

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

CEMİL KAVUKÇU'NUN YAPITLARININ ÇOCUK
YAZINININ TEMEL İLKELERİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BÜŞRA YÜCE

GAZİANTEP
ŞUBAT 2024

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**CEMİL KAVUKÇU'NUN YAPITLARININ ÇOCUK
YAZINININ TEMEL İLKELERİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BÜŞRA YÜCE

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ergün HAMZADAYI

GAZİANTEP
ŞUBAT 2024

TEZ ONAY SAYFASI**Öğrencinin Adı ve Soyadı:** Büşra YÜCE**Üniversite:** Gaziantep Üniversitesi**Enstitü:** Eğitim Bilimleri Enstitüsü**Ana Bilim Dalı ve Bilim Dalı:** Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı/
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı**Tezin Başlığı:** Cemil Kavukçu'nun Yapıtlarının Çocuk Yazınının Temel İlkeleri
Açısından Değerlendirilmesi**Tezin Savunma Tarihi:** 12.02.2024

Bu tezin yüksek lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ergün HAMZADAYI
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzası

Prof. Dr. Ergün HAMZADAYI

Prof. Dr. Ahmet İhsan KAYA

Doç. Dr. Serdal KARA

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı
Doç. Dr. Mahmut KALMAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu kabul ederim. Bu bilgiler doğrultusunda tez araştırmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edilmesi hâlinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu onayladığımı beyan ederim.

İmza:

Adı ve Soyadı: Büşra YÜCE

Öğrenci Numarası: 212634111003

Tezin Savunma Tarihi: 12.02.2024

ÖN SÖZ

Çocukların yazın alanında nitelikli yapıtlar ile buluşmaları, çocukların ana dil bilincini, okuma kültürünü küçük yaşlarda edinebilmeleri açısından çok önemlidir. Öte yandan çocuk yazını yapıtları çocuğun kendi varoluşunu anlamlandırmasında, yaşadığı toplumun maddi ve manevi değerler dizgesini edinmesinde son derece önemli görevler üstlenir. Bu nedenle çocuk yazını, üzerinde büyük bir duyarlılıkla durulması gereken özel bir bilimsel çalışma alanıdır. Bu bağlamda Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarının incelendiği bu bilimsel çalışma 6 bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde; araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, amacı, önemi ve sınırlılıkları ortaya konularak araştırmada geçen bazı tanımların açıklamasına yer verilmiştir. Kavramsal Çerçeve bölümünde; çocuk ve çocuk yazını, çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik yaklaşımları ele alınarak çocuk yazınında bulunması gereken temel ilkelerin üzerinde durulmuştur. Ayrıca Cemil Kavukçu'nun yapıtlarının incelenmesiyle ilgili alan yazını araştırmalarına yer verilerek genel değerlendirme yapılmıştır. Yöntem bölümünde; araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve örnekleme ortaya konularak araştırma verilerinin toplanma ve bu verilerin çözümlenmesi süreci açıklanmıştır. Bulgular bölümünde çocuk yazınının temel ilkeleri doğrultusunda araştırmanın sorularına yönelik bulgular ortaya konmuştur. Tartışma bölümünde, Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını inceleyen alan yazını araştırmaları ile söz konusu araştırmanın saptamalarına yer verilerek benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmuştur. Sonuç ve Öneriler bölümünde araştırmadan elde edilen sonuçlar açıklanmış olup önerilere yer verilmiştir.

Tez yazımının her aşamasında danışma gereksinimi duyduğum her an ulaşılır olan, akademik başarısına koşut alçakgönüllü tavrı ile beni hep destekleyen, yol gösteren ilgisini ve bilgi birikimini eksik etmeyen değerli hocam Sayın Prof. Dr. Ergün HAMZADAYI'ya saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım. Çocukları için hiçbir özveriden çekinmeyen maddi ve manevi her koşulda yanımda olan, eğitime verdiği önem sayesinde bugünlere gelmemi sağlayan canım babam Şükrü YÜCE'ye ve canım annem Melahat YÜCE'ye, destekleyici tavırları ile yaşantım boyunca yanımda olduklarını hissettiğim sevgili kardeşlerime teşekkürü borç bilirim. Ayrıca çocuk yapıtları ile teze esin kaynağı olan Sayın Cemil KAVUKÇU'ya teşekkürlerimi sunarım.

Şubat 2024
Büşra YÜCE

ÖZET

CEMİL KAVUKÇU'NUN YAPITLARININ ÇOCUK YAZINININ TEMEL İLKELERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRMESİ

YÜCE, Büşra
Yüksek Lisans Tezi,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ergün HAMZADAYI
Şubat-2024 98 sayfa

Bu araştırmada, Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarının çocuk yazınının temel ilkeleri (karakter, konu, ileti, dil ve anlatım ile resim) açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Kavukçu'nun 9-14 yaşındaki çocuklara seslenen 10 yapıtının çözümlemeleri nitel araştırma yöntemlerinden belge incelemesi yoluyla yapılmıştır. Kavukçu'nun yapıtlarının çocuk yazınının temel ilkeleri yönünden genellikle yetkin olduğu saptanmıştır. Kavukçu'nun çocuğa görelilik ve çocuk gerçekliği ilkelerini gözettiği, çocukların ilgisini çekebilecek konuları ele aldığı ve bu konuların çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırma açısından uygun özellikler taşıdığı belirlenmiştir. Bununla birlikte yazarın birçok yöntemle geliştirdiği başkışilerin çocuk okurun sağlıklı özdeşim kurabileceği bireyler olduğu, yapıtlarda çocukların söz varlığını artıracak biçimde deyim, betimleme ve benzetmelerin yer aldığı ancak yapıtların atasözlerinin varlığı yönünden zayıf kaldığı anlaşılmıştır. İletilerin çocukların düşün evrenini geliştirecek nitelikte olduğu ve yapıtlarda yer alan resimlerin anlatıları çoğunlukla somutladığı belirlenmiştir. Öte yandan yapıtların yabancı sözcüklerden, kurguyu zayıflatan rastlantısallık ve duygusallık öğelerinden arınık olmadığı görülmüştür. Araştırma sonunda incelenen yapıtlara yönelik alan yazını araştırmacılarına ve eğitimcilere önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Cemil Kavukçu, çocuk yazını, çocuk yazını ilkeleri, çocuğa görelilik, çocuk gerçekliği

ABSTRACT**EVALUATION OF CEMİL KAVUKÇU'S WORKS IN TERMS OF THE BASIC PRINCIPLES OF CHILDREN'S LITERATURE**

YÜCE, Büşra

MA Thesis,

Department of Turkish and Social Sciences Education

Turkish Education Discipline

Supervisor: Prof. Dr. Ergün HAMZADAYI

February-2024, 98 pages

In this research, it is aimed to evaluate Cemil Kavukçu's children's works in terms of the basic principles of children's literature (character, subject, message, language, expression and picture). The analyzes of Kavukçu's 10 works addressed to children aged 9-14 were made through document analysis, one of the qualitative research methods. It has been determined that Kavukçu's works are generally competent in terms of the basic principles of children's literature. It has been determined that Kavukçu observes the principles of child-relevance and child reality, deals with topics that may interest children, and that these topics have suitable features in terms of giving children the love and habit of reading. observance was the main factor that enabled this. The main characters, developed through many methods, are individuals with whom child readers can identify well. However, it has been understood that the works include idioms, descriptions and analogies in a way that will increase children's vocabulary, but the works are weak in terms of the presence of proverbs. It has been observed that the messages are of a quality that will develop children's imagination and the pictures in the works mostly embody the narratives. On the other hand, it has been determined that the works are not free from foreign words and randomness and emotional elements that weaken the fiction. At the end of the research, suggestions were made to literature researchers and educators regarding the works examined.

Keywords: Cemil Kavukçu, children's literature, principles of children's literature, suitability for children, child reality

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAY SAYFASI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR.....	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Çocuk ve Çocuk Yazını.....	7
2.2. Çocuk Gerçekliği ve Çocuğa Görelilik	8
2.3. Çocuk Yazınının Dayanması Gereken Eğitsel İlkeler	9
2.4. Çocuk Yazınının Temel İşlevleri.....	10
2.5. Çocuk Yazınında Bulunması Gereken Temel Öğeler.....	12
2.5.1. Karakter	12
2.5.2. Konu	13
2.5.3. İleti.....	15
2.5.4. Dil ve Anlatım.....	16
2.5.5. Resim	17

2.6. Cemil Kavukçu'nun Yapıtlarının İncelenmesi ile İlgili Alan Yazını Araştırmaları ve Genel Değerlendirme.....	18
--	----

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	22
3.3. Verilerin Toplanması	23
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	24

BÖLÜM IV BULGULAR

4.1. Konu	25
4.1.1. Yapıtlarda Yer Alan Konular	25
4.1.2. Konuyu Yapılandıran Ögelerden Çatışma Türleri	32
4.1.3. Konunun Yapılandırılmasını Zayıflatan Ögeler.....	35
4.2. Karakter	37
4.2.1. Karakterlerin Geliştirilmesi.....	37
4.2.2. Yapıtlarda Yer Alan Devingen ve Durağan Karakterler	40
4.2.3. Yapıtlarda Yer Alan Açık ve Kapalı Karakterler	42
4.3. İleti	46
4.3.1 Yapıtlarda Yer Alan Açık ve Örtük İletiler	46
4.4. Dil ve Anlatım	49
4.4.1 Yapıtlarda Yer Alan Yabancı Sözcükler	49
4.4.2 Yapıtlarda Yer Alan Benzetme Sanatı.....	51
4.4.3. Yapıtlarda Yer Alan Deyimler	52
4.4.4. Yapıtlarda Yer Alan Atasözleri.....	54
4.4.5 Yapıtlarda Yer Alan Betimlemeler.....	55
4.5. Resim.....	57
4.5.1. Kapak Resmi ile Konusu Örtüşen ve Örtüşmeyen Yapıtlar	57
4.5.2 Anlatıları Somutlayabilen ve Somutlayamayan Resimler	60
4.5.3. Doğru Konumlandırılmış ve Doğru Konumlandırılmamış Resimler	63

BÖLÜM V TARTIŞMA

5.1. Tartışma.....	68
--------------------	----

BÖLÜM VI
SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç.....	76
6.2. Öneriler.....	80
KAYNAKLAR.....	81
ÖZ GEÇMİŞ.....	85
VITAE.....	85

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Yapıtlarda yer alan konular ile ilgili betimsel değerler	25
Tablo 2. Konuyu yapılandıran öğelerden çatışma türleri ile ilgili betimsel değerler	32
Tablo 3. Konunun yapılandırılmasını zayıflatan öğeler ile ilgili betimsel değerler ..	35
Tablo 4. Karakterlerin geliştirilmesi ile ilgili betimsel değerler	37
Tablo 5. Yapıtlarda yer alan devingen-durağan karakterler ile ilgili betimsel değerler	40
Tablo 6. Yapıtlarda yer alan açık-kapalı karakterlerle ile ilgili betimsel değerler	42
Tablo 7. Yapıtlarda yer alan açık ve örtük iletiler ile ilgili betimsel değerler	46
Tablo 8. Yapıtlarda yer alan yabancı sözcükler ile ilgili betimsel değerler	49
Tablo 9. Yapıtlarda yer alan benzetme sanatı ile ilgili betimsel değerler	51
Tablo 10. Yapıtlarda yer alan deyimler ile ilgili betimsel değerler	52
Tablo 11. Yapıtlarda yer alan atasözleri ile ilgili betimsel değerler	54
Tablo 12. Yapıtlarda yer alan betimlemeler ile ilgili betimsel değerler	55
Tablo 13. Yapıtlarda kullanılan kapak resimlerinin konuyla örtüşmesi ile ilgili betimsel değerler	57
Tablo 14. Yapıtlarda kullanılan resimlerin anlatıları somutlaması ile ilgili betimsel değerler	60
Tablo 15. Yapıtlarda kullanılan resimlerin kullanıldığı yer ile ilgili betimsel değerler	63

RESİMLER LİSTESİ

	Sayfa
RESİM 1. Siyah Rüya Taşı adlı yapıtın ön ve arka kapak resmi	57
RESİM 2. İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtın ön ve arka kapak resmi	58
RESİM 3. Yolun Başındakiler adlı yapıtın ön ve arka kapak resmi	59
RESİM 4. Tarihi eser kaçakçılarına yakalanma korkusu yaşayan Tunç.....	60
RESİM 5. Ecem ve Berk'in kitap hakkında konuşmaları	61
RESİM 6. Türkan Teyze, Pamuk, Pamuk'un annesi ve kardeşleri	62
RESİM 7. Leylek	62
RESİM 8. Kütük üzerinde duran baykuş	63
RESİM 9. Tuğçe'nin bilgisayar başında oturuşu, Tunç'un eve gelişi	64
RESİM 10. Yazarın öğrencilerle Söyleşisi.....	65
RESİM 11. Madam Anahit tavana vururken.....	65
RESİM 12. Burcu barınak görevlisine gazeteki resmi gösterirken	66
RESİM 13. Selim ve Handan'ın, Fatoş'un köpek isteğini konuşma anı.....	66

KISALTMALAR

Ed.: Editör
s.: sayfa
TDK: Türk Dil Kurumu
Vb: ve benzeri
vd.: ve diğçerleri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, amacı, önemi ve sınırlılıkları ortaya konulmuş olup araştırmada geçen bazı tanımların açıklamalarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Çocuk ve çocukluk kavramları, toplumsal ve dönemsel olarak farklı biçimlerde tanımlanmıştır. Toplumun ve yaşanan dönemin maddi ve manevi değerlerinin bütünü ve sosyokültürel özellikleri bu kavramların tanımlanmasında belirleyici olmuştur. Modern anlamda çocuk ve çocukluk kavramları oluşturuluncaya değin çocuklar büyüklerden farklı olarak düşünülmemiş ya da idealleştirilmiş varlıklar biçiminde görülmüştür (Tan,1993; Neydim,1998; Sever, 2008). Çocuk, bütün idealleştirilmiş biçimlerden uzaktır ve bütün doğallığıyla, kendiliğindenliğiyle, saflığıyla, coşkusuyla kendi başına önemli olduğu için değerlidir. Çocuklar yetişkin bireylerden bambaşka, kendilerine özgün bilişsel ve duyuşsal özellikler taşımaktadır.

Çocuk edebiyatı terimi geçtiğimiz yüzyılın başlarında hedef topluluk olarak çocukları ele alan bir duyarlılığın anlatım biçimi anlamında kullanılmıştır. Alan olarak gelişme çağındaki çocukların duyu ve düşün evrenine, dil becerilerine ve anlama yetilerine seslenmektedir. Bu edebiyat alanının temel kaygısı çocuğa göre olmasıdır ve bu alan eğitici yönüyle öne çıkmaktadır. Yalnız bu yazın alanında eğitim doğrudan doğruya değil olaylar ve karakterler aracılığıyla dolaylı olarak verilmeye çalışılmaktadır. (Arıcı, 2018).

Çocuk yazınının, çocuk okurun kendi kimliğinin oluşmasından, okuma alışkanlığı kazanmasına, yazınsal duyarlılığının gelişmesine kadar geniş etki alanı bulunmaktadır. Gelişim dönemi olarak bir geçiş evresinde bulunan çocuk aynı biçimde bir geçiş yazını olan çocuk yapıtlarından yararlanarak gelişimini bilişsel ve duyuşsal yönden tamamlayabilir. Bu nedenle çocukların dilsel, düşünsel ve sosyal gelişimini sağlıklı biçimde tamamlayabilmesinde çocuk yazını yapıtlarının önemli görevi vardır (Dilidüzgün, 1996).

Çocuk için bir yapıt üretmek kendisiyle birlikte birçok yükümlülüğü de getirmektedir. Bu nedenle çocuklar adına yazın üretme sorumluluğunu alanların çocuğun dil gelişim dönemlerini, ilgi, beğeni, beklenti ve gereksinimlerini iyi bilmeleri gerekmektedir. Yapıt; çocukların ana dil bilinci ve duyarlılığı edinmesini sağlarken çocuğun kendi benliği ile tanışmasına, içinde yaşadığı toplumun değerler dizgesini edinmesine destek vermelidir. Öte yandan, çocuklarla paylaşılmak istenen duyuşsal ve bilişsel iletiler çocukların doğasına uygun bir anlatım dili ile aktarılmalı, dilin güzelliği ve kuralları anlatımın doğallığı içinde çocuklara duyumsatılmalıdır. Çocuk, okuduğu yapıtın anlam evreninde kendi deneyimlerinden, yaşantısından ve çevresindeki ilişkilerden örnekler bulabilmeli, bu örneklerden yola çıkarak gerçek yaşamında daha özgün çıkarımlara kendisi ulaşabilmelidir (Sever, 2021).

Çocuk okurun yazınsal yapıtın iletisine kendi düşün dünyasını işe koşarak ulaşabilmesi gerekir. Bu da yazarın yazınsal yapıtı çocuk edebiyatının temel ilkelerine uygun bir biçimde kurgulayabilmesine bağlıdır. Bu çalışmada Cemil Kavukçu'nun çocuk kitapları, çocuk edebiyatının temel ilkelerine uygunluğu bağlamında incelenerek bu inceleme sonucunda elde edilen sayısal veriler ışığında Cemil Kavukçu'nun çocuk kitaplarının niteliğine yönelik bir değerlendirme yapmak amaçlanmıştır.

Cemil Kavukçu, çocuk okurlar için birçok yapıt ortaya koymuş değerli bir yazardır. Oldukça geniş bir kitleye ulaşan söz konusu yapıtların, çocuk edebiyatının temel ilkelerine göre ele alınması, eserin niteliğinin görünür kılınması açısından önemlidir. Ancak bu zamana kadar yazarın yapıtları üzerine yapılan araştırmaların (Demir, 2001; Keser, 2006; Karakoçan, 2007; Şayak, 2011; Okay, 2020; Erez, 2022; Han, 2022; Kaçan, 2023; Turanlıgil, 2023) sayıca yeterli olmadığı söylenebilir.

Çocuk edebiyatı alanındaki yapıtlar üzerinde yapılan bilimsel araştırmalar, nitelikli yapıtların belirlenmesi, yazarları nitelikli yapıtlar oluşturmaya iletmesi aynı zamanda ailelerin ve eğitimcilerin çocuk edebiyatının temel ilkelerine uygun yapıtlarla çocukları tanıştırmaları açısından büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmanın sonuçlarının ortaokul çağındaki çocuklara yapıt önerisinde bulunmaları yönünden ailelere ve eğitimcilere yol gösterebileceği düşünölmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Bu tezde şu temel soruya yanıt aranmıştır:

Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtları çocuk yazınının temel ilkeleri açısından nasıl bir özellik göstermektedir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, çocuk okurlar için birçok eser kaleme alan, çocuk yazınında önemli yazarlar arasında yerini bulan Cemil Kavukçu'nun çocuklar için oluşturduğu yapıtlarını çocuk yazınının temel ilkeleri olan; konu, karakter, ileti, dil ve anlatım ile resim bakımından incelemek ve nasıl bir görünüm ortaya koyduğunu belirlemektir.

Araştırmanın problem cümlesi başlığı altında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Cemil Kavukçu'nun yapıtları, konu özelliği açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?
2. Cemil Kavukçu'nun yapıtları, yansıttığı karakterler açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?
3. Cemil Kavukçu'nun yapıtları, içerdıği iletiler açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?
4. Cemil Kavukçu'nun yapıtları, dil ve anlatım açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?

5. Cemil Kavukçu'nun yapıtları, içerdığı resimler açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Çocukların edebiyatın nitelikli yapıtları ile buluşmaları, okuma kültürünü küçük yaşlarda edinebilmeleri açısından çok önemlidir. Aynı zamanda çocuk edebiyatı yapıtları çocukların dil gelişimini doğrudan etkileyen araçlardır. Çocuk yapıtları çocukların ana dili bilinci ve duyarlılığını kazanmalarını sağlarken çocuğun kendi varoluşunu anlamlandırmasında, yaşadığı toplumun maddi ve manevi öğelerini edinmesinde son derece önemli görevler yüklenir. Bu nedenle çocuk yazını, üzerinde büyük bir duyarlılıkla durulması gereken özel bir bilimsel çalışma alanıdır. Bu alanda yapılan bilimsel araştırmalar, yetkin yapıtların belirlenmesi aynı zamanda yazarları nitelikli yapıtlar oluşturmaya yönlendirmesi açısından önem taşımaktadır.

Alan yazını taraması sonucunda Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını inceleyen araştırmaların sayıca yetersiz olduğu görülmüştür. Aynı zamanda Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında bütüncül bir biçimde, sayısal veriler ışığında frekans ve yüzdelerle değerlendirilerek işe koşularak incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarının, çocuk edebiyatının temel ilkeleri bakımından incelenmesi alan yazınındaki bu boşluğun giderilmesine katkı sağlayacaktır.

1.5. Sınırlılıklar

Cemil Kavukçu'nun 9-14 yaşındaki çocuk okurlar için oluşturduğu 10 yapıtı araştırma kapsamına alınmıştır. Yapıtların verileri, çocuk yazını için temel öğeler olan; konu, karakter, ileti, dil ve anlatım ile görsel özellikleri bakımından incelenerek sınırlandırılmıştır.

Bu bağlamda incelenen Cemil Kavukçu'nun 9-14 yaş grubundaki çocuk okurlar için yazdığı 10 yapıtı şunlardır:

1. Havhav Kardeşliği - BOPATO 1 (2019, Can Çocuk Yayınları)
2. Özgürlüğe Kaçış - BOPATO 2 (2020, Can Çocuk Yayınları)

3. Kafeste Bir Topik - BOPATO 3 (2021, Can Çocuk Yayınları)
4. Bir Öykü Yazalım mı? (2021, Can Çocuk Yayınları)
5. Yeşilcik (2021, Can Çocuk Yayınları)
6. Yolun Başındakiler (2021, Günışığı Kitaplığı Yayınları)
7. Berk'in Gizli Gücü (2019, Can Çocuk Yayınları)
8. Masal Kurma Oyunu (2020, Can Çocuk Yayınları)
9. İlginç Bir Şey Yapmalıyız (2021, Can Çocuk Yayınları)
10. Siyah Rüya Taşı (2022, Can Çocuk Yayınları)

1.6. Tanımlar

Çocuk: “Kendine özgü algıları olan, dünyayı kendi bakış açısıyla değerlendiren; sosyal, dilsel, ruhsal yetileri henüz tam olarak gelişmemiş ya da yetişkinlerin dünyasıyla bütünüyle örtüşmeyen bir varlıktır.” (Dilidüzgün, 2009, s. 39).

Edebiyat: “Duygu ve düşüncelerin sözlü veya yazılı olarak güzel bir şekilde ifade edilmesi sanatıdır.” (Doğan, 2009, s. 350).

Çocuk Gerçekliği: Çocuğun alımlama dünyasında bulunan ve çocuğun düşün evreninden bakıldığında görülebilen gerçeklerdir (Dilidüzgün, 2018).

Çocuğa Görelik: “Çocuğa görelik, çocuk gerçekliğini kitaplarla örtüştürmektir. Yalın bir söyleyişle; çocuğun doğasının, ilgi ve gereksinmesinin, dil ve anlam evreninin, bakış açısının kitabın tasarım, içerik ve eğitsel özelliklerine yansıtılmasıdır” (Çer, 2014 s.3).

Karakter: “Bir yapıtta duygu, tutku ve düşünce yönlerinden ele alınan kişi” (TDK, 1979, s. 453).

Konu: “Çocuk edebiyatında konu, çocuğu metnin anlam evrenine çeken kitapla ilişkisini sağlayan bir ögedir.” (Sever, 2021, s.119).

İleti: “Yazarın okurla paylaşmak istediği asıl düşüncedir.” (Sever, 2021, s. 140).

Dil ve Anlatım: Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir araç; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemidir (Ergin,1994). Anlatım ise “ Dil aracılığıyla yapılan yazılı ya da szli anlatma işi; anlatış, ifade.” (Uslu, 2007, s.29).

Yapıtlarda Resim: “Resimli kitaplarda resmin görevi, metnin gerektirdiği ya da izin verdiği lde durumları ve olayları daha belirgin hle getirerek zenginleştirip canlandırarak çocuğun yaşantılara katılıp çevreyle iletişim kurma yeteneğini artırmaktır.” (Cıravoğlu, 1999, s. 189).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çocuk ve çocuk yazını, çocuk gerçekliği ve çocuğa görelik, çocuk yazınının dayanması gereken eğitsel ilkeler, çocuk yazınının temel işlevleri, çocuk yazınının temel ilkeleri; karakter, konu, ileti, dil ve anlatım, resim ile ilgili bilgiler verilerek araştırmanın temel kavramsal çerçevesi sunulmuştur.

2.1. Çocuk ve Çocuk Yazını

Çocuk ve çocuk yazını kavramlarının doğru anlaşılması, çocuk yazınının temel öğelerinin sağlıklı biçimde belirlenebilmesine ve yapıtların bu öğeler bağlamında incelenip değerlendirilebilmesine olanak sağlar. Çocuk ve çocuk yazınının tanımlarına bakıldığında çocuk, üç yaşından ergenlik çağına kadar “kendine özgü algısı olan, dünyayı kendi bakış açısıyla değerlendiren; sosyal, dilsel, ruhsal yetileri henüz tam olarak gelişmemiş ya da yetişkinlerin dünyasıyla bütünüyle örtüşmeyen bir varlıktır” (Dilidüzgün, 2009, s. 39). Çocuk yazını ise çocukluk çağına olan bireylerin bilişsel ve duyuşsal evrenini sözlü ve yazılı sanat yaratıları ile besleyen etkinlikler bütünü biçiminde ifade edilebilir (Güleryüz, 2002).

İnsanın kişilik gelişimi durağan olmayıp tüm yaşamı boyunca devam etmektedir. Bununla beraber bu sürecin en önemli evresi çocukluk dönemi olarak kabul edilmektedir. Çocukların kişilik gelişimlerini istenen düzeyde devam ettirebilmeleri için ait olma, sevgi, güven, ilgi, onaylanma gibi gereksinimlerinin doğru ölçüde karşılanması gerekmektedir. Birtakım uyum ve davranış sorunları ile ruhsal sıkıntılar gözlenen çocukların yukarıda sayılan gereksinimlerinin istenen

düzeyde karşılanmadığı belirlenmiştir. Çocuk ve edebiyat kavramları bu gereklilikler bağlamında yan yana gelmiştir (Temizkan, 2011).

Çocuk yazını öncelikle, evrensel yazın bütününe bambaşka ve kendine özgü bir tamlayanıdır. Çocuğun özel durumları gözetilerek hazırlanmış bir üründür. Bu özelliği yönüyle de yetişkinler için üretilen yazın yapıtları ile arasında nitelik açısından dikkate değer bir fark bulunmaktadır (Dilidüzgün, 2000).

2.2. Çocuk Gerçekliği ve Çocuğa Görelik

Çocuk yazını yapıtları yetişkinler için kaleme alınan yapıtlar gibi her şeyden öte bir yazın olmasının yanında seslendiği grup farklı ve kendine özgü duyarlılıklara sahiptir. Bu nedenle çocuk yazınının üzerine daha özenli bir biçimde eğilinmesi gerekmektedir (Dilidüzgün, 2002).

“Yapıt ile çocuk arasındaki eytişimsel ilişkinin etkili ve verimli bir biçimde gerçekleşebilmesi açısından, yazınsal yapıtı oluşturan temel öğelerin çocuk okurun alımlamasına olanak sağlayacak biçimde örüntülenmiş olması gerekir.” (Hamzadayı ve Çetinkaya, 2012, s. 379-380). Bu örüntülenme çocuk gerçekliğine ve çocuğa görelik ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmelidir.

Konu çocuklara gelince algı gerçeğe dönüşür. Algı, çocuğun görme, duyma, dokunma, tatma ve koku alma duyuları aracılığıyla aldığı bilgilerdir. Çocuğun gerçekliği ise, o anda bu mesajları nasıl yorumladığıdır. Çocuk gerçekliği kavramı çocuğun, beklenti ve gereksinimlerine, dilsel ve anlamsal dünyasına göre yaşamı yetişkinden farklı alımlamasını kapsayan bir kavramdır. Çocuk gerçekliği kavramı çocuk evrenine ait, çocuğa özgü duyarlılıkları içine alır. Bundan hareketle çocuklar için kaleme alınan bir yapıtta bulunan konu, anlatıcı, kahramanlar, ileti, çevre, kitabın tasarım özellikleri gibi öğelerin çocuğun dünyasına seslenmesi ve çocuğun dünyasındaki gerçekle uyum halinde olması gerekmektedir.

Eğitimde kapsamlı bir ilke olan çocuğa görelik ilkesine, çocuk yazını bağlamında bakıldığında yapıtların, çocuğa uygun olup olmadığını belirleme çalışması olduğu söylenebilir. Bu bağlamda “Çocuğa görelik, onun ilgilerini, gereksinimlerini, dil evrenini göz önünde tutmayı, hazırlanacak okuma metnini

bunlarla örtüştürmeyi zorlar.” (Sever, 2021, s. 17). Çocuğa görelik, çocuğun alımlamasına uygun içeriğin ve anlatım yönteminin belirlenmesini gerektirir.

Çocuğa görelik ilkesinin temel yapı taşlarının çocuğun sahip olduğu gelişimsel özellikleri, çocuk gerçekliği, metinsellik ölçütleri ve öğrenme-öğretme olduğu söylenebilir (Canlı, 2015). Yazarın çocuk yapıtı meydana getirebilmesi çocuğun biyolojisini ve duyuşsal yönünü tanımasından ve çocuğun iç dünyasına seslenebilmesinden geçmektedir. Her yazar çocuksu metin yazabilir ancak çocuk için yapıt kaleme alamaz. Çocuğa göre yazılmış yapıtlar ile çocuksu yapıtlar birbirinden çok farklı ürünlerdir. Dilin ustaca kullanımından uzak çocuksu yapıtlar, anlam açısından yavanlık ve ilkelik kokar (Özdemir, 1983). Çocuksu metinlerde biçim, içerik, dil ve anlatım derinlikten uzak ve tekdüzedir. Bu tür metinlerin nitelik süzgecinden geçirilmeden oluşturulması bu metinleri yazın değerinden yoksun bırakmaktadır. Bu nedenle çocuksu metinler çocuğa görelik ilkesinden uzaktır.

Çocuğa görelik ve çocuk gerçekliği yaklaşımları birçok açıdan çocuğu gözlemleyerek çocuk okur ile yapıt arasında güçlü bir bağ kurulmasını sağlar. Bu yapıtlar, çocuk okurun duygu ve düşünsel dünyasını içerir. Bu nedenle bu yapıtlar çocuk okur için ilgi çekicidir. Bu bağlamda çocuk yapıtı üretmek isteyen yazar için çocuk gerçekliği ve çocuğa görelik gözetilmesi gereken son derece önemli iki ilkedir.

2.3. Çocuk Yazınının Dayanması Gereken Eğitsel İlkeler

Çocuklar için ele alınan yapıtların yazınsal değerinin olması gerekir. Ancak böyle çocuk yazını kavramından gerçek anlamıyla söz edilebilir. Çocuklar için meydana getirilen ancak yazınsal olmayan yapıtlar yetkinlikten uzak çocuksu olarak belirtilen bir niteliğe sahip olacaktır. Oysa istenilen nitelikte çocuk yapıtı; yazın tadı olan, öz ve içtenlikle yazılan, yaşama yönelik yeni bakış açıları ve sezdirilmiş iletiler sunan, çocuk gerçekliğine uygun ve çocuğa göre yazılmış yapıttır. Nitelikli çocuk yapıtları, çocuk okurun ilgi ve dikkat düzeyine uygun, sanatsal ve duyuşsal değeri yüksek ürünlerdir (Şirin, 2007).

Niteliği üzerine çalışma yapılacak yapıtlar arasında çocuklar için kaleme alınmış olan yapıtlar ilk sırada yer alır. Çocuk yapıtları her yönüyle çocuk okurun düşün evrenine seslenebilmeli ve onun gelişim özelliklerine uygun biçimde

oluşturulmalıdır. Söz konusu yapıtlar çocuk okurun olumsuz bir anlayışla büyümesinin önünde bir engel olmalı ve aynı zamanda çocuk okuru her anlamda varsıllaştıran nitelikte olmalıdır.

Çocuk okurun düşünsel, duyuşsal ve sosyal gelişimini desteklemesi yönüyle önemli bir alan olan çocuk yazını yapıtlarının dayanması gereken eğitsel ilkeler bulunmaktadır.

Çocuk yazını yapıtlarının temel anlamda dayanması gereken eğitsel ilkeler maddeler halinde aşağıda yer almaktadır:

1. Okulun eğitim programını destekleme görevini üstlenmelidir.
2. Kurgusu yaşamın gerçekliğine ters düşmemelidir.
3. Çocuk okurun bilişsel, duyuşsal özelliklerini, düş evrenini geliştirici biçimde kaleme alınmasına özen gösterilmelidir.
4. Çocuk okurun bilgisini, görgüsünü artırmalıdır.
5. Çocuk okurun bulunduğu çevreyi, ülkeyi gerçekçi biçimde (çocuğun gelişim özellikleri gözetilerek) tanıtmalıdır ve çocuğun yaşadığı toplumun kültürü ve değerleriyle özdeşleşmesini sağlamalıdır.
6. Çocuk okurun eleştirel düşünme becerisini geliştirmelidir ve çocuğun gerçek yaşamdaki davranışlarını düzenleyici bir görevi yüklenmelidir.
7. Çocuk okurun kişiliğini geliştirerek yaşama uyum sağlamasını kolaylaştırmalıdır.
8. Çocuk okurun dilsel becerilerinin (okuma, yazma, konuşma, dinleme) gelişmesine katkı sunmalıdır.
9. Çocuk okura yaşadığı toplumun bir parçası olduğu ve toplumdaki soyutlanmanın kendine yabancılaşmak olduğu bilincini vermelidir.
10. Çocuk okura, insanı zayıf ve güçlü yönleri ile gerçekçi bir biçimde tanıtmalıdır.
11. Bilimsel verilere ve evrensel ahlak kurallarına ters düşmemelidir.
12. Çocuk okurun kavraması istenilen ana düşünceyi anlatının içinde sezinleterek vermelidir. Doğrudan öğüt biçiminde vermemelidir.
13. Çocuk okuru yazgıcılığa sürüklememelidir.
14. Her türlü ön yargıdan arınık olmalıdır.
15. Öğretici ve düşündürücü olurken çocuğun doğasına uygun yaparak, yaşayarak öğretme-öğrenme anlayışını gütmelidir (Sever, 1995, s. 14-15).

2.4. Çocuk Yazınının Temel İşlevleri

Çocuk yazını alanı özel bir alandır. Çocuk yazınına yetişkinler için ortaya konan yazından daha özel kılan özelliği hedef kitlesinin daha özel olmasıdır. Bu yüzden çocuk yazınının üzerinde özenle durulması gerekir (Dilidüzgün, 2002). Çocuk yazını yapıtlarının ilk amacı okuyan, okuduğunu sorgulayan bireyler yetiştirmektir. Çocuk okura okuma sevgisi aşılabilen yapıtların bu amaca ulaşabilmesi olası değildir. Çocuğa görelilik ilkesini önceleyen ve çocuk gerçekliğini ön planda tutan yapıtlar, çocuk okurun okuma sevgisi kazanma ve alışkanlığı edinme sürecinde yapıt ile çocuk arasındaki bağın güçlenmesini sağlayacaktır. Zamanla giderek artan ve

güçlenen bu bağ sonucunda çocuk okur, okumaktan zevk alan ve okumanın sağladığı edinimlere ulaşan bir birey durumuna gelecektir.

Çocuk yazını yapıtları, çocukların iç ve dış dünyalarını keşfetmelerinde önemli bir görev üstlenmiştir. Çocuk yazını yapıtlarının çocuk okurun yazınsal duyarlılığını geliştirme ve çocuk okurun kendi öz benliğini bulmasında yol gösterici olma gibi işlevleri vardır (Dilidüzgün, 2018). Nitelikli yapıtlarla karşılaşarak okuma ve irdeleme yetisi edinmiş olan çocuk okurlar, başkalarının doğrularının peşinden gitmeyerek kendi yaşamsal doğrularını kazanma yetkinliğine de ulaşmış olacaktır.

Çocuk yazını yapıtları çocukların temel dil becerilerini geliştirmelerine ve kelime dağarcıklarını derinden varsıllaştırmalarına diğer kaynaklardan daha fazla yardımcı olan ürünlerdir. Kitaplar etkileşimlidir. Bunun sonucunda kurgusal veya kurgu dışı çocuk yapıtları çocukların düşünmelerinin önüne yeni yollar açarak bilinç dünyalarını genişletir.

Çocuk yazını “dilsel ve görsel iletilerle çocuğun beğeni düzeyini yükseltir, sanat deneyimi sunarken yaşam güçlüklerini aşma” becerisi kazandırır (Gültekin, 2011, s. 98). Nitelikli çocuk yapıtları ile buluşan çocuk okurun, yapıtla etkileşimi sonucunda duyuşsal algı seviyesi zamanla olumlu yönde değişim gösterir. Aynı zamanda bu yapıtlar, çocuk okura çözüm üretme becerisi kazandırarak çocuk okurun gerçek yaşamında güçlü, özgüvenli ve öz yeterlik sahibi bir birey olmasını sağlar.

Yaşamda bir geçiş dönemi olan çocukluk döneminde olan okur, aynı biçimde bir geçiş yazın ürünü olan çocuk yazını ürünlerinden beslenerek bireysel ve kültürel gelişimini tamamlayabilir. Bundan ötürü çocuk yazını ürünlerinin çocuğun gelişiminde önemli bir işlevi vardır (Dilidüzgün, 1996).

Çocuk yazını ürünleri çocuğun, çağın ve sosyal yaşamın gerektirdiği değerleri içselleştirmesinde önemli bir konumda yer alır. Bundan dolayı bu yapıtlar çocuk okurun öznel yaşamında ve toplumsal yaşamında iyiye, güzele ve doğruya yönelmesinde büyük görevler üstlenir (Kavcar, 1999).

2.5. Çocuk Yazınında Bulunması Gereken Temel Ögeler

Çocuk yazınına yapılandıran temel ögeler; “karakterler, konu, ileti, dil, anlatım ve resimler olarak sınıflandırılabilir.” (Sever, 2021, s. 75). Çocuk yapıtı kaleme almak isteyen yazar, yapıtını; karakter, konu, ileti, dil, anlatım ve resim ögeleri bağlamında eğitsel ilkeleri temel alarak oluşturmalı ve bununla birlikte çocuk okurun gelişim düzeyini, düşün dünyasını, ilgi ve beklentilerini dikkate almalıdır.

2.5.1. Karakter

Karakter; “Roman, öykü, oyun gibi bir yazınsal üründe duygu, düşünüş, davranış ve tutkuları yönünden işlenen kişi” biçiminde tanımlamaktadır (Püsküllüoğlu, 1994, s. 582). “Edebiyat yapıtlarında, bazı insan özelliklerini abartarak yansıtan kişiye ise tip denir.” (Sever, 2021, s. 75)

Karakterler, çocuk yazınında, yapıtta üstlendikleri görev bakımından açık (geliştirilmiş) veya kapalı (geliştirilmemiş) karakterler olarak sınıflandırılırlar. Açık karakterler hakkında yazar daha geniş ve ayrıntılı bilgiler verirken kapalı karakterler hakkında sınırlı bilgi sunar. Yapıtta yer alan bir olayın veya durumun ardından bir değişim gösteren karakter devingen ya da dinamik karakter olarak nitelendirilirken bir olayın ya da durumun ardından herhangi bir değişim göstermeyen karakter ise durağan ya da statik karakter olarak nitelendirilir (Sever, 2021).

Çocuk, okuyarak hem kendi öz benliği ile hem de diğer insanlarla tanışma fırsatı yakalar. Çocuk okur, yapıtlarda yer alan kendisi gibi birer varlık olan kişilerin karakter özellikleri üzerinden yaşam gerçekliği ve duygular hakkında bilgi edinir. Çocuk, yapıtta yer alan kişiler aracılığıyla insanların başından geçebilecek olaylara tanıklık eder. Sorunlar karşısında takınacağı tutuma ya da geliştirebileceği durumlara ilişkin deneyim kazanır.

Çocuk okur hangi yaş düzeyinde olursa olsun, okuduğu yapıtta yer alan karakterlerle özdeşim kurar. Bu nedenle çocuk yazını yazarı karakter yaratırken bu gerçeği göz önünde bulundurmalıdır (Aytaş ve Yalçın, 2008). Edebiyatın çocuğun kişiliğinin gelişmesine katkıda bulunmasının ön koşulu çocuğun mutlu, başarılı, özgüvenli ve üretken olabilmesi adına çocuğun kendine uygun rol model ihtiyacını

karşılabilmesinden geçmektedir (Şimşek, 2013). Çocuğun yapıtta oluşturulan karakterle sağlıklı biçimde özdeşim sağlayabilmesi yazarın yarattığı karakterin çocuk okurun yaş düzeyine uygun olmasına, çocuk okurun günlük hayatındaki gibi gerçekçi, güvenilir ve inandırıcı olmasına bağlıdır.

İnsan yanlış yapabilen ve bu yanlışlardan ders alarak doğruya ulaşabilen bir canlıdır. Olay ve durumlar içinde devingenlik göstererek kişilik değişimi yaşayan karakterlerin varlığı çocuk okura önemli bir yaşam gerçeği sunar. Bu gerçeklik çocuk okurun, yapıt karakterleri ile olumlu yönde özdeşim kurma olasılığını artırır. Yaratılan karakterler; evrensel ve ahlaki değerlere saygılı, iyinin ve doğrunun savunucusu, kültürel değerlerin ve çevrenin koruyucusu olmalıdır. Diğer yandan yapıttaki karakterler dürüst olma, affedici olma, yanlışlardan ders alma, adaletten yana olma, saygılı, çalışkan ve sorumluluk sahibi olma gibi olumlu kişilik özelliklerinin dışa vurumu olmalıdır (Şimşek, 2016).

“Çocukların eğlenme, keşfetme ve devinme gerçeği ile uzlaşan, bu gerçeğe uygun karakterlerle çocuğun karşısına çıkan kitapların, çocuklar üzerinde kalıcı izler bırakarak yeni okuma eylemlerine kaynaklık ettiği bilinmektedir.” (Sever, 2021, s. 77). Çocuk gerçekliğine uygun ve çocuğa görelilik ilkesiyle yaratılan ve çocuk okurun olumlu anlamda özdeşim kurabildiği karakterlerin yer aldığı çocuk yazını ürünleri, çocuk okura okuma sevgisi ve bunun sonucunda okuma alışkanlığı kazandırmaktadır.

2.5.2. Konu

Konu, sözlü ya da yazınsal yaratıda üstünde durulan çeşitli yöntemlerle geliştirilen esas olan olgudur. Yazınsal üründe ya da yetişkinler için kaleme alınan yapıtlarda her şey konu nesnesi olabilirken çocuk okurlar için oluşturulan yapıtlarda konular, çocuğun gelişim düzeyine göre çeşitlilik göstermektedir. Çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik ilkeleri temel alındığında her durum, olgu, olay çocuk yazınının konu kapsamında varlık gösterebilmektedir. Çocuk okurun her gelişim düzeyinde ilgisini çekecek konular farklılaştığından çocuk okurlar için yapıt kaleme alacak olan yazarın çocukların bilişsel dünyasını tanınması gerekmektedir.

Dilidüzgün (2010), kendi özellikleri doğrultusunda yoğun bir düş gücüne sahip olan çocuğun, bu nedenle bütün dünyayı kendi ayakları altına aldığı, dünyayı kendi

etrafında görüp hiçbir nesnellığe ve nedenselliğe bağılı kalmadan düş dünyasında olabildiğince özgür ve kendince yaşadığını belirtmiştir (s. 41). Çocuklar, yetişkinlerin dünyasında yaşıyor gibi görünseler de çocuk gerçekliği ilkesinin ifade ettiği gibi kendilerine özgü bir gerçekliğin içinde farklı bir düşün dünyasının varlıklarındırlar. Bu özel ve kendine özgü kitle için yapıt üretmek bu kitlenin ilgi, gereksinim ve beklentilerine uygun bir biçimde konuları ele alması nitelikli bir yapıt yaratmak isteyen bir yazar için zorunluluktur. Yazar konuyu ele alırken çocukların kendilerine olan güvenlerine katkı sunmalı, kalplerine insan ve yaşam sevgisini yerleştirmeli, ulusal ve evrensel değerlere karşı duyarlı olmalarını sağlamalıdır. Aynı zamanda demokratik anlayışa ve saygın bir kişiliğe sahip olmaları adına büyük bir titizlikle davranmalıdır (Aytaş ve Yalçın, 2008). Çocuk yazını yapıtları doğrudan öğreticilikten, emeksiz kazanım ediniminden, şiddet özendiriciliğinden, siyasal yanlılıktan arınık tutulmalıdır.

Çocuk yapıtlarının kurgusunun iyi olması, konuyu yapılandıran öğelerin iyi kurgulanmasına bağılıdır. Anlatısal türdeki yazınları belirleyici kılan kurgu içindeki çatışmalardır. Çatışmalar;

- Kişi-kişi çatışması
- Kişinin kendisiyle çatışması
- Kişi-doğa çatışması
- Kişi-toplum çatışması biçiminde dört başlıkta ele alınmaktadır (Sever, 2021, s.128).

Anlatı süresince çocuk okurun merakını diri tutacak özelliklere sahip olan çatışmalar nitelikli kurgulanmış çatışmalardır. Bundan ötürü çocuk okur anlatıdaki gerilimi duyumsayabilmeli çatışmayı yaşayan kişi ile özdeşim kurabilmelidir. Bu durum çocuk okurda okuma isteği uyandırmalıdır. Bunun yanında konuyu yapılandıran kurguyu güçlendiren öğeler olduğu gibi zayıflatan öğeler de vardır. Bu öğeler abartılmış merak, rastlantısallık ve duygusallık biçiminde sıralanabilir.

Çocuğun ilgisini çekmeyen, düşün dünyasını genişletmeyen yazınsal olma tanımından uzak yapıtlar, çocuk okur için karalanmış bir kağıt olmaktan öteye geçemeyecektir. Bu türdeki yapıtlar çocuğa okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırmak yerine çocuğu kitaplardan uzaklaştırma tehlikesi oluşturmaktadır.

2.5.3. İleti

“İleti yani ana düşünce yazının yazılış amacıdır.” (Kavcar,1994, s.47). “Hiçbir metin amaçsız değildir. İster yazınsal nitelikli ister bilgilendirici olsun her metnin bir amacı bulunmaktadır. Yazar metnini okura iletmek istediği duruma, olguya, olaya işaret etmek, dikkat çekmek amacıyla düzenlemiştir ” (Hamzadayı vd., 2013, s. 452).

Çocuk okura, yazarın paylaşmak istediği iletiyi aktarabilmesi yapıt ile çocuk okur arasındaki olumlu bağa bağlıdır. Bu olumlu bağ yazarın yapıtı oluştururken çocuk gerçekliğini ve çocuğa görelilik ilkesini ne kadar gözettiği ile koşut olarak gerçekleşir. Yapıtın çocuk okura iletiyi verme biçimi çocuk okurun gelişimsel düzeyi dikkate alınarak değişkenlik göstermelidir. Çünkü her yaşın, her dönemin; ilgi, beğeni ve gereksinimleri farklıdır. Bu nedenle çocuklar için yazma yükümlülüğü taşıyan yazarların çocuk okurların gelişim evrelerini her yönden bilmeleri gerekmektedir.

Yazar, okuru ile paylaşmak istediği iletiyi, doğrudan ya da dolaylı bir biçimde ortaya koyar. Masal ve fabl gibi anlatmaya bağlı metinlerde ileti öğretici bir duyarlılıkla açık biçimde verilirken roman ve öykü gibi türlerde ise iletinin doğrudan, açık biçimde değil, örtük olarak verilmesi onaylanan bir yönelimdir.

İleti(ler); çocuk okura görsel/dilsel düzenleme bağlamında, yazınsal anlayış gözetilerek (sezdirilerek) sunulmalı, çocuk okurun yeni anlamlar üretebilmesi adına yol gösterici olmalı ve çocuğun düş ve düşünce evreninde güzel duyu etkiler oluşturmalıdır (Sever, 2021).

Çocuklarla paylaşılmak istenen duygu ve düşünceler, çocukların doğasına uygun bir anlatım dili ile bu anlatımın doğallığı içinde çocuk okurlara duyumsatılmalıdır. Çocuk, okuduğu kitabın anlam evreninde kendi yaşantısından, yakın çevresindeki ilişkilerden örnekler bulabilmeli, bu örneklerden yola çıkarak daha özgün çıkarımlara kendisi yönelebilmelidir (Sever, 2021). Yapıt ve çocuklar etkileşim halindedir. Yapıtlar doğrudan açık bir biçimde ileti sunduğunda çocuk okur yapıt ile düşünsel bir etkileşime girmemektedir. Bunun sonucunda çocuğun karar verme, doğruya ulaşma, çıkarım yapma gibi becerileri zayıf kalmaktadır. Bu durum çocuğun, ileriki yaşamında başkalarının güdümünde olan, başkalarının kararları ve doğruları altında yaşayan, kendini gerçekleştirmekten uzak bir bireye dönüşmesine yol açar. Yazar yapıt kurgusu içinde çocuklara yaşam ve insan gerçekliğine ilişkin ipuçları

sunar. Çocuk okur yapıtta verilmek istenen iletiyi hazır sunulmuş olarak bulamadığında, yapıttın vermek istediği ileti parçalarını kendi düşün dünyasında harmanlayarak, bir takım ilkelere ulaşarak insan ve yaşam gerçekliğine ilişkin bilgiye ulaşır. Bilgiye ulaşma yolunda çocuk okurun düşün dünyası yeni çıkarımlarla genişler bu düşünsel devingenliğin devam etmesi, çocuk yazını yapıttlarının okurun bireysel, toplumsal gelişimlerine katkı sunar.

2.5.4. Dil ve Anlatım

Çocuk yapıttı yazarlarının dikkat etmeleri gereken önemli öğelerden biri de dil ve anlatım özellikleridir. Gelişimsel olarak geçiş döneminde bulunan çocukların aynı zamanda okuma kültürü edinmeleri ve okuma alışkanlığı kazanmaları yine bu dönemde gerçekleşir.

Çocuklar, anadilinin yaratı varsıllığı ile oluşturulmuş, biyolojik ve psikolojik hazırbulunuşlukları ile örtüşen, yazınsal niteliği olan yapıttları okumaktan zevk alırlar (Sever, 2015). Bu nedenle yapıttların içeriği çocuk okurun düş evrenini aşmayacak bir dil ve anlatım seviyesinde sunulmalıdır. Okuma konusunda yeni deneyim edinen çocuğun okumaya karşı olumsuz tutum takınmasına engel olunmalıdır.

Çocuk yapıttlarında dil ve anlatımın yalınlığına dikkat edilmelidir. Bir yapıttın yalın yazılması ile tekdüze, yavan ve sığ olması birbiri ile karıştırılmamalıdır. Her çocuk yazını çocuk okurun dil varsıllığına katkı sunmalıdır. Bu bağlamda yapıtta çocuk okurun bildiği sözcüklerin çağrışım yapmasıyla anlamlandırabileceği belirli sayıda olmak üzere anlamını bilmediği sözcükler yer almalıdır.

Yapıt gereksiz, bayağı sözcüklerden arınık olmalı aynı zamanda duru, akıcı ve açık olmalıdır. Bunun yanı sıra, “anti otoriter bir anlatım biçimine sahip olup, tek bir bakış açısı ya da ahlak öğretisi sunma kaygısı içinde olmaması gerekir” (Dilidüzgün, 2000, s. 253- 268).

Özenle hazırlanan yapıttlar çocuk okurun düşünsel, duyuşsal ve toplumsal açıdan gelişimine katkı sunarken özensiz hazırlanan niteliksiz yapıttlarla beslenen çocukların millî ve manevî değerleriyle çatışan zararlı kitleler olabileceği gerçeği

yadsınmamalıdır. Çocuk yazını yapıtlarında dil ve anlatım, “çocuk kitaplarının çocuğa göre olmasını sağlayan en önemli özelliştir” (Sever, 2021, s. 145).

Çocuğa görelik ilkesiyle kaleme alınan yapıtlar kullanılan dilin söz varlığını (atasözleri, benzetmeler, ikilemeler deyimler, betimlemeler vb.) çocuğa aktarmalıdır. Çocuğun dil dünyasında çeşitlilik sağlamak ve karşılaştığı yapıtları duysal bir tat alarak okuması için varsıl bir dil ve anlatım yeğlenmelidir. Varsıl dil kullanımları içeren yapıtlarla karşılaşan çocuk okur dilin olanaklarından yararlanarak yeni düş evreninin kapılarını aralayacaktır.

2.5.5. Resim

Çocukların öğrenmelerinde en etkili öğrenme yöntemlerinden biri resimdir. Sever’ e (2021) göre “resimler, çocuklara düşsel yolculuklarında arkadaşlık etmeli; onların duygu ve düşüncelerini devindirecek özellikler taşımalıdır” (s. 172). Bu devininin sağlanması için çocuk yapıtları seslendiği yaş grubunun ilgi, gereksinim, beklentilerine uygun görsel öğelerle desteklenmelidir. Öncelikle sadece resimlerden oluşan yapıtların yazı miktarı çocuğun yaş düzeyine göre aşamalı bir biçimde artmalıdır. Bu durum ilgi, gereksinim ve beklentilerine uygun nitelikli yapıtlarla karşılaşan çocuk okurda okuma kültürü oluşmasını sağlayacaktır.

Dilidüzgün (2006), çocuk yapıtlarındaki görsel öğelerin anlatılanı yinelemek için yapılmadığını, sanatın anlatma ve istedik sanatsal davranışlar geliştirme işlevinin birer tamlayanı olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenle görsel öge, yapıtta anlatılan konuya uygun biçimde yer almalıdır. Konuyla ilgisi olmayan görsel öğeler anlatıyı etkin biçimde somutlayamaz. Bu durum anlatı ile çocuk okur arasındaki bağı olumsuz etkiler. Yapıtta konuya uygun bir biçimde yer verilen resimler ise çocuğun yapıtta anlatılan durumu veya olayı düşün dünyasında somutlayabilmesine yardımcı olur.

Sever (2008) çocuk yapıtlarında resmin anlatıdaki anlamı açıkladığını, tamamladığını, güçlendirdiğini, kimi zaman da anlatıya yeni anlamlar katan güzel duysal bir uyarıcı olduğunu söylemiştir (s. 166). Nitelikli çocuk yapıtları, çocuk okurda okuma kültürü oluşturduğu gibi estetik olanı görme, algılama ve estetik olana yönelme kültürü de oluşturur. Hiçbir derinliği olmayan, yavan, sığ, niteliksiz görsel uyarılarla beslenen çocuk okurların güzeli duyumsama algısı olumsuz etkilenecektir.

Bu nedenle resimlerin sanatçı duyarlılığı ile ele alınması, çocukların küçük yaşlarda nitelikli görsel öğelerle karşılaşmaları çocukların yaşamları boyunca güzeli duyumsama yönelimlerini olumlu yönde etkileyecektir.

Çocuk yapıtlarında resimlerin niteliğini ortaya çıkarmak için aşağıdaki sorulardan yararlanılabilir:

1. Çizgilerin biçimi özgün mü? Çizgilerin oluşturduğu etki çocuğun dikkatini çekebiliyor mu?
2. Resimler, anlatının anlamını tamamlıyor mu? Sözcükler ile ifade edilmeyenleri veya edilemeyenleri çizgilerin ve renklerin anlatım gücü aracılığıyla çocuklara sezdirebiliyor mu?
3. Resimler, sözcükler ile ifade edilenleri çocukların belleğinde somutlayabilmesine katkı sunabiliyor mu?
4. Resimler anlatıya görsel dilin olanakları ile yeni varsılıklar katabiliyor mu?
5. Resimler çocuğa duyumsama, düşünme ve düş kurma yükümlülüğü verebiliyor mu?
6. Resimler çocuğun eğlenme, gülme gereksinimlerini giderebiliyor mu?
7. Resimler, çocuğun düşünsel birikimlerini işe koşarak yeni öyküler yaratması için uygun özellikler barındırıyor mu?
8. Yapıtta yer alan görseller çocuk okurda resim yapma isteği uyandırabiliyor mu? (Sever, 2007, s. 46-47)

2.6. Cemil Kavukçu'nun Yapıtlarının İncelenmesi ile İlgili Alan Yazını Araştırmaları ve Genel Değerlendirme

Özçelebi (2011) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ev sahipliğinde üçüncüsü düzenlenen Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'ndaki "Cemil Kavukçu'nun Çocuk Kitaplarına Eleştirel Bakış" adlı bildirisinde Kavukçu'nun yapıtlarını; hayoşlar ve çalışan çocuk gerçeği, ev içi -sokak karşıtlığı, dışarıda hem kötülük vardır hem de özgürlük, kişilerin işlevi, değerler eğitimi, yazarın dikkatsizliği ve kimi aksaklıkları başlıkları altında incelemiştir. İnceleme sonucunda Kavukçu'nun, yazınsal anlayışından ödün vermeden, çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik ilkelerini göz önünde bulundurarak onlar için yeni bir dil oluşturmuş olduğu, sıradan yaşamları sıra dışı bir anlatımla ele aldığı ve hayatın kendisini yeniden kurgulayarak çocukların dünyasına girmeyi başarmış olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda Kavukçu'nun yapıtlarında anlatılanların çocuğun sorgulayıcı düşünme becerisini, duygudaşlık yetisini ve düş kurma gücünü geliştirecek nitelikte olduğunun saptandığı aktarılmıştır.

Aydın ve Uzun'un (2020) "Çocuk kitaplarının taşınması gereken özellikler: Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım Mı? ve Masal Anlatma Oyunu adlı eserlerine eleştirel bir bakış" adlı makalesinde Bir Öykü Yazalım mı? ve Masal Kurma Oyunu yapıtları çocuk yazınında bulunması gereken iç yapı ve dış yapı özelliklerine uygunluğu yönüyle incelenmiştir. İnceleme sonucunda yapıtların çocuk yazını yapıtlarının taşınması gereken iç ve dış yapı özelliklerine uygun olduğu aktarılmıştır. Bu bağlamdan hareketle iki öneride bulunulmuştur: Yapıtlara çocuk okurun söz dağarcığını geliştirmede yararlı olacağı düşünülen bir sözlük eklenebileceği ve yapıtların içerik ve biçim yönlerinden çocuk yazını yapıtlarının taşınması gereken ilkelere uygunluğundan dolayı, yazarın yapıtlarına Türkçe ders kitaplarında yer verilebileceği belirtilmiştir.

Tekin'in (2021) "Cemil Kavukçu'nun "Bir Öykü Yazalım mı?" Adlı Çocuk Kitabında Rastlantısallık" adlı makalesinde Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım mı? yapıtı kurguyu zayıflatan öğelerden olan rastlantısallık ögesi yönüyle incelenmiştir. Çalışma sonucunda kişilerde, olaylarda, zamanda ve mekânda rastlantısallık ögesinin varlığının saptandığı aktarılarak bu durumun, çocuk okurun düşün evreninde yapıtın inandırıcılığını zayıflatabileceği belirtilmiştir.

Barutçu ve Açık'ın (2018) "Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Yer Alan Deyimlerin Kültür Aktarımındaki Rolü ve Türkçe Ders Kitaplarındaki Deyimlerle Örtüşme Düzeyi" adlı makalesinde dört çocuk yapıtı yazarının toplam on dokuz yapıtı ve bu yapıtlarda yer alan deyimler bakımından incelenmiştir. Yapıtları incelenen yazarlardan biri olan Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım mı?, Masal Kurma Oyunu, Selo'nun Kuşları ve Yeşilcik yapıtları çalışmada yer almıştır. Bu dört yapıt deyimler açısından incelenmiş ve bu yapıtlarda MEB ile ortak olan 15, MEB ile ortak olmayan 82 tane deyim yer aldığı saptanarak Türkçe öğretmenleri için bu yapıtların çocuk okurların söz varlığını geliştirmek amacıyla ek kaynak olabileceği belirtilmiştir.

Kaçan'ın (2023) "Cemil Kavukçu'nun Çocuk Romanlarının Simgesel Dil Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde Cemil Kavukçu'nun 11 çocuk yapıtı simgesel dil öğelerinin varlığı ve bu öğelerin görülme sıklığı açısından incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda yapıtlarda bütün simgesel dil öğelerinin varlığı saptanırken bazı yapıtlarda belirlenen simgesel öğelerin yer almadığı belirtilmiştir.

Yapıtlarda dilin söz varlığını gözler önüne serecek ölçüde deyim ögesine rastlanmış olduğu ancak atasözünün yalnızca bir yapıtta olduğu bilgisi verilerek yapıtların, simgesel öğelerle varsıllaştırıldığı ve yazınsal nitelik bakımından yetkin oldukları açıklanmıştır. Aynı zamanda yapıtlarda yer alan simgesel öğelerin bazı yaş seviyelerinde değişim göstermesi çocuk okurun gelişiminin gözetildiğinin ve çocuğa görelilik ilkesine dikkat edilerek yazıldığı belirlendiği aktarılmıştır.

Han'ın (2022) "Cemil Kavukçu'nun Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde Cemil Kavukçu'nun 10 çocuk yapıtı incelenerek bu yapıtların çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından nasıl özellik gösterdiği belirlenmiştir. Bu çalışma sonucunda Kavukçu'nun çocuk yapıtlarının çocuk edebiyatının temel öğeleri doğrultusunda yazıldığı aktarılmıştır. Aynı zamanda çalışma sonucunda Kavukçu'nun yapıtlarında çocuk okuru okumaya yönlendirecek, özendirilecek karakterlerin yer aldığı belirtilerek yazarın işlediği temalarla, çocuklarda okuma kültürü oluşturacak nitelikte yapıtlar meydana getirdiğinin saptanmış olduğu belirtilmiştir.

Turanlıgil' in (2023) "Cemil Kavukçu'nun Öykülerinde Mekân İmgesi" adlı çalışmasında Cemil Kavukçu'nun öykü türünde olan yapıtlarında yer alan mekânlar on altı ana başlık başlık altında incelenmiştir. Araştırmanın konusu olan Cemil Kavukçu'nun öykülerindeki mekânların saptanmasında aydınlatıcı bir çalışma olduğu ve alan yazında bu konuda var olan eksikliği gidereceği aktarılmıştır.

Okay'ın (2020) "Cemil Kavukçu-İnsan ve Eser" adlı beş bölümden oluşan doktora tezinde yazarın yaşamı ve eserleri incelenmiştir. İlk bölümde yazarın aile ve arkadaş çevresi, dünya görüşü ve edebiyata ve sanata yönelik düşünceleri ve yapıtları ile ilgili bilgiler verilmiştir. Birinci bölümdeki bilgiler doğrultusunda çalışmanın ikinci bölümünde yazarın öykü evreni, yazarın kaleme aldığı on yedi öykü kitabı gözetilerek betimlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada Kavukçu'nun ortaya koyduğu yüz yetmiş beş öyküsü ortak yapı ve tema, şahıs kadrosu, zaman, mekân, dil ve anlatım açısından incelenmiştir. Üçüncü bölümde yazarın romancı kimliği üzerinde durulmuştur. Yazarın Suda Bulanık Oyunlar, Dönüş ve Gamba olmak adlı üç roman kimlikleri, şahıs kadroları, isim-içerik ilişkileri, fiziksel ve algısal mekânları, kronolojik ve akronik zaman anlayışları, temaları, anlatıcı ve bakış açısıyla olay örgüleri bakımından

incelenmiştir. Bilimsel bir çerçeveden ve nesnellikten ayrılmamaya özen gösterilerek hazırlandığı söylenen bu çalışmanın dördüncü bölümünde, Cemil Kavukçu' nun çocuk yazını alanında yarattığı biri öykü, sekiz tanesi ise roman türünde olan dokuz yapıtı içerik, tasarım ve temel eğitim ilkeleri açısından değerlendirilerek yazarın bu alandaki konumu belirginleştirilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın beşinci bölümünde yazarın otobiyografik anlatı özellikleri gösteren Angelacoma' nın Duvarları ve deneme türündeki Örümcek Kapamı adlı yapıtları ile ilgili bilgiler verilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise bu beş bölümden elde edilen bulgular ışığında yansız çıkarımlar yapıldığı söylenerek yazarın farklı sanatsal yazınsal türlerinde yakaladığı başarının somutlaştırılmaya çalışıldığı aktarılmıştır.

Uzun'un (2023) "Ortaokul Seviyesindeki Çocuk Romanlarının Duyarlık Eğitimi Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde "Göğü Yere İndirelim", "Yeşil Adanın Çocukları", "Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği", "İstanbul'u Çalıyorlar", "Son Ada'nın Çocukları", "Hayaletli Gölün Çocukları" ve son olarak Cemil Kavukçu'ya ait olan Bir Öykü Yazalım Mı?" adlı yedi çocuk yapıtı duyarlık eğitimi açısından incelenmiştir. Her yapıtın hangi duyarlık bölümlerine ait iletileri içerdiği sayısal veriler ışığında belirlenerek ortaokul düzeyindeki yedi yapıtın duyarlık eğitimi yönünden varsıl uyaranlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda bu yapıtların duyarlık eğitimi süreçlerinde kullanılabileceği aktarılmıştır.

Şayak'ın (2011) yılında yayımladığı "Cemil Kavukçu'nun Öykülerinde İnsan" adlı yüksek lisans tezinin, Sosyo-Ekonomik Açıdan İnsanlar, Taşra ve Kent İnsanları, Psikolojik Açıdan İnsanlar, Kavukçu'nun Öykülerinde Fiziksel Özellikleri Bakımından İnsanlar ve Çocuklar adlı alt bölümlerden oluştuğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacının Cemil Kavukçu'nun öykülerindeki insanı çeşitli yönleri ile çözümleyerek okurun insana ve yaşama farklı pencerelerden bakabilme becerisi edinmesini sağlamak ve okura öykücülüğe yeni bir soluk getiren Cemil Kavukçu'yu farklı yönleriyle tanıtmak olduğu belirtilmiştir.

Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarının incelenmesi ile ilgili alan yazını araştırmalarına bakıldığında Kavukçu'nun çocuk yapıtlarının bütüncül bir biçimde ele alındığı ve sayısal verilere dayandırılarak çocuk yazınının temel öğelerine göre değerlendirildiği bir araştırmaya rastlanmamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve örneklemini sunularak verilerin toplanma ve çözümlenme sürecine ilişkin bilgilendirmeler yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını çocuk yazınının temel ilkeleri açısından değerlendiren bu araştırma nitel bir araştırma olmakla birlikte araştırmanın verileri betimsel tarama modeliyle toplanmıştır. Bu araştırmada doküman inceleme yöntemine başvurulmuştur. Yıldırım'ın belirttiği gibi "Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır" (Yıldırım, 1999, s. 10).

"Doküman analizi, çalışmada kullanılacak dokümanların elde edilip belirli bir sistem içerisinde inceleme işlemidir" (Karasar, 2008; Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu araştırma "Evren ve Örneklem/ Çalışma Grubu" başlığı altında adı geçen yapıtları çocuk yazınının temel ilkeleri açısından değerlendirmeyi amaçladığından araştırma doküman inceleme yöntemi esas alınarak yapılacaktır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemini

Cemil Kavukçu'nun çocuk yazını alanında kaleme almış olduğu 10 yapıtı bulunmaktadır. Cemil Kavukçu'nun yayınlanan yapıtlarının çocuk yazınının temel ilkelerine uygunluğunun saptanmasının amaçlandığı bu araştırmanın verilerinin örneklemini Cemil Kavukçu'nun çocuk okurlar için yarattığı yapıtlarının tamamı oluşturmaktadır:

1. Havhav Kardeşliği - BOPATO 1 (2019, Can Çocuk Yayınları)

2. Özgürlüğe Kaçış - BOPATO 2 (2020, Can Çocuk Yayınları)
3. Kafeste Bir Topik - BOPATO 3 (2021, Can Çocuk Yayınları)
4. Bir Öykü Yazalım mı? (2021, Can Çocuk Yayınları)
5. Yeşilcik (2021, Can Çocuk Yayınları)
6. Yolun Başındakiler (2021, Günışığı Kitaplığı Yayınları)
7. Berk'in Gizli Gücü (2019, Can Çocuk Yayınları)
8. Masal Kurma Oyunu (2020, Can Çocuk Yayınları)
9. İlginç Bir Şey Yapmalıyız (2021, Can Çocuk Yayınları)
10. Siyah Rüya Taşı (2022, Can Çocuk Yayınları)

Yolun Başındakiler yapıtı Günışığı Kitaplığı Yayınları'ndan, geri kalan 9 yapıt ise (Havhav Kardeşliği-BOPATO 1, Özgürlüğe Kaçış-BOPATO 2, Kafeste Bir Topik- BOPATO 3, Bir Öykü Yazalım mı?, Yeşilcik, Berk'in Gizli Gücü, Masal Kurma Oyunu, İlginç Bir Şey Yapmalıyız, Siyah Rüya Taşı) Can Çocuk Yayınları'ndan temin edilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olayların ve durumların doğal alanda izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım, 1999; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Belge inceleme yöntemi çalışmayı ilgilendiren kayıtların ve belgelerin bir araya getirilerek bunların bir düzen içinde sınıflandırılıp çözümlenmesi eylemini belirtir. (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Cemil Kavukçu'nun 9-14 yaş grubundaki çocuk okurlara yönelik yazdığı 10 çocuk yapıtının çocuk edebiyatının temel ilkeleri bakımından değerlendirildiği bu çalışmanın verileri, söz konusu 10 yapıtın (Havhav Kardeşliği-BOPATO 1, Özgürlüğe Kaçış- BOPATO 2, Kafeste Bir Topik- BOPATO 3, Bir Öykü Yazalım mı?, Yeşilcik, Yolun Başındakiler, Berk'in Gizli Gücü, Masal Kurma Oyunu, İlginç Bir Şey Yapmalıyız, Siyah Rüya Taşı) doküman inceleme yöntemiyle incelenmesiyle elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Doküman inceleme yöntemi ile verilerin toplandığı bu nitel araştırmada, veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Betimsel analizde “veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulur ve gerekirse olgular arasında karşılaştırmalar yapılır. Betimsel analiz dört aşamadan oluşur” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 224):

1. Betimsel Analiz İçin Bir Çerçeve Oluşturma
2. Tematik Çerçeveye Göre Verilerin İşlenmesi
3. Bulguların Tanımlanması
4. Bulguların Yorumlanması

Betimsel analizin amacı toplanan belgelerin yukarıdaki aşamalardan geçirilmesinin ardından edinilen bilgileri, bulguları bir düzen içinde yorumlayarak okuyucuya aktarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu çalışmada betimsel analizin aşamaları doğrultusunda Cemil Kavukçu'nun çocuk okurlara yönelik yazdığı 10 yapıtı Prof. Dr. Sedat Sever'in Çocuk ve Edebiyat adlı kitabında yer alan çocuk yazınının temel ilkeleri (konu, ileti, karakter, dil ve anlatım ile resim) yönünden incelenmiştir. 10 yapıtın her bir ilkeye ilişkin elde edilen verileri frekans ve yüzdeler olarak sunularak çocuk yazınının temel ilkeleri yönünden değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde Cemil Kavukçu'nun yapıtları çocuk yazınının temel ilkeleri (konu, ileti, karakter, dil ve anlatım, resim) açısından incelenmiştir. İncelemeler sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuş ve açıklamalara yer verilmiştir.

4.1. Konu

Araştırmanın 1. sorusu “Cemil Kavukçu'nun yapıtları, konu özelliği açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?” biçiminde oluşturulmuştur. Bu araştırma sorusuna ilişkin bulgular Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'te sunulmuştur.

4.1.1. Yapıtlarda Yer Alan Konular

Tablo 1. *Yapıtlarda Yer Alan Konular ile İlgili Betimsel Değerler*

Konular	Frekans	Yüzde
Arkadaşlık İlişkileri	10	11,23
Aile İlişkileri	10	11,23
İnsan-Doğa İlişkileri	10	11,23
Birey-Toplum İlişkileri	7	7,86
Çocuk-Yetişkin İlişkileri	10	11,23
İnsan-Uzaylı İlişkileri	1	1,12
Barışseverlik	2	2,24
Aşk	2	2,24

Yardımsverlik	5	5,61
Özgünlük	3	3,37
Sorumluluk	10	11,23
Çevre Kirliliği	2	2,24
Dayanışma	5	5,61
Fantastik	3	3,37
İnsan-Hayvan İlişkileri	8	8,98
Özlem	5	5,61
Çocuk-Oyun Oyuncak İlişkisi	3	3,37
Macera Tutkusu	2	2,24
Yazma Sevgisi	2	2,24
Özgürlük	3	3,37
Vefa	3	3,37
Ergenlik	1	1,12
Okuma Sevgisi	2	2,24
Eğitim Sistemi	1	1,12
Öğretmen-Öğrenci İlişkileri	6	6,74
Kıskançlık	3	3,37
Hayal gücü	6	6,74
Yaz Tatili	3	3,37
Toplam	89	100

Tablo 1’de yapıtlarda yer alan konularla ilgili betimsel değerlere yer verilmiştir. Tabloda; arkadaşlık ilişkileri, insan-doğa ilişkileri, sorumluluk, çocuk-yetişkin ilişkileri konularına 10 kez insan-hayvan ilişkileri konusuna 8 kez birey-toplum ilişkileri konusuna 7 kez hayal gücü konusuna 6 kez yardımsverlik, dayanışma, özlem, öğretmen-öğrenci ilişkileri konularına 5 kez, özgürlük, vefa, kıskançlık, çocuk-oyun oyuncak ilişkisi, özgünlük, fantastik, yaz tatili konularına 3 kez, yardımsverlik, aşk, çevre kirliliği, macera tutkusu, yazma sevgisi, okuma sevgisi, rüya konularına 2 kez insan-uzaylı ilişkileri, ergenlik ve eğitim sistemi konularına ise 1 kez değinildiği görülmektedir.

Aşağıda, Tablo 1’de yer alan bazı ulamlara yönelik kesitlere yer verilmektedir.

Havhav Kardeşliği-Bopato 1 yapıtının Barınak bölümünde Pamuk; küçük, zayıf, mutsuz bir köpek görür, ona destek olmak için onunla arkadaş olmak ister. Bobo’ya bu küçük köpekten söz eder. Arkadaş olmalarının ardından Topik adlı küçük

köpeğin değişimi gözlemlenir. Değişimin kaynağı olan arkadaşlık ilişkisinin güç veren yönü üzerinde durulur:

Bir gün Pamuk, “Bobo burada küçücük bir köpek gördüm. O kadar üzgün ve mutsuzdu ki, tek başına bir köşeye çekilmiş yalnızca ağlıyordu. Hiçbir şey yemiyor olacak ki, bir deri bir kemik kalmış. Onun arkadaşına, dosta ihtiyacı var.”

“Gidip tanışalım, dedi Bobo.

Öyle dalgındı ki yanına yaklaştıklarında onları fark etmemiştii bile ufak tefek köpek.

“Merhaba,” dedi Bobo.

Başını kaldırıp boş boş baktı ufak köpek. Cevap vermedi.

“Ben Bobo’ yum bu da Pamuk. Senin bir adın var mı?”

“Vardı,” dedi ufak tefek köpek, “ama artık yok.”

“Eskiden adın neydi?”

“Topik.”

“Seni nerede yakaladılar?” dedi Pamuk.

“Yakalamak mı? Nasıl yani?”

“Biz bilmediğimiz mahalleye yiyecek aramaya gitmiştik, orada yakalandık. Sen buraya nasıl düştün?”

Topik’in gözleri doldu. İçini çeke çeke ağlamaya başladı. Bobo ilk görüşte sevmiş, ısınmıştı Topik’e.

Durumuna da çok üzülmüştü.

“Ağlamak iyidir,” dedi, “rahatlarsın”

Kimseyle konuşmayan, öbür köpeklerden korkan Topik de sevmiştii bu kocaman köpekle yanındaki küçüğü.

“Size hikâyemi baştan sona anlatayım,” dedi. (s.97-98)

(...)

“Bana büyük destek oldunuz, yaşama sevinci verdiniz.”

“Artık üçümüz tek bir köpek gibiyiz. Bundan sonra adımız da BOPATO.” (s.102)

Yeşilcik adlı yapıtın Neriman Teyze adlı bölümünde Handan, Selim ve kızları Fatoş’un, her pazar Neriman Teyze’ye kahvaltıya geldikleri belirtilir. Bu kahvaltı buluşmaları için özenle hazırlık yapan Neriman Teyze’nin mutluluğu yansıtılarak aile ilişkilerine değinilmektedir:

Neriman Teyze’nin en sevdiği gün pazar. Çünkü kızı Handan, damadı Selim ve torunu Fatoş pazarları sabah kahvaltısına geliyor. Her gün erken kalkıyor Neriman teyze ama Pazar günleri çok daha önce çıkıyor yatağından. Mutfağına geçip çayı demliyor. Buzdolabından Fatoş için aldığı fındık ezmesi kavanozunu çıkarıyor. Yumurta haşlıyor. Mantosunu sırtına geçirip bir genç kız çevikliği ile aşığı iniyor, sokağın ucundaki fırından taze, çıtır çıtır simitler alıyor. Fatoş’u gelecek ya, her pazarı bir bayram sabahı gibi karşılıyor. (s.21)

Masal Kurma Oyunu adlı yapıtın Bahçede Akşam adlı bölümünde Bora’nın yaz tatili için teyzesinin yazlığına gitmiş olduğu görülmektedir. Annesi ile yaptığı telefon görüşmesinde eve dönmek istemediğı belirtilir. Bora’nın eve dönmek istememesinin nedeni doğada zaman geçirmekten mutlu olmasıdır. Bundan hareketle yapıtta, insan-doğa ilişkileri üzerinde durulmaktadır:

Annesi, “Sıkıldın mı, seni almaya gelelim mi?” diye sorduğunda, Bora, “Hayır sıkılmadım, burada çok mutluyum,” diyordu. Nasıl mutlu olmasın? Denize bayılıyordu. Koşup oynayacağı bahçeler, meyvelerini dalından koparıp yiyeceğı erik, kayısı ve şeftali

ağaçları vardı. İlk günler teyzesini dinlememiş, gün boyu güneşte kalmıştı. Koruyucu krem sürmelerine karşın, bir süre omuz başları acımıştı. En çok denizde Ayça'yla oynamayı, birbirinden güzel renkli taşlar ve deniz kabukları toplamayı seviyordu. (s.12-13)

BOPATO-2 Özgürlüğe Kaçış adlı yapıtın Burcu adlı bölümünde, Burcu okuldan döner ve Kapıcı Rüstem ile karşılaşır. Kapıcı Rüstem, Burcu'ya birtakım uyarılarda bulunur. Burcu eve girer, onu Sabiha Abla karşılar. Burcu'nun, Kapıcı Rüstem ve Sabiha Abla ile konuşmaları üzerinden çocuk-yetişkin ilişkilerine değinilmektedir:

Apartman girişinde kapıcı Rüstem Abi'yi gördü. “Niye koşuyorsun Burcu,” dedi Rüstem Abi, bak üzerinde kalın bir hırka, sırtında da kocaman bir çanta var, terleyip hasta olacaksın sonra.” İşte yine hırka. Rüstem Abi bile hırkasına laf atıyordu. Burcu soluk soluğa kalmıştı. Neden herkes terleyip hasta olmasından endişe ediyordu ki? Her terleyen hasta mı oluyordu? Hiçbir şey söyleyememişti Rüstem Abi'ye. Gülümsemekle yetindi. Asansöre binip beş numaraya bastı. Yanaklarını şişirip “Off!” dedi. Sonra asansörün aynasında kendine bakıp dilini çıkardı. Rüstem Abi haklıydı galiba. Terlemişti. Asansörden inince dairelerinin kapı ziline uzun uzun basıp bekledi. Çok sıkışmıştı. Dans eder gibi ayaklarının üzerinde sekip duruyordu. Sabiha Abla açtı kapıyı. Her zamanki gibi güler yüzlüydü. “Gel bakalım Burcu. Dur, önce şu çantanı bir alalım bakalım... Ay kız, sen su gibi terlemişsin. Önce üstünü değiştirelim, yoksa annen ikimize de çok kızar.” “Bari sen söyleme Sabiha Abla! Dedi Burcu. Hızla ayakkabılarını çıkararak tualete doğru koştu. Sabiha Abla abartıyordu yani, annesi ne zaman ona kızmıştı ki? Burcu'ya da kızmaz, kızmış gibi ses tonunu değiştirdi yalnızca. Arada babasıyla tartışırda annesi. Bu sevimsiz konuşmaları onun duymaması için özen gösterebilir de Burcu anlardı. Buna çok üzülürdü. Bazen korkardı da. Ama korkmasına gerek yokmuş, bütün anneler babalar arada böyle tartışmış. Sıra arkadaşı Sibel söylemişti bunu. (s.25-26)

Siyah Rüya Taşı adlı yapıtın İzciler bölümünde siyah rüya taşına sahip çocuklardan oluşan bir topluluk izci kampına götürülür. Kamptaki görevliler siyah rüya taşına sahip olan çocuklara rüyalarında zaman yolculuğu yaptırır. Çocuklara rüyalarında önce eski dünya, ardından günümüz dünyası ve böyle devam ederse gelecekteki dünyanın nasıl olacağı gösterilir. Kampta dev ekran kurulur ve bu ekranda çocuk konuşmacılar, kampa getirilen rüya taşı sahibi çocuklara iklim krizi hakkında konuşma yaparlar. Konuşmalarda insanların dünyaya ve evrene karşı görevleri olduğu belirtilerek bireylerin sorumluluk bilincine sahip olmalarının önemi üzerinde durulur:

Burada neden toplandıklarımı şimdi anlamıştı Emre. TİO'daki bulutçuklara benzeyen canlılar dünyayı bekleyen tehlikelerden söz etmiş ve bu kötü gidişe dur diyecek tek gücün çocuklar olduğunu söylemişlerdi. Bu kez ekranda siyahi bir çocuk belirdi. Kollarını sallayarak çayırdakileri selamladı. “Ben, Yola,” dedi, “On bir yaşında bir güney Afrikalıyım. Dünya Çocukları Projesi'nde çalışıyorum. Benim yaşadığım yerde sık sık büyük seller ve toprak kaymaları oluyor.

İnsanlar evlerini, tarlalarını ve canlarını kaybediyor. Babam da dedem de eskiden bu tür felaketlerin yaşanmadığını söylüyor.”

Emre, Ayça'nın kulağına eğilerek, “Bizde de seller, orman yangınları olmuyor mu,” diye fısıldadı.

Yola'nın ardında ekranda yine on bir yaşında Milo adında İsveçli bir çocuk belirdi.

“Televizyon kanallarında ve internette, karnında, gagasında, yüzgeçlerinde plastiklerle ölen canlıları gördükten sonra ‘anti pipet’ hareketini başlattım. Dünyanın en güçlü insanlarına, ‘ Ne hakla! Geleceğimi ne hakla çalarsınız diye haykırdım. Ne mi oldu diyeceksiniz. Dünya çapında iki dev şirket plastik pipet/bardak kullanımı politikalarını gözden geçirme kararı aldı. Sesimizi gür şekilde duyurmalıyız. Öncelikle plastik kullanımını sıfıra indirmeliyiz ve tüm ülkelerde yasaklanması için elimizden ne geliyorsa onu yapmalıyız. Bütün canlıların yaşamaya hakkı var. Bu dünya hepimizin.”

Dev ekran karardı. Geniş çayırılıkta çıt çıkmıyordu. Yine anons duyuldu:

“Bugünlük bu kadar çocuklar. Siz duymanız gerekeni duyduunuz, görmeniz gerekenleri gördünüz. Ne yapmanız gerektiğini de anlamış olmalısınız.” (s.82-83)

Yeşilcik adlı yapıtın Neriman Teyze adlı bölümünde Neriman Teyze'nin, penceresinin pervazına gelen kediye karşı olan şefkatli davranışları, Tekir adlı bu kediye çocukların sokakta oyun amacıyla zarar vermeleri ve Neriman Teyze'nin çocuklara bunun doğru olmadığını anlatması üzerinden insan-hayvan ilişkileri üzerinde durulmaktadır:

Neriman Teyze'yi her gün ziyaret eden tek dostu da, mutfak penceresinin dışarıdaki pervazına oturup yiyecek bekleyen tekir kedi idi. Sokakların güçlüklerine karşın hiçbir şeyden şikâyetçi değilmiş gibi bir duruşu vardı.

Neriman teyze, hep pişirdiği yiyecten tekir kediye de bir parça ayırıp verirdi. Kedi çok zayıftı ve bir gözü kördü. Başta çocuklar olmak üzere kimse onu sevmiyordu. Kaç kere sokakta çocukların onu kovaladığını, arkasından taş attıklarını görmüştü. Neden öyle yaptıklarını, zavallı bir kediye neden zarar vermek istediklerini sorduğunda ise hiçbir cevap verememişti.

(...)

Kocaman bir sokak köpeği onlarla oyun oynamak istese ve havlayarak arkalarından koşsa çok mu hoşlarına giderdi? Çok mu eğlenirlerdi? Korkup bağıra çağıra evlerine kaçmazlar mıydı? O zaman bu kör kedi de onlardan korktuğu için kaçmıyor muydu?

Neriman teyze böyle anlatınca çocuklar da yaptıklarından utanmış, o günden sonra kediyi rahat bırakmışlardı. (s.13-15)

Özgürlüğe Kaçış- BOPATO 2 adlı yapıtın Burcu adlı bölümünde Burcu, köpeğinin çerçeveletilmiş olan fotoğrafına bakarak köpeği yaşıyormuş gibi gün içinde olanları onunla paylaşır. Ancak Burcu, köpeğinin yaşamadığı gerçeği ile yüzleşerek ağlar. Burcu'nun, kardeşinin bakıcısı olan Sabiha Abla ile konuşmaları üzerinden özlem konusuna değinilir:

Sevgili köpeğinin ölümünden sonra babası bu fotoğrafı büyüttürüp çerçevelettirip odasına asmıştı. Baştan karşı çıkmışlardı Burcu'nun isteğine. Çok üzüldüğünü görünce de yapmak zorunda kalmışlardı. Annesi de babası da Topik'i unutturmaya çalışıyorlardı. Burcu'nun onu unutmaması mümkün müydü?

“Sevgili Topik,” dedi fotoğrafa karşı konuşarak, “bugün öğretmen sınıfta, herkesin içinde çok başarılı bir öğrenci olduğumu söyleyip başımı okşadı. O kadar mutlu oldum ki anlatamam. Sen her zaman benim çok başarılı olacağımı söylüyordun zaten. Şimdi daha çok çalışmak istiyorum. Her geçen gün seni daha çok özleyorum Topik.

(...)

Ama sen yoksun artık ...”

Kendini tutamadı, ağlamaya başladı Burcu.

“Ne oldu balım?”

Sabiha Abla sesini duyup gelmişti. Odasının kapısında dikiliyor şaşkın gözlerle Burcu’ya bakıyordu.

“Yok bir şey Sabiha Abla,” dedi avucunun içiyle gözyaşlarını silerek, “bugün okulda bir arkadaşşıma üzüldüm de...”

“Ne olmuş arkadaşşıma?”

“Kedisi ölmüş.”

“Ah balım, hayvanların ömrü kısadır.”

“Ama çok seviyordu.”

“Doğrudur balım, insanlar sevdiklerini kaybederler; ama hayat devam eder.

“Ben de Topik’imi kaybettim; ama hala yokluğuna alışamadım. Öyle çok özlüyorum ki...” (s.29-31)

Masal Kurma Oyunu adlı yapıtın Bahçede Akşam adlı bölümünde teyzesinin yazlığında olan Bora, uzaktaki bir adayı dinozora benzetir. Bu dinozora benzettiği ada ile güneş arasında bir hikâye kurgular ve her akşam bu kurguya devam etmesi üzerinden hayal gücü konusuna değinilir:

Teyzesinin yazlığına ilk geldiklerinde, uzaktaki adayı dinozora benzetmiş adını da Dozi koymuştu Bora. Upuzun bir kuyruğu, kambur bir sırtı ve testere gibi dikenli bir başı vardı. Ayça bunu duyduğunda katıla katıla gülmüş, “Hiç bile,” demişti, “o aptal adanın neresi dinozora benziyor?” Bunu söylediğine pişman olmuştu Bora. Her şeyle dalga geçiyordu Ayça.

Ateş topuna benzeyen güneş tam da Dozi’nin sırtına doğru inmişti. Biraz sonra avını kollayan dinozor harekete geçecek, ağır ağır ilerleyecek, yakaladığı güneşi, kaçtığı masal ülkesine geri götürecekti. Böylece, yıllardır karanlıkta kaldığı için halkı sürekli uyuyan ülke de gün ışığına kavuşacaktı.

Bora gözlerini kırpmadan Dozi’nin adım atmasını bekliyordu. İçinden beşe kadar sayıyor, beş olunca da “Of ya, yine olmadı,” diyordu. Onlarca kez tekrarlamıştı bunu. Sonra da, kendi uydurduğu şarkıyı söylüyordu:

“Dozi, Dozi, tembel Dozi.

Uyuyan halkın bekler seni.

Hadi ama, birazcık kıpırda,

Sırtındaki yük kayıp gidiyor,

Düştü düşecek öbür tarafa.”

Gerçekten de güneş hoop deyip sırtından kayıvermişti. Dozi kuyruğunu bir sallarsa, topa benzeyen güneşi yeniden gökyüzüne fırlatsa çok komik olurdu. Herkes neye uğradığını şaşırırdı. Havanın kararması, gökyüzünde ayla yıldızların belirmesi gerekirken, güneş birden tekrar göğe yükselirdi. (s.8-9)

Yolun Başındakiler adlı yapıtın İlkokul Biterken adlı bölümünde ilkokuldan mezun olan Nigar ve arkadaşları sokakta darbuka çalıp oynar bu esnada sokaktan geçen beyaz takkeli yaşlı adamın Nigar ve arkadaşlarına olan söylemleri üzerinden birey-toplum ilişkilerine değinilir:

Nigar, kendinden geçmiş, tüm gücüyle vuruyordu darbukaya. Öbür kızlar el çırpıyor, Hatice ise iyice coşmuş, olduğu yerde dönüp duruyordu.

Sokaktan geçen beyaz takkeli yaşlı adam kızların hizasına gelince durdu. Bu görüntünün hiç hoşuna gitmediği asık yüzünden belli oluyordu. Bastonuna dayanıp dik dik baktı

onlara. Öfkeden başı titriyordu. Kızlar farkında bile değillerdi adamın. Hatice oynarken “Oh!.. Ohh!.. demeye başlamıştı. Bastonunun ucunu öfkeyle kaldırım taşına vurdu yaşlı adam. Kızlar duymamışlardı, umurlarında bile değildi.
 “Heyy!” diye bağırdı. Başındaki titreme daha da artmıştı. Dehşetle açılmış gözleriyle sanki bir felakete bakıyordu.
 Onun sesiyle irkildiler. Ne olduğunu anlayamamışlardı.
 “Eşek kadar kızlar olmuşsunuz, utanmıyor musunuz dümbelek çalıp oynamaya? dedi” Bastonunu kaldırıp gökyüzünü işaret etti. “Ezan okunuyor, ezan! Günah!”
 Kızlar susup başlarını öne eğdiler. Ezan okunurken dümbelek çalıp oynamanın günah olduğunu biliyorlardı. Ama müezzinin sesini duymamışlardı. Yaşlı adam bir süre daha onlara baktı. “Ne günlere kaldık!” dercesine başını iki yana salladı. (s.16-17)

Berk’in Gizli Gücü adlı yapıtın Rüzgârlı Bir Gün adlı bölümünde Sevgi öğretmenin öğrencilerle yapacağı etkinlik anlatılmaktadır. Sevgi öğretmenin etkinlik sırasında öğrencilerle konuşmaları ve Berk’e, annesinin okuldan Berk’i almak için gelmesini haber verme şekli üzerinden öğretmen-öğrenci ilişkilerine değinildiği görülmektedir:

Sınıftan ayrılıp etkinlik odasına gittiler. Kalemliklerini, makaslarını almışlardı yanlarına. Ortadaki masada içinde bir sürü malzemesi olan kocaman bir sepet vardı. Mevsimlerle ilgili poster hazırlayacaklardı. Posterleri 1/A sınıfına armağan edecekler, onlara konuyla ilgili sunum yapacaklardı. Rengârenk rulo kartonlar sepetin dışına taşmıştı.
 “Dört grup oluşturacağız çocuklar,” dedi Sevgi öğretmen. Sol elinin başparmağını avucunun ortasına büküp ötekileri havaya kaldırdı.
 “Sonbahar,” deyip işaret parmağını avucunun içine kapattı. “Kış,” dedi sonra ve başparmağını da onun yanına kapattı. Ardından da, “İlkbahar, yaz,” diyerek hepsini teker teker saydı.
 “Bir yılda kaç mevsim varmış ?”
 “Döööört,” diye bağırdı çocuklar.
 “Şimdi herkes çalışacağı mevsimi seçsin. Her masaya bir grup oturacak. Kaç grubumuz olmalı?”
 Yine hep bir ağızdan, “Döööört!” dediler. Berkin sesi duyulmadı bile.
 (...)
 Sevgi Öğretmen ellerini çırpıtı, “Evet, çocuklar!” diye haykırdı, sonra da ekledi: Sonbahar çalışmak isteyenler buraya gelsin.”
 “Sadece iki kişi mi?” diyerek boynunu büktü. Yüzünü buruşturmuş, dudaklarını büzmüştü.
 “Peki kimler kış posterini yapmak istiyor?”
 Berk hemen parmak kaldırdı.
 “Ben pamuklardan kardan adam yapmak istiyorum,” dedi.
 “Harika bir fikir, dedi Sevgi Öğretmen.
 (...)
 Sevgi Öğretmen elinde pamukla döndü odaya. Masaya bırakır bırakmaz Berkin saçlarını okşadı.
 “Berk’çiğim,” dedi,“annen seni almaya gelmiş,bekliyor. Ama çalışmak istersen bekleyebilirmiş. (s.13-16)

Yolun Başındakiler adlı yapıtın İlk Prova adlı bölümünde Müzik öğretmeni Mehmet Bey üzerinden korku egemenliğine ait bir sınıf iklimi anlatılarak olumsuz öğretmen-öğrenci ilişkilerine değinilir:

Orta kapının girişinde ufak tefek müzik öğretmeni belirlediğinde, birçok öğrenci bunun farkına varamamıştı. Mehmet Bey ellerini çırpıp, “Bando takımı!” diye bağırınca birden bütün sesler kesildi.

“Şimdi sessizce beden eğitimi salonuna geçiyoruz. Enstrümanlarınız orada. Bando takımının eski öğrencileri aletlerini alıp sıraya girecek, yeniler hiçbir şeye el sürmeyecek! Bunun aksi davrananı yakarım!”

Bu komut üzerine beden eğitimi salonuna yöneldiler. Mehmet Bey, bayrak töreninde olduğu gibi ellerini kavuşturmuş, kin ve nefret saçan bakışlarla öğrencileri izliyordu. Eskiler enstrümanlarını alıp bir kıyıya çekildiler. Mehmet Bey yine ellerini çırpıp olduğu yerde tavşan gibi sıçradı.

“Şimdi, adını okuduğum öğrenci, aletini alıp şuraya geçecek. Ben ne yapacağımı söylemedikçe hiçbir hareket yapmayacak. Anlaşıldı mı?”

Salonda çıt çıkmıyordu.

“Anlaşıldı mı!” diye haykırıp, olduğu yerde bir kez daha zıpladı. Eski öğrenciler dâhil herkes, “Anlaşıldı öğretmenim! diye bağırıyorlar. Ortada disiplinsiz bir durum olmamasına karşın başı titremeye başlamıştı. Yerdeki trampetlerden birini alıp, askısını boynundan geçirdi.

“Yeni trampetçiler şimdi bana dikkatle baksın,” dedi . Bir süre herkesi izledi. Evet, ona bakıyorlardı.

“Önce bagetlerin nasıl tutulacağını göstereceğim size. Bakın, işte böyle. Görüyor musunuz?”

Kimseden ses çıkmıyordu.

“Sen,” dedi, İsmet’in yanındaki öğrenciyi işaret ederek,” nasıl tutuluyormuş, göster bakalım.”

Öğrencinin tutuşunu beğenmeyince, olduğu yerde tepinmeye başladı.

“Bu ne şimdi! Ben öyle mi gösterdim? Bana dikkat et. (s.76-77)

4.1.2. Konuyu Yapılandıran Ögelerden Çatışma Türleri

Tablo 2. Konuyu Yapılandıran Ögelerden Çatışma Türleri ile İlgili Betimsel Değerler

Çatışma Türleri	Frekans	Yüzde
Kişi – Kişi Çatışması	71	60,16
Kişinin Kendisiyle Olan Çatışması	29	24,57
Kişi – Doğa Çatışması	15	12,71
Kişi -Toplum Çatışması	3	2,54
Toplam	118	100

Tablo 2’de konuyu yapılandıran öğelerden çatışma türleri ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre incelenen yapıtlarda konuyu yapılandıran öğelerden çatışma türleriyle ilgili toplam 118 çatışmanın yer aldığı görülmektedir. Bu çatışmalar en çok görülenden en az görülene doğru; kişi-kişi çatışması(% 60,16), kişinin kendisiyle olan çatışması (%24,57), kişi-doğa çatışması(%12,71) ve kişi-toplum çatışması(% 2,54) biçiminde sıralanmaktadır.

Aşağıda, Tablo 2’de yer alan her bir ulama ilişkin birer kesite yer verilmektedir.

Siyah Rüya Taşı adlı yapıtın Emre’nin Sırrı adlı bölümünde Emre okul çıkışında yaşlı bir adama yardım eder ve bunun sonucunda eve gecikir. Eve geldiğinde bu durum Emre ve annesinin arasında gerginlik yaşanmasına neden olur:

Annesinin ses tonunda yine suçlayıcı bir ifade sezinlemişti. Yanaklarını şişirip soluğunu *puff* diye sesli bıraktı.

“Tamam o zaman, madem bu konuda ısrarcısın baştan sona anlatayım. Okuldan çıkmış eve doğru yürüyordum, dedi Emre, “trafik ışıklarının yanından geçerken biri seslendi.”

“Ne diye seslendi? Emre mi dedi sana?”

“Hayır anne, adımın nerden bilecek ki, ‘Yavrum bir bakar mısın dedi,’ dedi”

“Senden başka yardım isteyeceği kimse yok muydu?”

“Yoktu ya, o sırada yalnız ben geçiyordum oradan.”

“Derdi neymiş?”

“Öyle deme anne! Adam dedemden bin kat yaşlı biri. Gözleri de iyi görmüyormuş. Karşıya geçecek ama ışıkların rengini seçemediği için geçemiyor. O anda beni gördü, karşıya geçirmem için yardım istedi.”

“Nasıl biriydi?”

“İyi giyimliydi. Kahverengi kalın bir paltosu, aynı renkte kasketi ve baston gibi kullandığı semsiyesi vardı.”

“Oğlum, gözleri iyi görmüyor diyorsun ama seni nasıl görüyor adam.”

“Adam kör demedim ki anne! dedi Emre, sinirlenmişti. “Oraya kadar gelmiş, karşıya geçemiyor. Ben de ona yardım ettim. Sonra ışıkları bekleyip geri döndüm. Geciktiğimi fark edince de koşarak eve geldim. Ne var bunda.” (s.16)

İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtın Hakan’ın Kafası İyice Karışıyor bölümünde Hakan ve Tunç, macera için yıkık dökük bir eve girmeye karar verir. Bu sırada, terk edilmiş bu eve bazı adamlar tarafından gizemli bir biçimde kasalar taşındığını görürler. Maceralarına macera katmak ve bu gizemli kasalarda ne olduğunu öğrenmek için Tunç ve Hakan eve girmeyi planlar. Tunç eve girer, Hakan ise gözcülük yapar ancak işler planlandığı gibi gitmez. Hakan’ın abisi, Hakan gözcülük yaptığı sırada Hakan’ı görür ve ona ne yaptığını sorar. Hakan, kütüphaneye gittiği yalanını söyler. Hakan, abisi tarafından takip edilme korkusuyla gözcülük yapması gereken yerden ayrılır, kütüphane yoluna yürür. Geri geldiğinde gözcülük yapması gerektiği evin önünde bir kamyonet vardır. Hakan, Tunç’a haber verememiş olması belki de arkadaşını tehlikeye atmış olması yüzünden kendisiyle bir iç çatışmaya sürüklenir:

“Ah abi ya!” deyip yumruklarını sıktı. “Hep senin yüzünden oldu bunlar. Ne diye durup dururken karşıma çıkarsın ki!”

Arkadaşını uyaramamış, kısıvrak yakalanmasına neden olmuştu. Başından beri hoşlanmamıştı bu işten, sonunda bir belaya bulaşacaklarını biliyordu. İçine doğmuştu. Macera aramak ne? Kütüphaneden kitap alıp okusalardı başlarına bunlar gelmeyecekti. Al sana macera işte!

“Belki de adamlara sırf macera olsun diye eve girdiğini söylemiştir. Buna inanırlar mı? İnanmazlar. Ne macerasıymış bu, demezler mi? Tunç onların baskısına dayanamaz da bu işi tek başına değil, arkadaşıyla planladıklarını söylerse? Biraz daha sıkıştırdıklarında Hakan’ın gözcü olarak dışarda kaldığını anlatırsa? O zaman mahvolurdu işte. İş bu

kadarla da kalmayacaktı. Eve nasıl ve nereden girdiğini de öğrenecekti adamlar. O zaman işe Tunç'un teyzesi de karışacaktı. Sonra annesi, babası, abisi ardından bütün kasaba... Bunları düşününce Hakanın eli ayağı tutmaz olmuştu. (s.73-74)

Havhav Kardeşliği- BOPATO 1 adlı yapıtın Pamuk'un Hikâyesi adlı bölümünde, kışın zorlu koşullarında Pamuk adlı yavru köpeğin, onun annesinin ve onun gibi yavru kardeşlerinin yaşamda kalma mücadelesi anlatılarak kişi-doğa çatışması somutlanır:

Bir gün, "Kış geliyor yavrularım," dedi. "Bundan sonra geceler çok daha soğuk olacak, yiyecek bulmak güçleşecek. Birbirimizi ısıtarak dayanacağız kışa. Önümüzdeki birkaç ayı atlarsak size bir şey olmaz artık."

Neden "bize" değil de "size bir şey olmaz," demişti annesi? Pamuk bunu çok düşünmüş, yanıtını bulamamıştı. Annesine sormaya da korkmuştu.

Havalar soğuyunca annelerinin ne demek istediğini anladılar. Kar yağmaya başladığında çok sevinmişlerdi. Her şey oyun gibiydi. İnşaatın dışına çıkmaları yasak olduğundan kapıdan izliyorlardı dışarısını. Ama anneleri her akşam biraz daha yorgun ve aç dönüyordu yuvalarına. Sütü hiç birine yetmiyordu. Hepsi yarı aç yarı tok uyuyordu. Ne kadar iç içe geçseler de geceleri çok üşüyorlardı. Bir sabah, kardeşlerinden birinin hareketsiz ve bedeninin soğuk olduğunu gördüler. Anneleri hiçbir şey demeden onu ensesinden ısırp boş bir torba gibi götürdü. Bir süre sonra geri döndüğünde hiçbir şey olmamış gibi davrandı onlara.

Kış çok zor geçiyordu. (s.30-31)

Yolun Başındakiler adlı yapıtın Yeni Dönem adlı bölümünde İsmet, okul çıkışında sınıf arkadaşı Ahmet ile köy minibüslerinin kalktığı yere kadar yürür. Bu yürüyüşte İsmet Ahmet'e, sevdiği kız olan Hatice'yi anlatmak ister ve aralarında aşağıda verilen konuşma geçer. Bu konuşmada Ahmet, İsmet'e sevdiği kız olan Sevim'e açılmama nedenini açıklar. Yapıtta Ahmet ve Ahmet'in Sevim'e olan sevgisini saklama nedeni üzerinden kişi-toplum çatışması üzerinde durulur:

"Sana bir şey söylemek istiyorum."

"Söyle," dedi Ahmet.

"Ama bir sana söylüyorum, aramızda kalacak tamam mı?"

"Tamam lan, Ne söyleyeceksen söyle."

"Benim bir sevgilim var."

"Yapma yaa!" deyip gözleri büyüdü birden Ahmet'in.

"Bizim sınıftaki Sevim mi yoksa?"

"Yok ya, bizim okuldan bile değil."

Ahmet rahat bir soluk aldı.

"İyi ki Sevim değilmiş," dedi.

"Niye ki?"

"O benimki de," dedi Ahmet. Başını önüne eğmiş gülümsüyordu.

"Sevim biliyor mu?"

"Yook, nerden bilecek. Öğrense hemen şikâyet eder, bu sefer okuldan atarlar beni. (s.147)

4.1.3. Konunun Yapılandırılmasını Zayıflatan Ögeler

Tablo 3. Konunun Yapılandırılmasını Zayıflatan Ögeler ile İlgili Betimsel Değerler

Konunun Yapılandırılmasını Zayıflatan Ögeler	Frekans	Yüzde
Abartılmış Merak	-	-
Rastlantısallık	14	77,77
Duygusallık	4	22,22
Toplam	18	100

Tablo 3'te konunun yapılandırılmasını zayıflatan ögeler ile ilgili betimsel değerler yer almaktadır. Bu tabloya göre yapıtlarda rastlantısallık ögesine 14 kez, duygusallık ögesine 4 kez rastlandığı görülmekteyken abartılmış merak ögesine rastlanılmadığı görülmektedir.

Aşağıda, Tablo 3'te rastlanılan her bir ulamla ilgili birer kesite yer verilmektedir.

Havhav Kardeşliği- BOPATO 1 adlı yapıtın Barınak'ta adlı bölümünde Bobo, Pamuk, Kavgacı Köpek, Siyah Köpek ve Sakat Köpek yiyecek bulmak için bölgelerini dolaşırlar. Kavgacı Köpek bölgelerinde yiyecek bulamadıkları için arkadaşlarına yukarı mahallelere gitmeyi önerir. Ancak Sakat köpek bunun tehlikeli olduğunu, yukarı mahallelere gitmeleri halinde yakalanıp barınağa düşme olasılıklarının olduğunu söyler. Sakat Köpek daha önce barınağa düşmüş, barınağın zorlu koşullarını yaşamış ve bunun sonucunda barınaktan kaçmış olan bir köpektir. Pamuk'un açlıktan bitkin düşmesi onları yukarı mahallelere keşif gezisine çıkmak zorunda bırakır. Bu keşif gezisi sırasında yakalanıp barınağa götürülürler. Sakat Köpeğin barınağa gitmemek için kamyonetten atlayıp ölmesi, okuru duygusallıkla karşı karşıya bırakır:

Her şey bulanık görünüyordu gözüne. Şimdi havlama seslerini daha net duyuyordu. Birden anımsadı, yukarı mahalledeydiler, üç adam Pamuk'la Sakat Köpek'i bir kamyonete koyuyordu. Bobo da onları kurtarmak için hızla üzerlerine doğru koşuyordu. Sonra ne olduğunu anımsamıyordu. Peki, Pamuk'la Sakat Köpek neredeydi? Doğrulmaya çalıştı, doğrulamadı. Karın boşluğunda bir yanma hissetti. O bölgeyi yalayarak ağrısını dindirmek istedi, ama başındaki o acayip kova yüzünden yalaması mümkün değildi. Sonunda dört ayağı üzerinde doğrulabildi.

“Bobo”

Pamuktan bu. Onun da başında aynı acayip şey vardı.

“Nasılsın Bobo? Hiç uyanmayacaksın diye öyle korktum ki.”
 “Neredeyiz biz? Ne kadar çok köpek var. Başımıza geçirilmiş bu acayip şey de ne?”
 “Barınak’ tayız. Sen kaçıp kurtulmuşsun, neden geri döndün Bobo?”
 “Seni kurtarmak için.”
 “Ah Bobo, iyi ki sen varsın. Sonunda ben de annemle kardeşlerimin getirildiği yere geldim. Onlar hala buradalar mıdır? Görsem de tanıyamam ki?”
 “Neden başımıza bunları geçirmişler? Yalnız ikimizde var.”
 “Yeni gelen her köpeğe takıyorlarmış bunu, onlara da takmışlar. Karnımızın altındaki ağrıyan yeri yalamayalım diye yapıyorlarmış.”
 “Senin de karnının altında bir yer ağrıyor mu?”
 “Ağrıyor Bobo. Bir-iki gün içinde geçiyormuş, o zaman da bunları çıkartıyorlarmış.”
 Bobo birden Sakat Köpek’i hatırladı.
 “O nerede?” dedi.
 Pamuk mahzunlaştı. Gözleri doldu. Hıçkırır gibi bir sesle:
 “Öldü!” dedi.
 Bobo’nun içinde bir şeyler kırıldı. Yüreği cız etti.
 “Nasıl öldü?”
 “Bizi kamyonetin kasasına atmışlardı. Sen, Bırakın onları! Diye haykırarak üzerimize doğru koşuyordun. Adamlardan biri sana doğru silah gibi bir şey doğrulttu. Patlama sesi duymadık. Sen tökezleyip yere yığıldın. İki adam gidip bacaklarından tutup kamyonete taşdılar ve savurup kasaya, yanımıza attılar. Sen ölmüş gibiydin. Ama karnın inip inip kalkıyordu. Sakat Köpek, ‘Ben oraya gitmek istemiyorum, gitmek istemiyorum,’ deyip ağlıyordu. Sonra birden kalktı ve ben, ‘Dur! Yapma!’ demeye kalmadan kendini aşağı attı. Arkadan gelen arabanın acı fren sesini duyduk, ama hiçbir yararı olmamıştı. Sakat Köpek o arabanın altında kalıp can verdi.”
 Bobo’ nun gözlerinden iki damla yaş süzüldü. (s.94-97)

Özgürlüğe Kaçış- BOPATO 2 adlı yapıtın Burcu adlı bölümünde Burcu, hafta sonu etkinliği olarak televizyon izleyecektir. Televizyonda hangi programların olduğunu öğrenmek için babasının gazetesini alır. Rastlantı sonucu, gazetede yer alan bir fotoğrafta, bir yıl önce anne ve babasının kendisine öldüğünü söyleyerek barınağa verdikleri köpeği Topik’i görür:

Gazetenin sayfalarını çevirirken bir fotoğraf ilgisini çekti. Nasıl çekmesindi, birbirinden şirin köpekler vardı karenin içinde. Biraz daha dikkatli bakınca, küçük beyaz köpeğin Topik’e ne kadar benzediğini farketti. Yanında kocaman bir köpek duruyordu, hemen yanı başında bir başka köpek, arkada başka köpekler vardı.
 “Topik!” diye çığlık attı. O olması mümkün değildi; çünkü topik yaşamıyordu. İkiz kardeşi gibi benziyordu fotoğraftaki köpek.
 “Canım” dedi. Gazeteyi öptü.
 Sonra da fotoğrafın konusu olan yazının başlığını okudu:
 “ŞİKÂYET ÜZERİNE HAYVAN BARINAKLARI DENETLENDİ.”
 Yazının devamını da merak etti Burcu.
 Hayvan sever teyzeler, amcalar, barınaklardaki koşulların kötü olduğunu saptayıp ilgili yerlere dilekçe yazmış, bununla yetinmeyip basını da devreye sokmuşlardı. Bunun üzerine barınaklar tek tek denetlenmişti. Sonuçta şikâyetin asılsız olduğu anlaşılmıştı; çünkü barınak güvencesi altındaki bütün hayvanlar düzenli olarak veteriner kontrolünden geçiyor, besleniyorlardı.
 Bu haberin altında da, elini sorgular biçimde sallayan öfkeli bir kadının fotoğrafı vardı. Resmin altındaki başlık ise çok çarpıcıydı: YALAN SÖYLÜYÖRLER!
 Burcu o yazıyı da okudu. Bir hayvan sever olduğunu belirten öfkeli kadın her şeyin düzmece olduğunu iddia ediyordu; çünkü şikâyetlerinden birkaç gün sonra yapılmıştı denetimler. Bu arada barınaklar derlenip toparlanmış, göz boyanmıştı. Oradaki yaşam

koşulları çok kötüydü. Bir şeylerin yokmuş, olmuyormuş gibi gösterilmeye çalışıldığını söylüyordu.
 Yazıyı okuduktan sonra yeniden resme baktı Burcu.
 Nasıl da Topik'e benziyordu.
 "Anne!" diye seslendi Burcu
 "Efendim kızım," diye yanıtladı annesi. Emre'nin odasındaydı.
 "Biraz gelebilir misin?"
 "Şu anda gelemem güzelim. Baban yardımcı olabilir mi?"
 "Olabilir anne, " deyip gazeteyi aldığı gibi televizyonda haberleri izleyen babasının koltuğuna doğru yürüdü.
 "Baba!"
 "Söyle güzelim."
 "Gazetedeki şu resme bakar mısın?"
 "Bakarım güzelim; ama şu anda haberleri izliyorum."
 "Lütfen baba... Hemen, şimdi bakmanı istiyorum."
 "Seni mi kıracağıım birtanem, baktım."
 Babasının yüzü birden allak bullak oldu. Bu kadar mı şanssızlık olurdu. Evet, resimdeki köpek Topik'ti.
 "Biraz benziyor; ama o olması mümkün değil kızım, bunu biliyorsun."
 "Biliyorum babacığım da bu Topik!"
 Güzel kızım, veteriner amca onun hastalığını yenemediğini ve öldüğünü bildirmişti bize."
 "Evet," dedi Burcu yanaklarını şişirip yüzünü asarak "biliyorum, ama bu o kadar Topik'e benziyor ki..." (s.64-67)

4.2. Karakter

Araştırmanın 2. sorusu "Cemil Kavukçu'nun yapıtları, karakterler açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?" biçiminde oluşturulmuştur. Bu araştırma sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6'da sunulmuştur.

4.2.1. Karakterlerin Geliştirilmesi

Tablo 4. *Karakterlerin Geliştirilmesi ile İlgili Betimsel Değerler*

Karakter Gelişimi	Frekans	Yüzde
Davranışlarla ve Eylemlerle Geliştirilme	78	18,26
Konuşma Yoluyla Geliştirilme	101	23,65
Fiziksel Özellikler Yoluyla Geliştirilme	14	3,27
Diğer Karakterlerin Yorumuyla Geliştirilme	79	18,50
Yazarın Yorumuyla Geliştirilme	155	36,29
Toplam	427	100

Tablo 4’te karakterlerin geliştirilmesi ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre toplam 427 kez karakter geliştirilmesinin kullanıldığı görülmektedir. Karakter geliştirilmeleri en çok görüldenden en az görülene doğru; yazarın yorumuyla geliştirilme (%36,29), konuşma yoluyla geliştirilme (%23,65) diğer karakterlerin yorumuyla geliştirilme (%18,50), davranışlarla ve eylemlerle geliştirilme (%18,26), ve fiziksel özellikler yoluyla geliştirilme (%3,27) olarak sıralanmaktadır.

Aşağıda her bir ulamla ilgili kesitlere yer verilmektedir.

Havhav Kardeşliği – Bopato 1 adlı yapıtın Pamuk’la Bobo’nun Hikayesi adlı bölümünde Bobo’nun şefkatli aynı zamanda cesur karakter özellikleri taşıması, davranışlarıyla ve eylemleriyle okura sezdirilir:

Bobo, Pamuk’ a baktı. Grubun en küçük köpeği oydu. Yavruydu. Zayıf ve güçsüzdü. Açlığa daha çok dayanamazdı. O anda kararını verdi. Ne olursa olsun ilerlemeliydiler. “Devam ediyoruz!” diye bağırdı. Grup yeniden yürümeye başladı. Sonunda yiyecek bir şeylerle karşılaşmışlardı. Çöp bidonunun yanı başında bir öbek makarna vardı, az ilerisinde de tavuk kemikleri. Kemiklerin üzerinde bir et kııntısı bile olmaması, kedilerin buradan geçtiğini gösteriyordu. Bobo kendi payını da Pamuk’a ayırdı. Önce onun karnı doymalıydı. “Hadi bakalım,” dedi sevgiyle, “sonunda yiyecek bulduk. Karnını güzelce doyur.” Makarna ve tavuk kemiklerini yerlerken çevrelerinin kuşatıldığını anlamamışlardı bile. İlk fark eden Siyah Köpek oldu. “Kaçın” diye bağırdı. Bağırır bağırılmaz fırladı. Ardından da Kavgacı Köpek. Her biri bir yana saçılmıştı. Hızla koşan Bobo bir an durup ardına baktı. Pamuk yoktu. Boz Köpek, “Ne yapıyorsun Bobo!” dedi, “Durma kaç...” “Pamuk yok!” “Herkes kendi canının derdinde, Boşver Pamuk’u, kaç Bobo!” Bobo o anda kimseyi dinleyecek durumda değildi. Geri dönüp koşmaya başladı. Sürüsünü kurtlara karşı koruduğu, onlarla ölümüne dövuştüğü günlerdeki gibiydi. Kimse Pamuk’a zarar veremezdi. Yoksa dünyayı başlarına yıkardı. (s.91-93)

Yolun Başındakiler adlı yapıtın Suspansuvar adlı bölümünde İsmet’in annesinin fedakâr olduğu görülmektedir. İsmet’in annesinin fedakar karakter özelliği konuşma yoluyla geliştirilir ve okura yansıtılır:

“Off! diye kükredi annesi. “Bayramlardaki resmi geçitlerde oğlumuzu bando takımında görmek koltuklarını kabartmaz mı? Şu mahallede kaç çocuk ortaokula gidiyor, gidenlerden bando takımına giren var mı?” “Ali bando takımında,” dedi Zeynep, “Borazan çalışıyor.” Annesi ters ters baktı kızına. Ne zaman Ali’nin adı geçse yüzü asılıyordu. “Gurur duymam mı!” dedi babası. “İsmet’i resmi geçitte trampet çalarken görünce içim kabarır, göz yaşlarımı tutamam. Öyle de, bunlar zengin çocuklarının işi...” “Hiç de değil,” dedi annesi, ellerini beline koyarak. Bu haliyle ne kadar da Hatice’ye benzemişti. Dik dik, kavgaya hazır bir duruştu bu. Zeynep de annesini destekler biçimde kabarıvermişti yanı başında.

“Tamam da,” dedi babası “altından kalkamayacağımız masraflar çıkar mı diye düşünüyorum.”

“Çıkamaz. Çıksa da, kumaşını alırsın ben dikerim kırmızı ceketini de, beyaz pantolonunu da. İsmet’imi bundan mahrum etmem.”

“Onlara daha zaman var anne,” dedi İsmet, “torbayla suspansuvarın haftaya hazır olması lazım.”

“Kolay oğlum, hemen girişirim işe. Siyah mantom eskimişti, bozup sana bir torba dikiveririm. Yemekten sonra bir koşu halanlara kadar gider de siyah makara ipi istersin.” (s.64)

Kafeste Bir Topik- BOPATO 3 adlı yapıtta Bobo’nun karakter özelliği yazarın yorumuyla geliştirilir:

Yaşayacağı kadar yaşamış, çekeceği kadar acı çekmişti. Bundan sonrası umurunda değildi ama hayatı tanımayan iki yavrusu vardı onun. Pamuk’la Topik’i korumak için her şeyi feda ederdi Bobo. (s.27)

“Gün ışımadan buradan gitmiş olacağız,” dedi, “sakın bir daha karşıma çıkmayın, yoksa bu kadar anlayışlı olmam.”

Genç köpeğin kulakları düşmüştü.

Çalı hiçbir şeye karışmamıştı ama Bobo’nun gücünü bir kez daha görmüştü. (s.71)

Bir Öykü Yazalım mı? adlı yapıtın Yazar Geliyor adlı bölümünde Fatoş’un okuluna, çocuklara yazmayı sevdirmek için söyleşi yapmak üzere ünlü bir yazar gelir. Fatoş söyleşi sırasında yazara sorular sorar. Bu sorular üzerine yazarın Fatoş hakkında yorumları üzerinden Fatoş karakteri geliştirilir:

“Ben Fatoş Gürer. Leylek üzerine bir öykü yazacağımızı söylemiştiniz ama bizden bir su kenarını, bir göl kıyısını düşünmemizi istediniz. Bir arkadaşımız da ağacın gölgesinde oturan yaşlı adamdan söz etti. Bu durumda öykümüz verdiğiniz konudan uzaklaşmıyor mu?”

Yazar elini çenesine dayamış, hoşnut bir gülümseme ile Fatoş’a bakıyordu. Hafifçe öne eğilerek:

“Güzel ve yerinde bir soru,” dedi. “bu da şunu gösteriyor, artık öykü üzerine düşünmeye başladık. Konuşmamın başında ne demiştin. Önce öykümüz nerede geçecek, onu belirleyelim. Bunu bir tiyatro oyunu ya da bir film gibi düşünersek sahnemiz, dekorumuz ne olacak? Belirledik ve bir göl kenarını seçtik. Ayhan, gölün suyunun çok durgun olduğunu söyledi. Suyun durgun olması neyi gösteriyor? Demek ki rüzgar yok. Bir de şunları seçelim; hava güneşli mi, bulutlu mu? Günün hangi saatindeyiz? Ağacın altında oturan yaşlı bir adam vardı. Hala orada oturuyor mu, yoksa kalkıp bir yere mi gitti?”

“Peki” dedi Fatoş , “öykümüze mutlaka bir göl kıyısını anlatarak mı başlamamız gerekiyor?”

Yazar güldü.

“Sen akıllı ve yetenekli bir kızsın.” dedi. (s.31)

Masal Kurma Oyunu adlı yapıtın Yaşlı Oduncu adlı bölümünde yaşlı oduncu ormanda bir keçi görür. Yaşlı oduncunun ormanda görmüş olduğu keçinin beyaz rengi ve minicik kuyruğu ile keçinin sevimliliği ve masumiyeti arasında ilişki kurularak Şipka karakteri fiziksel özellikleri üzerinden geliştirilir:

Minicik kuyruğu hep dik duran bembeyaz keçisine sevgisi başka türlüymiş yaşlı oduncunun. Çünkü çok üzgün bir keçiymiş Şipka. Ona bir şeyler anlatmak istemiş gibi bakarmış hep. Bir derdi olduğunu düşünüyormuş Yaşlı Oduncu ama ne olduğunu bir türlü

anlamıyormuş. Tavuklarını da, Mahmur' u da köyden getirmiş. Şipka ise kendi gelmiş. Yaşlı oduncu bir gün köpeği Mahmur' la birlikte yiyecek toplamak için ormanda çıktığı yürüyüşten döndüğünde, kulübesinin önünde bir keçi görmüş. Çok şaşırılmış, ormanda keçinin ne işi olurmuş? Boynunu hafifçe büküp ona bakan, minicik kuyruğunu selam verir gibi sallayan bu bembeyaz keçiye kanı ısınmış birden, görür görmez Şipka adını vermiş ona. (s.28-29)

4.2.2. Yapıtlarda Yer Alan Devingen ve Durağan Karakterler

Tablo 5. *Yapıtlarda Yer Alan Devingen-Durağan Karakterler ile İlgili Betimsel Değerler*

Karakter Özellikleri	Frekans	Yüzde
Devingen Karakterler	26	38,80
Durağan Karakterler	41	61,19
Toplam	67	100

Tablo 5'te yapıtlarda yer alan devingen-durağan karakterler ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre yapıtlarda durağan karakterlerin (%61,19) devingen karakterlere (%38,80) oranla daha çok yer aldığı görülmektedir.

Aşağıda her bir ulamla ilgili kesitlere yer verilmektedir.

Kafeste Bir Topik- BOPATO 3 adlı yapıtın Pamuk Görevde adlı bölümünde Çalı karakteri devingen karakter özelliğiyle okurun karşısına çıkmaktadır. Fakat bu devingenlik bir anda olmaz. Çalı, barınaktan kaçtıktan sonra dostu olduğunu sandıklarının kendisinden ayrılması ile her şeyi yeniden düşünür. Barınakta dış bilemediği BOPATO' ya karşı yanlış hareketlerde bulunduğu karar verir. Çalı, BOPATO' ya, barındaki davranışlarının nedeninin sevgisizlik olduğunu açıklar. Dostluğun, dayanışmanın dönüştürücü etkisi devingen Çalı karakteri üzerinden görülür:

“Benden çekinme Pamuk. Kötü durumdayım. Arkadaşlarımı kaybettim. Bu bölgeden bir türlü çıkamadım. Sen de tek başına olduğuna göre benim durumundasın demektir.

“O senin durumunda değil!”

“Bobo!” diye haykırdı Çalı. Onu gördüğüne sevinmişti.

“Senin sayende oradan kurtuldum ama şimdi daha çok yardıma ihtiyacım var. Ne olur ben de yanınıza alın.”

“Orada öyle dikilme, hemen içeri gel. Ne yapacağımızı daha sonra konuşuruz.”

Pamuk'a dönüp:

“Sen gitsen iyi olur,” dedi.

Pamuk ikiletmeden koşmaya başladı. Çalı' nın onları bulması canını sıkıyordu. Şimdi zor durumda olduğu için böyle davranıyordu. Hiç de güvenilir bir köpek değildi. İyiliksever Bobo'yu etkileyip BOPATO' ya zararı dokunacağından korkuyordu.(s.60-61)

(...)

“Güzel,” dedi Bobo, “bu gece herkes uyuduktan sonra harekete geçelim. Çalı da bize yardım etmeye hazır.”

Pamuk Çalı’ya baktı.

“Bugün buradaysam bunu size borçluyum,” dedi Çalı, “Bobo’ya da söyledim, çok yanlış hareketlerim oldu, kabul ediyorum. Ama dost bildiklerim beni yapayalnız bırakınca gerçeğin farkına vardım. Size borcumu ödemek istiyorum. Ne olur beni de aranızda kabul edin. Topik’i kurtarmanıza, daha sonra Burcu’yu aramanıza yardımcı olacağım. Bütün bunlar bittikten sonra hala yakalanmadıysak ve hala hayatta kalabilmişsek güven içinde yaşayacağımız bir yer biliyorum. Oraya gideriz. Topik, Burcusuna kavuşunca ikiniz kalacaksınız. Yeniden bir üçlü kuralım ve adımız BOPAÇA olsun. Düşünebiliyor musun Bobo, ne kadar güçlü oluruz. Bize kimse zarar veremez.”

“Bunları konuşmak için erken,” dedi Bobo, “Bakalım Burcu’yu bulabilecek miyiz? Diyelim bulduk, Burcu Topik’i evine kabul ettirebilecek mi?”

“Her şey ters gitse bile biz bir dördü olamaz mıyız?”

Çalı çok içten konuşuyordu. Bobo ona inandığına göre Pamuk da inanıyordu.

“Bak Çalı,” dedi Bobo, çok sakın ve tane tane konuşuyordu. “Onlar benim korumam altındaki yavrularım. Biz bir aileyiz ve o yüzden BOPATO’yuz. Anlayacağın bir grup ya da çete değiliz.”

“Öyle demek istemedim.”

“Bir dakika sözümü kesme Çalı. Bu aşamadan sonra BOPATO sana yardımcı olacaktır ama daha fazlasını benden isteme. Ne BOPAÇA ne de BOPATOÇA olabiliriz.”

“Anladım,” dedi Çalı, “ailenin dışında kalsam da dayanışma içinde olacağız.”

“Evet,” dedi Bobo, “ondan hiç kuşkun olmasın.”

“Sokaklarda, çöplüklerde yaşadım, kavga ettim, her türlü köpek tanıdım ama senin gibi biriyle ilk kez karşılaştım Bobo. Bana düşmanca davranmadın, yanına geldiğimde dışlamadın, anladın yalnızca. Bu davranışın karşısında çok ezildim, biliyor musun? Ben böyle şeylere alışık değilim ki. Sokaklar bana her şeyin kaba kuvvetle çözüleceğini öğretti. Sevgi diye bir şey yoktu. Yaşamak için herkes birbirine düşmandı. Ne sevdim ne de sevildim. Sen bana bir şey gösterdin Bobo. Barınakta bir yandan sana dış biliyor, bir yandan korkuyor bir yandan da Pamuk’la Topik’e sahip çıkmanı anlamaya çalışıyordum. Kafam çok karışmıştı. Çünkü anlayamıyordum. Kaçtıktan sonra, dost olduklarını sandıklarım beni terk edince her şeyi yeniden düşündüm.” (s.63-66)

(...)

“Seni yanlış tanımışım Çalı, meğer ne yürekli bir köpekmişsin,” dedi.

“Üzülme Pamuk, tanıdığında ben zaten yanlış bir köpektim. Sizin dostluğunuz, dayanışmanız bana çok şey öğretti bana. Şimdi ne olur kaçın,” diye inledi Çalı, “kurtulun.” (s.77)

Masal Kurma Oyunu adlı yapıtta Bora, teyzesinin yazlığında uzaktaki bir adayı hayal gücü ile dinozora benzeterek Dozi adını verir. Dozi adını verdiği adayla ilgili hikâyeler kurgular. Teyzesinin kızı olan Ayça ise her defasında Bora’nın kurguları ile dalga geçer. Ancak Ayça, babasının öğrettiği ve ailecek oynadıkları masal kurma oyunu ile yapıtın sonunda Bora’nın hikâyeleri ile dalga geçmeyi bırakır aynı zamanda bu kurguları merak etmeye başlar. Ayça’nın, yapıtın sonundaki bu değişimi Ayça’yı devingen karakter kılarken Bora’nın yapıtın başından sonuna kadar hayal gücü yönüyle öne çıkması ve aynı biçimde devam etmesi Bora’yı durağan karakter kılmaktadır:

Teyzesinin yazlığına ilk geldiklerinde, uzaktaki adayı dinozora benzetmiş, adını da Dozi koymuştu Bora. Upuzun kuyruğu, kambur bir sırtı ve testere gibi dikenli bir başı vardı. Ayça bunu duyduğunda katıla katıla gülmüş , “Hiç bile,” demişti, “ o aptal adanın neresi

dinozora benziyor?” Bunu söylediğine pişman olmuştu Bora. Her şeyle dalga geçiyordu Ayça.

Ateş topuna benzeyen güneş tam da Dozi'nin sırtına doğru inmişti. Biraz sonra avını kollayan dinozor harekete geçecek, ağır ağır ilerleyecek, yakaladığı güneşi, kaçtığı masal ülkesine geri götürecekti. Böylece, yıllardır karanlıkta kaldığı için halkı sürekli uyuyan ülke de gün ışığına kavuşacaktı. (s.8)

(...)

“Bora!” diye seslendi Ayça'nın babası.

“Seni duymaz, dinozoruyla meşgul.”

Babası doğrulup elinin tersiyle alındaki terleri sildi. “Nasıl yani?” dedi şaşkınlıkla.

“Karşımızdaki adayı dinozora benzetiyor ya...”

“Haa,” deyip güldü babası.

Bora yattığı hamaktan doğrulup, “Buradayım Nedim Enişte,” diye seslendi.

“Bana kim yardım edecek?”

“Ben!” deyip hamaktan atladı Bora.

“Ne oldu,” dedi Ayça, “bu akşam da güneşi götüremedi mi senin Dozi?”

“Zaten götüremez ki,” deyip güldü Bora, “benimki oyun.”

“Bu ne bitmez oyunmuş böyle, üstelik yaşına da hiç uygun değil; anaokulu çocukları gibi ‘N’apalım,” dedi Bora, “benim oyunlarım böyle.” (s.11-12)

(...)

“Ama ben masal bilmem ki,” diye mızıldandı Bora.

“Sen öyle sanıyorsun ama yanıyorsun,” diyerek gülümsedi Nedim Enişte. “Masal dediğin öyle bir şeydir ki, ben anlatmaya başlayınca, sen beni dinlerken kendi masalın da büyümeye başlayacak.”

“Nasıl yani?” dedi şaşkınlıkla Bora.

“Bunu açıklamak zor Boracım, buna kısaca ‘masal kurma oyunu’ diyelim. Ama önce balıklarımızı yiyelim. Soğutursak çok üzülürler.”

Ayça çatalını masaya bırakıp geriye yaslandı.

“Senin Dinozor Dozi güneşi sırtına alıp taşıyamıyor, o sırada ay top gibi havaya fırlayıp Dozi'yle dalga geçiyor ya onun gibi bir şey işte.” (s.22)

(...)

“Ben bu oyunu çok sevdim,” dedi Bora, “haftaya annemler geliyor, Ankara'ya döner dönmez hemen onlarla bir masal kuracağım. Nasıl başlayacağımı buldum bile.”

“Nasılmış?” dedi Ayça Merakla.

“Ülkesine küsen Güneş'i bulmak için yollara düşen Dinozor Dozi'nin masalı.”

“Aaa.” deyip şaşıtı Ayça, “ben senin Dozi'ne dalga geçiyordum. Ne güzel bir masal çıkar bundan. Hemen oynamaya başlayalım mı?”

“Hayır,” dedi Bora, “ben bunu annem ve babamla oynamak istiyorum.”

“Bora haklı,” diye söze girdi Nedim Enişte, “bu arada saat kaç oldu farkında mısınız? Yarın sabah erkenden benimle yürüyüşe çıkmak isteyenler parmak kaldırsın. Harika demek herkes istiyor. O zaman yatıyoruz.”

“Yatıyoruz da,” dedi Ayça, “benim aklım Dinozor Dozi'nin masalına takıldı. Acaba yarın kahvaltıdan sonra oynamaya başlasak mı?”

“Bora uygun görür mü?” dedi Aynur Teyze.

“Sanırım o da bir hafta bekleyemeyecek,” dedi Nedim Enişte.

“Tamam o zaman,” dedi Bora, “bir hafta beklemem mümkün değil, annemlerle başka masal kurarım.”

“Yaşasın!” deyip ellerini çırpıtı Ayça. “Aklıma müthiş şeyler geliyor.” (s.92-93)

4.2.3. Yapıtlarda Yer Alan Açık ve Kapalı Karakterler

Tablo 6. Yapıtlarda Yer Alan Açık-Kapalı Karakterlerle İlgili Betimsel Değerler

Karakter Özellikleri	Frekans	Yüzde
Açık Karakterler	65	30,80

Kapalı Karakterler	146	69,19
Toplam	211	100

Tablo 6’da yapıtlarda yer alan açık-kapalı karakterler ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre yapıtlarda kapalı karakterlere (%69,19) açık karakterlere (%30,80) göre daha fazla yer verildiği görülmektedir.

Aşağıda her bir ulamla ilgili kesitlere yer verilmektedir.

Yeşilcik adlı yapıtta Neriman Teyze açık karakter özelliği göstermektedir.

Neriman Teyze; yaşadığı evi, geçmiş yaşamı, çocukluğu, ailesi, çevresi, ilgileri, vb. birçok açıdan yazarın yorumuyla ve karakterin kendi konuşması yoluyla okura tanıtılır:

Neriman Teyze, bir çatı katında oturuyor. Evi küçücük, kutu gibi. Salonun penceresinden, aşağıdaki büyük park olduğu gibi görünüyor. Kızı Handan ona bu daireyi bulduğunda, “Öyle güzel ki anne,” demişti, “hiç sıkılmayacaksın. Gözünün önünde kocaman bir park olacak.”

Üstelik mutfak da sokağa bakan şirin bir balkona açılıyordu.

Buraya taşınınca çok mutlu olmuştu Neriman Teyze. Onun bütün istediği penceresi, masal gibi geçen çocukluğunu hatırlatan, manzaralı, balkonlu bir evdi. Çocukluğu ve genç kızlığı iki katlı bir evde geçmişti. Önde, taş döşeli bir avlu, avlunun ortasında da şimşirlerle çevrili bir çiçeklik vardı. Annesi çiçeği çok severdi. Gül, yıldızçiçeği, kasımpatı, aslanağzı, zambak... Neler yoktu ki ama Neriman Teyze en çok hanımelinin kokusunu severdi. Yaz akşamları masa, avluya çıkarılır, orada yemek yenirdi. Cırcırböceklerinin korosuna bayılırdı. Geceyi sevinçle karşılayan böceklerdi onlar. Avlu ile arka bahçe arasında alçak bir duvar vardı. Taraba denen, yan yana dizilmiş tahtalarla çevrili arka bahçe çok büyüktü. Birçok meyve ağacı vardı. Ağaçlara tırmandığı, dalından dut, erik yediği olgunlaşmış armutları koparıp dişlediği, kuş sesleriyle uyandığı bir çocukluktu onunki.

Babasının, her yaz dut ağacının dalına urganla kurduğu salıncağı bugün gibi hatırlıyor.(s.9-10)

(...)

Neriman Teyze daha önce oturduğu dairesinde çok sıkılıyordu. Nasıl sıkılmasın ki salonunun penceresi, hemen bitişikteki apartmana bakıyordu. Gündüz bile evi karanlık oluyor, elektrik açmak zorunda kalıyordu. Güneş ışığı öğleden sonra, kısacık bir süreliğine yerdeki halının üzerine mendil büyüklüğünde düşüyor, sonra solup gidiyordu. Kış aylarında daha çok iç karartıcı oluyordu salonu. Hele yatak odası zindan gibiydi.

Ne bir çiçek ne bir ağaç görüyor ne de kuş sesi duyuyordu. Yıllarca o karanlık, içini karartan dairede oturmuştu. Öğretmen olan eşi Rahmi Bey’in aylığı ancak böyle bir dairede oturmalarına yetiyordu. Bir gün bile ne evinden ne de içinde bulunduğu koşullardan yakınmıştı Neriman Teyze. Huzurlu bir yaşam her şeyden daha önemliydi.

Rahmi Bey’i kaybettikten sonra iyice içine kapanmıştı. (s.12)

(...)

Neriman Teyze’yi her gün ziyaret eden tek dostu da, mutfak penceresinin dışarıdaki pervazına oturup yiyecek bekleyen tekir kediydi.(s.13)

(...)

Pencerenin başındaki koltuğuna yerleşip parka bakmayı çok seviyor Neriman Teyze. Büyüklü küçüklü ne çok ağaç var parkta. Çocukken, onların da kendi aralarında konuştuklarını birbirleriyle arkadaşlık ettiklerini düşünürdü. (s.17)

(...)

Unutamadığı bir görüntü var Neriman Teyze'nin. Geçen yılın eylül ayında taşınmıştı yeni evine. Uzun ve güzel bir sonbahardı. Bir gün, balkonda oturmuş güneşin tadını çıkararak parka bakarken, çevresi yüksek tellerle çevrili basket alanında topunu yerde sektirerek potaya atan çocuğu görmüştü. Tek başınaydı. Arkadaşı yoktu. Parkı çevreleyen çok katlı yapıların birinden annesi onu gözlüyor olmalıydı. Bu yalnızlık, bu arkadaşsızlık çok dokunmuştu ona. Topu sahada başkaları varmış gibi sürüyor hayali engelleri aştıktan sonra potaya gönderiyordu. Sessiz bir film gibiydi izlediği. Çocuk bir süre oynamış, sonra sıkılıp topu kolunun altına alıp parktan çıkmıştı. Torununun ondan farkı neydi? Sokağa çıkıp oynayabilir miydi? Bir arkadaşı var mıydı?

Rengârenk balonlar satan bir adamla, simitçi çocuğu da her gün görüyordu parkta. İki de içini burkuyordu Neriman Teyze'nin.(s.18-19)

(...)

Neriman Teyze'nin en sevdiği gün Pazar. Çünkü kızı Handan, damadı Selim ve torunu Fatoş pazarları sabah kahvaltısına geliyor. Her gün erken kalkıyor Neriman Teyze ama pazar günleri çok daha erken çıkıyor yatağından.(s.21)

(...)

Duvardaki saate baktı. Gelmelerine az kalmıştı. Çıkıp taze, çıtır çıtır simitleri almak için fırına gitmenin tam zamanıydı. Mantosunu giydi. Şemsiyesini aldı. Günlük kullandığı eski ayakkabılarını ayağına geçirip kapıdan çıktı. Çıkmadan önce de anahtarı ve cep telefonu yanında mı diye kontrol etti. Son zamanlarda biraz unutkan olmuştu. Yatmadan önce kaç kez mutfağa gidip ocağın düğmelerini, şofbeni kontrol ediyordu.

En çok da anahtarını ve cep telefonunu almadan dışarı çıkmaktan korkuyordu. (s.23)

(...)

“Günaydın Neriman Hanım. Sabah sabah nereye böyle?”

“Simit fırınına kadar gideceğim İbrahim.”

“Niye haber vermediniz, ben alıverirdim. Dışarıda yağmur da var.”

“Aaa, olur mu hiç. Bu yaşta biraz daha hareket etmek gerek İbrahim. Parkta sabah yürüyüşü yapacak gücüm olmasa da fırına kadar gidip gelebilirim oğlum. Eklemlerim açılır, romatizmalarıma iyi gelir.” (s.24)

(...)

Onlar gittikten sonra hüzünlenmişti Neriman Teyze. Her zaman böyle oluyordu; ama bugün biraz daha farklıydı. Kendini daha yalnız hissetti. Oysa arkadaş olsun, yalnızlık çekmesin diye bir muhabbet kuşu getirmişti torunu.

Kuş da yalnızdı.

Aslında Fatoş'un yaşamı da biraz Yeşilcik'e benziyordu. Belki de o yüzden hüzünlenmişti.(s.37)

(...)

Neriman Teyze kendi çocukluğunu düşündü. Ya kapının önünde ya da evlerinin arka bahçelerinde geçmişti o yıllar. Ne çok oyun vardı. Bazılarını kız kıza bazılarını da oğlan çocuklarıyla birlikte oynarlardı. (s.63)

(...)

Bahçe içindeki iki katlı evimiz, bizim için eşi benzeri bulunmaz bir oyun alanıydı. Sabah erkenden uyanınca ilk işim pencereden dışarı bakmak olurdu. Bulutlu, kapalı, yağmurlu havaları hiç sevmezdim. İçim daralırdı. Güneşli günlerde ise senin tüylerin gibi yeşilin türlü tonları olan ağaçları görürdüm minik kuşum. Yaz ayları bizim için tam bir şenlik olurdu. Kahvaltımızı eder etmez kaçırdık dışarıya. (s.64)

Yeşilcik adlı yapıtta yer alan, dar bir rol üstlenen bazı kapalı karakterler şunlardır: Söz konusu yapıtta, “Neriman Teyze'nin abisi Murat ve abisinin arkadaşları Önder ,Faik, Neriman Teyze'nin ölmüş eşi Rahmi Bey, Neriman Teyze'nin çocukluk arkadaşları Seher, Hilmi Amca, Fatoş'un arkadaşı Burcu, kapıcı İbrahim Bey, Sema

Öğretmen, Fatoş'un okul müdürü" gibi kapalı (geliştirilmemiş) karakterlerle karşılaşmaktadır. Fatoş'un arkadaşı Burcu, köpek sevgisi ve Fatoş'la arkadaşlığıyla, Hilmi Amca uykucu kişiliğiyle, Neriman Teyze'nin abisi ve abisinin arkadaşları Önder, Faik maceracı kişilikleriyle, Neriman Teyze'nin çocukluk arkadaşası Seher hazırcevaplığıyla, kapıcı İbrahim Bey kibarlığıyla, Sema Öğretmen öğrencilere değer veren ilgili sınıf öğretmeni kişiliğiyle, Fatoş'un okul müdürü proje vb. işlerin ortaya konması için üstüne düşenleri yapan sorumlu kişiliğiyle okura tanıtılmaktadır.

İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtta Hakan'ın dedesi açık karakter özelliği göstermektedir. Hakan'ın dedesi; fiziksel özellikleri, ilgileri, çevresinin ona karşı tutumu, geçmiş yaşamı gibi yönleri ile okura tanıtılmaktadır:

Yerinden bile kıpırdamamıştı Tunç. Niye saklanacaktı ki? İnsan dedesinden bu kadar korkar mıydı? Tunç bunu anlamıyordu işte.

Sakalı gibi beyaz bir takke takıyor ve baston kullanmadan yürüyordu Hakan'ın dedesi. Gür kaşları her zaman çatıktı, bu onu biraz sert biriymiş gibi gösteriyordu ama korkulacak bir yanı yoktu. İnsandan çok hareket eden bir heykel gibiydi. Eski zaman savaşçılarına benziyordu. Zaten savaşçıymış. Kıbrıs Barış Harekatı'na sıhhiyeciler olarak katılmış. Savaş onu sert bir adam yapmış. Hakan onun savaş hikayelerini ezbere biliyormuş, dönüp dolaşıp aynı şeyleri anlatıyormuş. Bazen anlattıkları değişse de bunu kimse yüzüne vuramıyormuş. İhtiyarladıkça daha da asker oluyormuş. Yani sertleşiyormuş. Tunç'un kısık sesli konuşan sessiz, sakin, şeker gibi dedesine benzemiyordu. Sonuçta bütün ihtiyarların sevimli bir yanı vardı. Hakan'ın dediğine göre babası bile hala çekiniyormuş ondan. Bu nasıl bir dedeymiş böyle?

Üç yaşlı adam durup dinlenerek, cami öncesi Sabit abinin kahvesine doğru ilerliyorlardı. Hakanın dedesi öyle çok konuşuyor ve konuşurken kollarını öyle bir sallıyordu ki, öbür ikisi onu dinlemek için duruyor, bastonlarına yaslanıp başlarını ağır ağır sallayarak onaylıyorlardı. Bundan şikâyetçi görünmüyorlardı. (s.17)

(...)

Hakan'ın dedesinin sağlık konusunda bilmediği yoktu. Bu yüzden de çok saygı görüyordu. Doktorları cebinden çıkarırdı, çünkü askerliğini sıhhiye bölümünde yapmıştı. İğne vurmaya, pansuman yapmaya, dikiş atmayı orada öğrenmişti. Mahallenin iğnecisi olarak ün saldıysa da doktoruydu aynı zamanda. Bir sağlık sorunu olan önce onun kapısını çalardı; yapabileceği bir şey varsa yapar, yoksa da doktora gitmesini önerirdi. Bu hizmeti nedeniyle mahallede girip çıkmadığı ev yoktu. Tunçlara kaç defa gelmişti. Elinin çok hafif olduğunu, iğneyi nasıl yaptığının anlaşılmadığını, sinek ısırması gibi olduğunu söylüyorlardı ama palavraydı. Tunç'un canını çok yakmıştı. (s.18)

(...)

Şimdi bile yürümekte güçlük çeken dedenden korkup saklandın. Yetmedi, beni de saklanmam için yanına çağırdın. Kahveye gidiyor işte, ne var bunda?"

Bir kere doğru konuş Tunç, o yürümekte güçlük çekmiyor. O yaşında hala baston kullanmıyor, dimdik. Öbür ihtiyarlara ayak uydurmak için öyle davranıyor. Sağlıkçı olduğunu bilmiyor musun? Üstelik savaşa katılmış biri. Bütün ihtiyarları cebinden çıkarır. (s.19-20)

(...)

Dedesini yaz kış sabah namazını camide kıları. Dönüşte biraz kestirir, sonra hep birlikte kahvaltı ederlerdi. Akşam yemeğinde herkes eksiksiz sofrada olmalıydı; dedesinin kuralı buydu. Babasının onun karşısındaki duruşunun saygıdan mı, korkudan mı olduğunu bir türlü anlayamamıştı Hakan. (24-25)

(...)

Hakan içeri girdiğinde dedesi bahçedeki dut ağacının altındaki sedire oturmuş bağdaş kurmuş teşbih çekiyordu. Kaşlarını yukarı doğru kaldırıp torununa baktı.

“Nasılsın dede?”

Başını sallamakla yetindi dedesi. Dudaklarının kıpırtısına bakılırsa yine dua okuyor gibiydi. Kızgın olmaması rahatlatmıştı Hakan’ı. Demek bugün onu Tunç’la birlikte görmemişti. Eve adımını attığında, dedesinin bugün olan her şeyi bildiği düşüncesine kapılmıştı bir an. Konuyu açmak için babasını bekliyor olabilir ve akşam yemeğinde kıyamet kopabilirdi. Tespihi huzurla çektiğine göre sıkıntı yoktu.(s.50-51)

İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtta yer alan arka planda kalıp dar bir rol üstlenen bazı kapalı (geliştirilmemiş karakterler)şunlardır. Söz konusu yapıtta okur, “Savcı’nın kızı Nazlı, Hakan’ın ablası Tuğçe, Kadriye Teyze, Hakan’ın annesi Nezihe, Hakan’ın babası, Tarihi Eser kaçakçıları ” gibi kapalı(geliştirilmemiş) karakterlerle karşılaşır. Savcı’nın kızı nazlı kişiliğiyle, Hakan’ın annesi Nezihe şefkatli kişiliğiyle, Kadriye Teyze yeğenlerini seven sevimli teyze kişiliğiyle, Hakan’ın ablası Tuğçe bilgisayarda zaman geçirmeyi seven yönü ile Hakan’ın Babası suçlayıcı kişiliğiyle, Tarihi Eser kaçakçıları Hıdır, İbo paragöz kişilikleri ile okura tanıtılmaktadır.

4.3. İleti

Araştırmanın 3. sorusu “Cemil Kavukçu’nun yapıtları, içerdiği iletiler açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?” biçiminde oluşturulmuştur. Bu araştırma sorusuna ilişkin bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

4.3.1 Yapıtlarda Yer Alan Açık ve Örtük İletiler

Tablo 7. *Yapıtlarda Yer Alan Açık ve Örtük İletiler ile İlgili Betimsel Değerler*

İletiler	Frekans	Yüzde
Açık İletiler	92	29,96
Örtük İletiler	215	70,03
Toplam	307	100

Tablo 7’de yapıtlarda yer alan iletilerle ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre yapıtlarda örtük iletilerin (%70,03) açık iletilere (%29,96) göre daha fazla yer aldığı görülmektedir.

Aşağıda yapıtlarda yer alan açık iletilerle ilgili kesitlere yer verilmektedir.

Bir Öykü Yazalım mı? adlı yapıtın Öyküler Yazara Ulaşıyor adlı bölümünde, bir öyküyü değerli kılan unsurların ne olduğu anlatılmaktadır bununla birlikte öyküde bir kişiye yapılan temellendirilmemiş övgülerin yarardan çok zarar verebileceği iletisi, yazar karakterinin düşünceleri ve bu bağlamda davranışları ile okura aktarılmaktadır:

“Anlatımın akıcı olması, okuyucuya öğretmek yerine söz edilen durumla ilgili ipuçları vermesi öyküyü değerli yapıyordu. Bunları göremeyince endişelendi yazar. Canlı bir sahne kurmuştu öykü yazarı. Her şeyi bütün detaylarıyla anlatıyor ama bir yere bağlanamıyordu. Çocukları kırıp incitmeden tüm bunları nasıl anlatacağını düşündükçe kaygısı daha da arttı. Yetişkinlerin yazdıklarını değerlendirirken bile kimseyi kırmamaya özen gösterirdi. Çocuklar için durum farklı mıydı? Farklıymış gibi görünse de birçok kişi aynı beklenti içindeydi. Güzel sözler duymak, övgüler almak insanları mutlu ediyordu ama boş yere yapılan övgüler yarardan çok zarar verebilirdi. Kararını verdi. Dereceye giremeyen öykülerin yazarlarına eleştiriyi kendilerinin yapması için yeni bir çalışma başlatacaktı. (s.83)

İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtın Komiser Hüsnü Amca adlı bölümünde başkasına ait bir mekâna izinsiz girmenin doğru olmadığı iletisi Komiser Hüsnü Amca ile Tunç’un karşılıklı konuşmaları üzerinden okura sunulur:

“Tunç anlatırken Hüsnü Amca araya girip aklına takılan yerleri soruyordu.
 “Peki, oğlum,” dedi, “durup dururken o eve niye girdiniz? Başkasına ait bir mekâna izinsiz girmenin suç olduğunu bilmiyor musunuz?”
 “Ama orada kimse yaşamıyor ki,” dedi Tunç, “içinde ne insan ne de eşya var; niye suç olsun ki?”
 “İçinde kimse yaşasın yaşamasın, oranın bir sahibi var. Benim sorumu cevaplamadın delikanlı, oraya neden girdiniz?”
 “Meraktan Hüsnü Amca.”
 “Ne merakı bu oğlum? Hırsızlık provası mı yapıyordunuz... Tövbe tövbe...”(s.94)

Yolun Başındakiler adlı yapıtın Yeni Bir Dönem adlı bölümünde büyük adam olmanın okumayla bir ilgisinin olmadığı iletisi, İsmet’in anne ve babasının karşılıklı konuşmaları ile okura aktarılır:

“İsmet okuyacak, büyük adam olacaktı; o kadar! Babasının gıki çıkmamıştı. Annesi biraz sakinleşince, “Biz okumadık da küçük adam mı olduk?” demişti babası. Onu hiç öyle görmemişti İsmet. Başı önünde suçlu gibiydi. Annesi de ne yapacağını şaşırılmış, doğru sözü bulmak için dönenip durmuştu. “Olur mu öyle şey,” demişti. “küçüklük büyüklük okumayla mı belli olur?” Güvenli bir gelecek istiyordu İsmet için. Oğlu sırtını devlete dayasın, her ayın başında tıkr tıkr maaşını alsın, yeterdi. (s.36)

Örtük iletilere yer verilen kesitler şunlardır:

Berk’in Gizli Gücü adlı yapıtın Berk’in Tedirginliği adlı bölümünde Berk’in annesinin okuldan eve gelen Berk’e uyarısı, örtük bir biçimde vermiş olduğu “Komşuları rahatsız eden davranışlardan kaçınmalıyız.” iletisidir:

Berk okuldan döndüğünde, daha kapının önünde ayakkabılarını çıkarırken onun bir şey sıkıldığını anlamıştı annesi.

“Hoşgeldiiin,” dedi abartılı bir sesle.

Berk cevap vermedi.

“Okul nasıldı? Çok mu yoruldu bugün?”

Omzunu silkti Berk. Ayaklarına terliğini geçirdi.

Çantasını sürükleyerek odasına doğru yürüdü. Annesi de peşindeydi. Çok geçmeden alt kattan sesler geldi. Madam Anahit’in uyarı bastonunun sesi ydu. Berk umursamadı.

“Berk’ çığım çantanı kaldırır mısın?” dedi annesi. Berk bir şey demeden çantayı kucağına aldı. Odasına girince masaya koydu. (s.51)

Havhav Kardeşliği- BOPATO 1 adlı yapıtın Bobo’nun Öyküsü adlı bölümünde çoban köpeği Bobo ile Cengaver’in karşılıklı konuşmaları üzerinden örtük bir biçimde verilen “Vefasızlık insanın canını gerçek bir yaradan daha çok acıtır.” iletisi ile vefasızlığın kötü bir özellik olduğu okura aktarılır:

Bobo onlar gibi koşamıyor, soluklanmak için arada duruyor, bazen de oturup dinleniyordu. Bir şeylerin değiştiğinin farkındaydı ama değişmemiş gibi davranıyordu.

“Bir gün Cengaver ona, “Bobo, sen artık gelme,” dedi.

Çok şaşırmişti. Ona her şeyi öğreten Bobo’ya, annesine bunu nasıl söylediydi.

“Ne demek istiyorsun!” dedi sertçe.

Cengaver onun gür sesinden, birden gençleşip kavgaya hazır bir biçimde dikileveren gövdesinden ürkmüştü.

“Ben bir şey demiyorum, Çoban Yusuf istemiyor seni,” dedi. Başını önüne eğdi, ne yapacağını bilememenin sıkıntısıyla kendi çevresine döndü. Arkandan konuşuyor, ‘Bir de bu ihtiyarımı besleyeceğim,’ diyor. Kalbini kıracak bir şey söylemesinden çekindiğim için öyle dedim. Sarıbaş’da ben de seni çok severiz. Bizim annemiz, ustamızsın sen...”

Bu sözler, bir zamanlar dalaştığı, kıran kırana dövüştüğü kurtların dişlerinden daha çok yakmıştı canını. (s.43)

Masal Kurma Oyunu adlı yapıtın Bahçede Akşam adlı bölümünde yazar, Nedim Enişte ile Bora’nın karşılıklı konuşmaları üzerinden okura örtük biçimde bir ileti sunar. Bora’nın Nedim Enişte’ye verdiği cevap “Bir şeylerin bol olması gereksiz tüketime neden olmamalıdır.” şeklinde açık bir yargıya dönüştürülebilir:

Erik ağacının dalları süslenmiş bir yılbaşı ağacı gibiydi. Bahçe lambalarının ışığında, olgun erikler daha kırmızı görünüyordu. O anda dalından bir erik düştü. Biraz ileriden bir kedi sıçradı. Bora, “Korkaak Korkaak! Diye bağırıldı. Sesi öyle yüksek çıkmıştı ki, Nedim Enişte, ne oldu derken elini kaygıyla yanaklarına götürdü.

“Daldan erik düştü.”

“Hay Allah,” deyip bu sefer de elinin içiyle alınına vurdu.

“N’aptın baba!” dedi Ayça. Artık hepsi gülmeye başlamıştı.

“Neyi ne yaptım?”

“Daha ne olsun,” dedi Aynur Teyze, “git aynaya bak da halini gör. Savaşçı Kızılderililer’e benzedin.”

Bora koşup yerdeki eriği aldı. Atletine silerken, Nedim Enişte, “Onu yeme Boracım,” dedi, “ağaçtan toplarız.”

“Ama olur mu, yazık, ben şimdi yıkarım onu.”

“Peki, minik asistan, yıka da gel o zaman.”(s.17)

4.4. Dil ve Anlatım

Araştırmanın 4. sorusu “Cemil Kavukçu’nun yapıtları, dil ve anlatım açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?” biçiminde oluşturulmuştur. Bu araştırma sorusuna ilişkin bulgular Tablo 8, Tablo 9, Tablo 10, Tablo 11 ve Tablo 12’de sunulmuştur.

4.4.1 Yapıtlarda Yer Alan Yabancı Sözcükler

Tablo 8. *Yapıtlarda Yer Alan Yabancı Sözcükler ile İlgili Betimsel Değerler*

Yabancı Sözcüklerin Yer Aldığı Yapıtlar	Frekans	Yüzde
BERK’İN GİZLİ GÜCÜ	1	2,5
BİR ÖYKÜ YAZALIM MI?	1	2,5
BOPATO-1 HAVHAV KARDEŞLİĞİ	5	12,5
BOPATO-2 ÖZGÜRLÜĞE KAÇIŞ	3	7,5
BOPATO-3 KAFESTE BİR TOPİK	3	7,5
İLGİNÇ BİR ŞEY YAPMALIYIZ	13	32,5
MASAL KURMA OYUNU	5	12,5
SİYAH RÜYA TAŞI	6	15
YEŞİLCİK	2	5
YOLUN BAŞINDAKİLER	1	2,5
Toplam	40	100

Tablo 8’de yapıtlarda yer alan yabancı sözcüklerle ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre yapıtlarda 62 yabancı sözcüğün yer aldığı görülmektedir. İlginç Bir Şey Yapmalıyız (%32,5), Masal Kurma Oyunu (%12,5) ve Siyah Rüya Taşı (%15) adlı yapıtlarda yabancı sözcüklerin daha çok yer aldığı anlaşılmaktadır.

Aşağıda, yapıtlarda yer alan yabancı sözcüklere ilişkin kesitlere yer verilmektedir.

Siyah Rüya Taşı adlı yapıtın Birinci Rüya adlı bölümünde, Emre rüyasındaki bulut parçacıklarından bir ses duyar. Duyduğu seste aktarılan tümcede Türkçe karşılığı “konuk” olan, Arapça “misafir” sözcüğü kullanılmaktadır:

“Misafirimizi almaya geldik,” diye bir ses duydu bulut parçacıklarından. (s.26)

İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtın Hakan'ın Kafası İyice Karışıyor adlı bölümünde Hakan'ın gözcülük yapmak için gittiği yerin yolunu uzatma nedeninin açıklandığı tümcede Türkçe karşılığı “güvenli” olan “emniyetli” sözcüğü kullanılmaktadır:

“Gözcülük yapması gereken yere doğru koşmaya başladı. Geldiği yönden değil, başka sokaklara girip çıkarak ilerliyordu. Yolu biraz uzatıyordu ama böylesi daha emniyetliydi.” (s.71).

Masal Kurma Oyunu adlı yapıtın Gulin adlı bölümünde Puro'nun Anişa'dan yapmasını istediği görevi açıkladığı tümcede karşılığı “yetenekli” olan Arapça “marifetli” sözcüğü kullanılmaktadır:

“ ‘Şimdi,’ demiş Puro, ‘yapacağın bir şey daha var. Hırsız güvercinlerin en marifetlisini görevlendir.’ ” (s.45)

Siyah Rüya Taşı adlı yapıtın Emre'nin Sırrı adlı bölümünde Emre ve annesinin karşılıklı konuşmasında Türkçe karşılığı “başlık” olan Fransızca “kapüşon” sözcüğü kullanılmaktadır:

“Sabah giderken ısladın mı?”

“Yok anne, kapüşonumu başıma geçirdim.” (s.12).

İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtın Ne Yapmak Gerek adlı bölümünde Hakan'ın dedesinden saklanma nedeni Türkçe karşılığı “önlem” olan Arapça “tedbir” sözcüğü ile aktarılmaktadır:

“Ama dedesi birden kalın kaşlarını alınna doğru kaldırır ve ‘Olmaz!’ diye haykırabilirdi. Böyle bir şey olup olmadığını bilmiyordu, yine de tedbir olarak saklanmıştı.” (s.19)

Kafeste Bir Topik- BOPATO 3 adlı yapıtın Burcu'nun Babası Pes Ediyor adlı bölümünde Burcu'nun babası ile annesi bir sorunu çözmek amacıyla konuşurlar ve bu konuşmada Türkçe karşılığı “düşünce” olan Arapça “fikir” sözcüğü kullanılmaktadır:

“Bir fikrim var,” dedi, “barnaktaki görevliler bunu kabul ederse belki bu sorunu çözebiliriz.” (s.29)

Havhav Kardeşliği- BOPATO 1 adlı yapıtın Pamuk'un Hikayesi adlı bölümünde, Türkan Teyze yiyecek vermek için Pamuk'un annesini çağırır. Pamuk'un annesinin, Türkan Teyze'nin sesine doğru gidişi betimlenirken Türkçe karşılığı “utangaç” olan Arapça “mahcup” sözcüğü kullanılmaktadır:

Dışarıdan, “Kızım, yavruum,” diye çağıran bir ses duyduğunda gözleri parlıyor, yerinden doğrulup kuyruğunu sallaya sallaya sese doğru yürüyordu. Yine de mahcup ve üzgün bir görünüşü olurdu annelerinin.” (s.32)

4.4.2 Yapıtlarda Yer Alan Benzetme Sanatı

Tablo 9. *Yapıtlarda Yer Alan Benzetme Sanatı ile İlgili Betimsel Değerler*

Benzetme Sanatının Yer Aldığı Yapıtlar	Frekans	Yüzde
BERK'İN GİZLİ GÜCÜ	42	10,65
BİR ÖYKÜ YAZALIM MI?	25	6,34
BOPATO-1 HAVHAV KARDEŞLİĞİ	21	5,32
BOPATO-2 ÖZGÜRLÜĞE KAÇIŞ	14	3,55
BOPATO-3 KAFESTE BİR TOPİK	22	5,58
İLGİNÇ BİR ŞEY YAPMALIYIZ	40	10,15
MASAL KURMA OYUNU	31	7,86
SİYAH RÜYA TAŞI	32	8,12
YEŞİLCİK	48	12,18
YOLUN BAŞINDAKİLER	119	30,20
Toplam	394	100

Tablo 9’ da yapıtlarda yer alan benzetme sanatı ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre benzetme sanatının toplam 394 kez kullanıldığı görülmektedir. Yolun Başındakiler adlı yapıtta (%30,20) diğer yapıtlara göre benzetme sanatının daha çok yer aldığı görülmektedir.

Aşağıda, yapıtlarda kullanılan benzetme sanatına ilişkin kesitlere yer verilmektedir.

Yolun Başındakiler adlı yapıtta benzetme sanatıyla ilgili kesitler şunlardır:

Makine, saçlarını önündeki beyaz örtüye dökerken, biçilen yonca tarlasına benziyordu kafası. (s.46)

(...)

Üç Silahşorlar ensene yapışır ve bir gölge gibi peşini bırakmaz. (s. 52)

(...)

İsmet’in uykusu gelmişti. Sobadaki kömürlerin çıtır çıtır ses çıkararak yanışı ninni gibi geliyordu. (s.100)

(...)

Ekrem başta olmak üzere sınıftaki öğrenciler, özellikle de kızlar Ahmet’e ve İsmet’e gizliden gizliye kahramanmış gibi bakıyordu. (s.117)

Masal Kurma Oyunu adlı yapıtta benzetme sanatıyla ilgili kesitler şunlardır:

Küçük tavus kuşu kuyruğunu yelpaze gibi açınca, her yer rengârenk ışıkla dolmuş. (s.32)
 (...)
 Oduncu kuşun peşine takılmış. Kuyruğundan saçılan ışıklar ormanı gündüz gibi aydınlatıyormuş. (s.32)
 (...)
 Ortılığı yine derin, ancak bu kez buz gibi bir sessizlik kaplamış. (s.61)

Yeşilcik adlı yapıtta benzetme sanatıyla ilgili kesitler şunlardır:

Orada dalları yere kadar inen nazlı bir söğüt ağacı vardı, “ben ona gelin ağacı” derdim. Bir duvak gibiydi. Rüzgâr estiğinde salınmaz da ninni söylerdi sanki. (s.68)
 (...)
 Güneş ışığı öğleden sonra, kısacık bir süreliğine yerdeki halının üzerine mendil büyüklüğünde düşüyor, sonra solup gidiyordu. Kış aylarında çok daha iç karartıcı oluyordu salonu. Hele yatak odası zindan gibiydi. (s.12)
 (...)
 Sırtındaki okul çantasıyla neşeli bir kaplumbağaya benzeyen Fatoş’un yanaklarından öptü Neriman Teyze. (s.94)

Özgürlüğe Kaçış- BOPATO 2 adlı yapıtta benzetme sanatıyla ilgili kesitler şunlardır:

Çalı denilen o arsız köpek ve kendi gibi arkadaşları buradakilere çok çektirmişler. Sıska’yı bile köle gibi kullanıyorlar. (s.11)
 (...)
 Bobo, daha şimdiden soluksuz kalmış, gücü tükenmiş Sıska’ nın yanında rüzgâr gibi geçti.(s.97)
 (...)
 Burcu flütünü alıp döndü. Herkes ona baktığı için kalabalık bir salonda konser veriyormuş gibi hissetti. (s.48)

Berk’in Gizli Gücü adlı yapıtta benzetme sanatıyla ilgili kesitler şunlardır:

Arkadaşları bunu duysa alay ederdi. “Bebek gibi rüzgârdan korkuyor, ”deyip gülüşürlerdi. (s.9)
 (...)
 Çok minik rengârenk balıklar dans eder gibi hareketler yaparak onları karşıladılar. (s.38)
 (...)
 Masal gibi bir dünyada yol alıyordu Berk. (s.39)
 (...)
 Tül perde gibi salınan yosun iplikçiklerinin arasından geçiyorlardı.(s.39)
 (...)
 Su cam gibi, en küçük bir çırpıntı bile yok. (s.55)

4.4.3. Yapıtlarda Yer Alan Deyimler

Tablo 10. Yapıtlarda Yer Alan Deyimler ile İlgili Betimsel Değerler

Deyimlerin Yer Aldığı Yapıtlar	Frekans	Yüzde
BERK’İN GİZLİ GÜCÜ	116	7,37
BİR ÖYKÜ YAZALIM MI?	105	6,67
BOPATO-1 HAVHAV KARDEŞLİĞİ	165	10,49

BOPATO-2 ÖZGÜRLÜĞE KAÇIŞ	100	6,36
BOPATO-3 KAFESTE BİR TOPIK	112	7,12
İLGİNÇ BİR ŞEY YAPMALIYIZ	204	12,97
MASAL KURMA OYUNU	110	6,99
SİYAH RÜYA TAŞI	170	10,81
YEŞİLCİK	130	8,26
YOLUN BAŞINDAKİLER	360	22,90
Toplam	1572	100

Tablo 10’da yapıtlarda yer alan deyimlerle ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre yapıtlarda toplam 1572 deyim yer aldığı anlaşılmaktadır. Yolun Başındakiler (%22,90) adlı yapıtta diğer yapıtlara göre deyimlerin daha çok yer aldığı görülmektedir.

Aşağıda yapıtlarda kullanılan deyimlere ilişkin kesitlere yer verilmektedir.

Masal Kurma Oyunu adlı yapıtta yer alan deyimlerle ilgili kesitler şunlardır:

Koca kafalı bir tekir kedi fırsat kollarcasına onlara bakıyordu. (s. 19)
(...)

Bu gece orda kalmak canını sıksa da yapacak bir şey yoktu.(s. 34)

(...)

Meclis toplantısından sonra ikisi, sarayın özel bölmesine çekilip kafa kafaya vermişler.
(s. 64)

(...)

Nurç sudan çıkınca kuvvetlice silkelenmiş; tüylerini parlatıp kendine çeki düzen verdikten sonra görevini yapmanın huzuruyla sarayın yolunu tutmuş. (86-87)

Siyah Rüya Taşı adlı yapıtta yer alan deyimlerle ilgili kesitler şunlardır:

Emre’nin yine burun kıvracağını biliyordu. (s. 10)

(...)

Güzel bir uyku çektiğin hemen belli oluyor. Gözlerin ıslık ıslık, yüzün gülüyor. (s. 35)

(...)

“Mert var ya,” dedi Ufuk, “kafayı uzaylılarla bozmuş.”(s. 40)

İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtta yer alan deyimlerle ilgili kesitler şunlardır:

Okullar yaz tatiline girdikten sonra bir boşluğa düşmüşlerdi. (s.13)

(...)

Bir süre sonra tasını tarağını toplaması gerekiyordu, çünkü babasının bu tür görüntülere tahammülü yoktu.(s. 44)

(...)

‘Hakan senin oğlun mu?’ deyince beynimden kaynar sular döküldü. (s. 101)

Havhav Kardeşliği- BOPATO 1 adlı yapıtta yer alan deyimlerle ilgili kesitler şunlardır:

Biraz büyüyüp akılları ermeye başladığında insanlara güvenmemelerini ve onlardan uzak durmalarını söyledi anneleri. (s. 31)

(...)

Bütün köpekler, onları besleyen adsız sahiplerini yolcu etmek ve arkalarından gözyaşı dökmek için toplanmışlardı. (s.52)

(...)

Oyun oynamak için Burcu'yu kışkırtmış, kaçıp saklanmış, birden ortaya çıkarak onu kovalamasını istemiş, salonda dört dönmüşlerdi. (s.70)

Bir Öykü Yazalım mı? adlı yapıtta yer alan deyimlerle ilgili kesitler şunlardır:

“Lütfen anne,” dedi Fatoş, “bu kadar yeterli, daha fazlasını içim almıyor.” (s. 16)

(...)

Beklemediği bu hafta sonu gezisi o kadar hoşuna gitmişti ki durduğu yerde duramıyordu. (s.43)

(...)

Yazar eğilip yanaklarından öperken ayaklarının yerden kesildiğini hissetti Fatoş. (s.92)

4.4.4. Yapıtlarda Yer Alan Atasözleri

Tablo 11. *Yapıtlarda Yer Alan Atasözleri ile ilgili Betimsel Değerler*

Atasözlerinin Yer Aldığı Yapıtlar	Frekans	Yüzde
BERK'İN GİZLİ GÜCÜ	-	-
BİR ÖYKÜ YAZALIM MI?	-	-
BOPATO-1 HAVHAV KARDEŞLİĞİ	-	-
BOPATO-2 ÖZGÜRLÜĞE KAÇIŞ	-	-
BOPATO-3 KAFESTE BİR TOPİK	-	-
İLGİNÇ BİR ŞEY YAPMALIYIZ	-	-
MASAL KURMA OYUNU	-	-
SİYAH RÜYA TAŞI	-	-
YEŞİLCİK	-	-
YOLUN BAŞINDAKİLER	1	100
Toplam	1	100

Tablo 11’de yapıtlarda yer alan atasözleri ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre yapıtlarda toplam 1 atasözünün yer aldığı görülmektedir. Yolun Başındakiler (%100) adlı yapıtta 1 atasözünün yer aldığı saptanırken geri kalan 9 yapıtta atasözlerinin yer almadığı görülmektedir

Aşağıda Yolun Başındakiler yapıtlarda yer alan atasözü ile ilgili kesite yer verilmektedir:

“Ama Hatice hiç yüz vermiyordu. Vermezdi tabii. Bir ipte iki cambaz oynar mıydı?” (s. 27).

4.4.5 Yapıtlarda Yer Alan Betimlemeler

Tablo 12. *Yapıtlarda Yer Alan Betimlemeler ile İlgili Betimsel Değerler*

Betimlemelerin Yer Aldığı Yapıtlar	Frekans	Yüzde
BERK'İN GİZLİ GÜCÜ	10	9,80
BİR ÖYKÜ YAZALIM MI?	12	11,76
BOPATO-1 HAVHAV KARDEŞLİĞİ	14	13,72
BOPATO-2 ÖZGÜRLÜĞE KAÇIŞ	7	6,86
BOPATO-3 KAFESTE BİR TOPİK	5	4,90
İLGİNÇ BİR ŞEY YAPMALIYIZ	5	4,90
MASAL KURMA OYUNU	5	4,90
SİYAH RÜYA TAŞI	5	4,90
YEŞİLCİK	19	18,62
YOLUN BAŞINDAKİLER	20	19,60
Toplam	102	100

Tablo 12’de yapıtlarda yer alan betimlemelere ilişkin betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre yapıtlarda toplam 102 betimleme yer aldığı görülmektedir. Yolun Başındakiler (%19,60) adlı yapıtta diğer yapıtlara göre betimlemeler daha çok yer almaktadır.

Aşağıda yapıtlarda yer alan betimlemelerle ilgili kesitlere yer verilmektedir.

Yolun Başındakiler adlı yapıtın Kapıdaki Küçük Pencere adlı bölümünde evden çıkan İsmet, cami avlusunda sevdiği kız olan Hatice ile karşılaşır ve bu karşılaşmada Hatice betimlenir:

O Pazar sabahı sinemaya gitmek için evden çıktığında, cami avlusunda karşılaştı Hatice’yle. Öyle heyecanlandı ki, bir an ne diyeceğini bilemedi. Hatice’nin üzerinde her zaman gördüğü elbisesi vardı. Havalar serinlediğinden bir de hırka giymişti. Kolları, neredeyse parmaklarını örtecek kadar uzamış, etekleri dizlerine doğru uzamış, etekleri dizlerine doğru sarkmış kahverengi bir hırka. Anneanesi örmüş olmalıydı. Çünkü onun annesinin örgü örerken düşünmüyordu. Yemek yaparken bile dudağının kenarında sigarası tütüyordu. Ayaklarında kısa konçlu çoraplar vardı Hatice’nin, ama yine terlikliydi. Saçları daha da uzamıştı, neredeyse beline gelecekti. Bir yaz boyunca bu kadar mı büyümüştü? (s. 89)

Havhav Kardeşliği- BOPATO 1 adlı yapıtın Topik’in Hikayesi adlı bölümünde Topik’in pencere önünde oturup dışarıyı seyrettiği anlatılarak dışarıyı betimlenmektedir:

Artık evde yalnız kalmaktan korkmuyordu. Herkes gittikten sonra salonda, pencere önündeki koltuğa çıkıp arkalıgın oturuyor, dışarısını seyrediyordu. Yağmurlu, rügarlı, soğuk günlerde sıcacık bir yerde olmak çok hoşuna gidiyordu. hızlı hızlı yürüyen insanlar, sular sıçratarak geçen otomobiller, sırtlarındaki çantaları güclükle taşıyan okullu küçük çocuklar... Arada tasmaz, sahipsiz, kocaman köpekler, yerleri koklaya koklaya geçiyordu pencerenin önünde. Zaman zaman parkta gördüğü köpeklerdi bunlar. Onlardan ürkiyordu Topik. Göreceklermiş de havlayarak pencereye sıçrayacaklarmış gibi gizleniyordu. Günün büyük bölümü de sepetindeki şiltesinde uyuyarak geçiyordu. (s.66- 67)

Siyah Rüya Taşı adlı yapıtın İzciler adlı bölümünde siyah rüya taşına sahip olan çocuklar, rüyalarında izci kampına götürülür. Rehberleri eşliğinde yürüyüş yaptıkları sırada kamp alanı betimlenir:

“Evet çocuklar, bu kadar temiz havayı daha önce solumadımız. Şimdi ağaçlık alana gireceğiz. Orada bu temiz havaya ağaçların ot ve orman çiçeklerinin kokusu da karışacak. Yürürken arada yere de bakın, bu doğaya yabancı hiçbir nesne göremeyeceksiniz.”

Ağaçların arasından yürürken rengârenk çiçeklerden gözünü alamıyorlardı. Birbirine karışan kuş sesleriyle ortam cıvı cıvıldı. Bir süre sonra su sesini duydular. Hafif eğimli bir yerden dere kenarına indiler. Su o kadar temizdi ki, dibindeki taşlar pırıl pırıl parlıyordu. Şakalaşarak yüzen, kayaların altına saklanıp yine çıkan minik balıkları gördüler. Rehberleri, “Bu suyu rahatlıkla içebilirsiniz,” dedi, “kamp süresince içme suyunuzu buradan karşılayacağınız gibi çay, kahve ve yemekleriniz de bu derenin suyuyla yapılacak.” (s.79)

Berk’in Gizli Gücü adlı yapıtın Rüzgârlı Bir Gün adlı bölümünde, Berk’in evinin bulunduğu sokak ile okul sokağı karşılaştırılır ve okul sokağının önündeki ağaçlar betimlenir:

Okul sokağı, Berklerinkinden daha geniştir. Evlerin önünde boyu çok uzun olmayan ağaçlar dizilmişti sıra sıra. Kiminin sadece gövdesiyle dalları vardı. Yapraklarının önce rengi değişmiş, sonra kopup uçuşarak yerlere düşmüştü. Kimi ağaçların yaprakları ise yeşil iğneler gibiydi. Onları rüzgâr bile dökemiyordu. Berk’in ayakları gibi kıpır kıpırdılar. Yaprakların dallarından kopup koşmak istediklerini ama kocaman ağacın buna izin vermediğini düşünüyordu Berk. (s.12)

Özgürlüğe Kaçış- BOPATO 2 adlı yapıtın Barınak adlı bölümünde barınak; içinde yaşayan köpekler, köpeklerin yeme-içme koşulları, barınağın dış ortamı vb. gibi birçok yönden betimlenir:

Hava çok sıcaktı. Güneşten korunacak gölgelik bir yer yoktu. Barınaktaki köpekler yerlere serilmiş, dillerini dışarı çıkarıp serinlemeye çalışıyorlardı. Karınları hızlı hızlı inip kalkıyordu. Birçoğu uyuyordu. Uyku ile uyanıklık arasında olanlar ise kendinden geçmişti. Hiçbir şey yapmadıkları halde yorgun ve bitkindiler. Barınağın en belalı grubu olan Çalı, Diken ve adları olmayan iki arkadaşı da bir köşeye çekilmiş bezgin bezgin yatıyordu. Şu anda kabadayılık yapacak ya da olay çıkaracak güçleri yoktu. Kaplardaki su yarıya inmişti. Yemekliklerin çevresinde ise akşamdan kalmış yiyeceklerin üzerinde onlarca karasinek uçuşuyordu. Çevreye saçılmış, günlerdir yenmediği için taş gibi olmuş ekmeğe parçaları vardı. Arada, uzaktan geçen araçların motor sesleri, klaksonlar, sebze ve meyve satan gezgin satıcıların haykırışları duyuluyordu. Yakınlarda bir yerdeki okulun ders anons müziği duyuldu. Ardından birçok çocuk sesinin cıvıltısı yayıldı ortalığa.

Bütün bunlar dışarıdan duyuluyordu; ama barınak sessizdi. (s.11-12)

4.5.Resim

Araştırmanın 5. sorusu “Cemil Kavukçu’nun yapıtları, resimler açısından nasıl bir görünüm ortaya koymaktadır?” biçiminde oluşturulmuştur. Bu araştırma sorusuna ilişkin bulgular Tablo 13, Tablo 14 ve Tablo 15’de sunulmuştur.

4.5.1. Kapak Resmi ile Konusu Örtüşen ve Örtüşmeyen Yapıtlar

Tablo 13. *Yapıtlarda Kullanılan Kapak Resimlerinin Konuyla Örtüşmesi ile İlgili Betimsel Değerler*

Kapak Resminin ve Konunun Örtüşme Durumu	Frekans	Yüzde
Kapak Resmi ve Konusu Örtüşen Yapıtlar	8	80
Kapak Resmi ve Konusu Örtüşmeyen Yapıtlar	2	20
Toplam	10	100

Tablo 13’ te yapıtlarda kullanılan kapak resimlerinin konuyla örtüşmesi ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre kapak resmi ile konusu örtüşen yapıtların (%80), kapak resmi ile konusu örtüşmeyen yapıtlardan (%20) daha çok olduğu görülmektedir.

Aşağıda yapıtlarda kullanılan kapak resimleriyle ilgili kesitlere yer verilmektedir.

Resim 1. *Siyah Rüya Taşı* adlı yapıtın ön ve arka kapak resmi

Siyah Rüya Taşı adlı yapıt, siyah rüya taşı verilen seçilmiş çocukların rüyalarında istedikleri yere gitmeleri ve rüyalarında gittikleri yerde edindikleri deneyimler sonucunda almaları gereken iletiler üzerine kurgulanmaktadır. Siyah Rüya Taşı adlı yapıtın kapağındaki her ayrıntı yapıt içeriğinin izlencesi gibidir. Kapak resminde bir kız çocuğu ile bir erkek çocuğunun nerede oldukları belirsiz bir yerde devingen bir biçimde resmedildiği görülmektedir. Kapakta resmedilen kız ve erkek çocuğu, yapıtın ana karakterleri olan Emre ve Ayça'yı somutlamaktadır. Emre'yi somutlayan erkek çocuğunun uzandığı parlak ışık, siyah rüya taşı; buldukları çayırılık, yapıtın İzciler adlı bölümündeki yeri; kapağın solunda duran kutup ayısı, yapıtın İkinci Rüya adlı bölümündeki Kuzey Kutbu'nu; yapıtın sağında bulunan renkli kuyruklu kuş, yapıtın Macera Peşinde adlı bölümünde Emre ve Ayça'ya yol gösteren gizemli kuşu; kapağın üst kısmında bulunan yuvarlak cisim, yapıtın Birinci Rüya adlı bölümündeki Tio adlı gezegeni somutlamaktadır. Bundan hareketle yapıtın kapağı ile yapıtın konusunun örtüştüğü görülmektedir.

Resim 2. *İlginç Bir Şey Yapmalıyız* adlı yapıtın ön ve arka kapak resmi

İlginç Bir Şey Yapmalıyız adlı yapıtta, okulların yaz tatiline girmesi ile Hakan ve Tunç boşluğa düşer. Tunç, ilginç bir şey yapmak için macera arayışına girer. Bu nedenle teyzesinin arka bahçesinin yanında olan ve kimsenin yaşamadığı yıkık dökük bir eve girmek için Hakan'ı ikna eder. Yapıtta Tunç ve Hakan'ın eski eve girmeleri sonucunda başlarına gelenler anlatılmaktadır.

yansımamaktadır. Bundan hareketle yapıtın kapak resmi, söz edilen konuyla örtüşmemektedir.

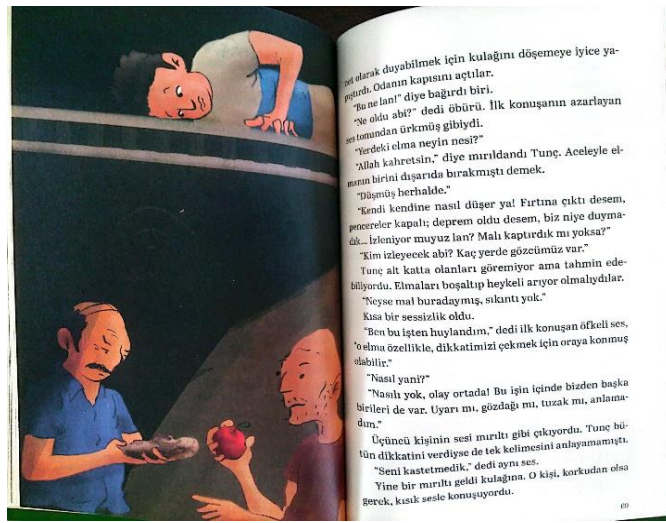
4.5.2 Anlatıları Somutlayabilen ve Somutlayamayan Resimler

Tablo 14. *Yapıtlarda Kullanılan Resimlerin Anlatıları Somutlaması ile İlgili Betimsel Değerler*

Resimlerin Anlatıları Somutlama Durumu	Frekans	Yüzde
Anlatıları Somutlayabilen Resimler	144	89,44
Anlatıları Somutlayamayan Resimler	17	10,55
Toplam	161	100

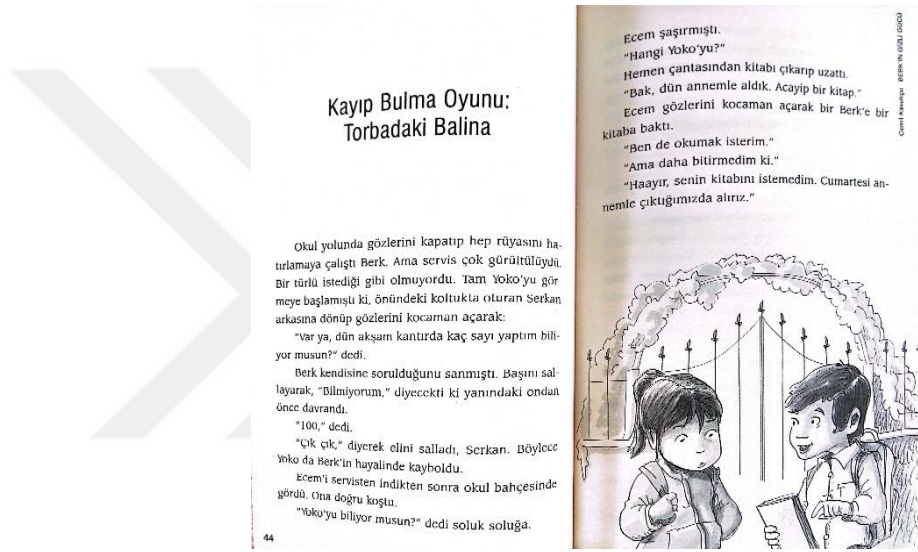
Tablo 14'te yapıtlarda kullanılan resimlerin anlatıları somutlaması ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre anlatıları somutlayabilen resimlerin(%89,44), anlatıları somutlayamayan resimlerden (%10,55) daha çok olduğu anlaşılmaktadır.

Aşağıda yapıtlarda kullanılan resimlerin anlatıları somutlaması ile ilgili kesitlere yer verilmektedir.

Resim 4. *Tarihi eser kaçakçılarında yakalanma korkusu yaşayan Tunç*
(İlginç Bir Şey Yapmalıyız, s. 68-69)

Resim 4'te, eski eve gizlice giren Tunç ve iki tarihi eser kaçağcısı resmedilmektedir. Tunç, kulağını yere koyarak alt katı dinlemektedir. Tarihi eser kaçağcılarının birinin elinde elma, diğersinin elinde ise bir heykel vardır. Anlatıda, elma dolu kasalarda heykel saklayan tarihi eser kaçağcılarını yerde bir elma bulunmasından endişe duyar. Tunç'un gerginliği, endişe dolu hali yüzüne yansımaktadır. Resimde tarihi eser kaçağcılarının elmaya ve heykelle sorgulayıcı bakışları ve Tunç'un içinde bulunduğu durum ilgili olduğu anlatıyı etkin biçimde somutlamaktadır.

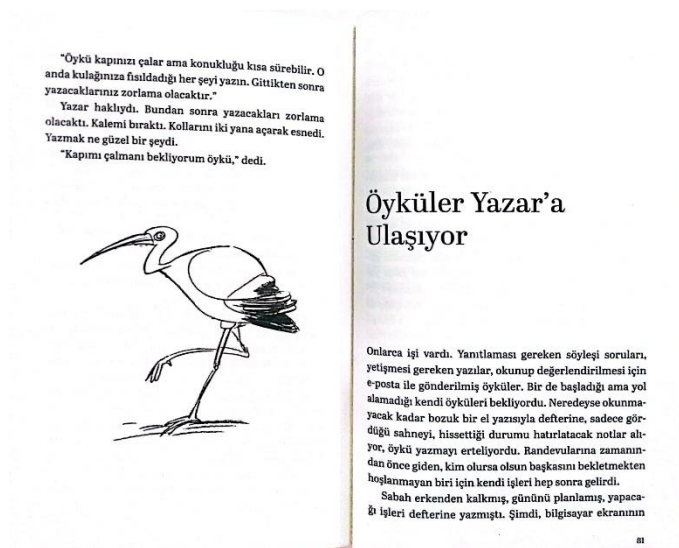
Resim 5. Ecem ve Berk'in kitap hakkında konuşmaları (Berk'in Gizli Gücü, s. 44-45)

Resim 5'te Berk'in Ecem'e okul çıkışında bir kitap gösterdiği görülmektedir. Gözleri kocaman bir biçimde çizilerek şaşkınlığı yüzüne yansıtılan Ecem'in kitaba baktığı görülmektedir. Berk'in elinde bulunan kitap hakkında Ecem ile konuşmasını aktaran anlatıyı, resim etkin biçimde somutlamaktadır.

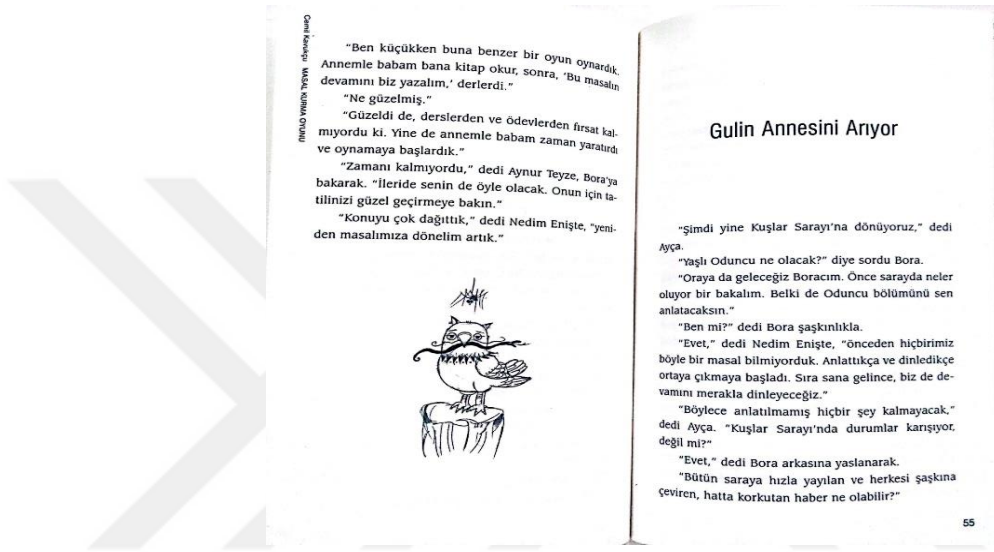
Resim 6. *Türkân Teyze, Pamuk, Pamuk'un annesi ve kardeşleri* (BOPATO-1 Havhav Kardeşliği, s.32-33)

Resim 6'da elinde bir torba bulunan Türkân Teyze, Pamuk, Pamuk'un annesi ve kardeşleri resmedilmektedir. Anlatıda Pamuk'un annesinin çocuklarını, kış boyunca kendisine yemek getiren Türkân Teyze ile tanıştırmasından söz edilmektedir. Yan yana dizili biçimde resmedilen Pamuk, Pamuk'un annesi ve kardeşleri aynı zamanda elinde yiyecek torbası ile çizilen Türkân Teyze ilgili olduğu anlatıyı etkin biçimde somutlamaktadır.

Resim 7. *Leylek (Bir Öykü Yazalım mı, s. 80-81)*

Resim 7’de Fatoş’un öyküsünün konusunu oluşturan leylek resmedilmektedir. Anlatıda ise öykü yazmaya çalışan Fatoş’un öykü yazarken duraksaması, ne yazacağını bilememesi aktarılmaktadır. Bununla beraber Fatoş’un, okuluna söyleşiye gelen yazarın sözlerini anımsayıp öyküsünü yazmayı bırakması anlatılmaktadır. Resim, ilgili olduğu anlatıyı etkin biçimde somutlayamamaktadır.

Resim 8. Kütük üzerinde duran baykuş (Masal Kurma Oyunu s.54-55)

Resim 8’de havada asılı bir örümcek ve bir kütük üzerinde duran, ağzında küçük bir yılan olan bir baykuş resmedilmektedir. Anlatı ise beraber masal kurma oyunu oynayan Bora, Nedim Enişte ve Aynur Teyze’nin karşılıklı konuşmalarını içermektedir. Konuşmalarda resim ile ilgili bir konu bulunmamaktadır. Bundan hareketle resim anlatıyı somutlayamamaktadır.

4.5.3. Doğru Konumlandırılmış ve Doğru Konumlandırılmamış Resimler

Tablo 15. Yapıtlarda Kullanılan Resimlerin Kullanıldığı Yer ile İlgili Betimsel Değerler

Resmin Kullanıldığı Yerler	Frekans	Yüzde
Doğru Konumlandırılmış Resimler	153	93,86
Doğru Konumlandırılmamış Resimler	10	6,13

Toplam	163	100
--------	-----	-----

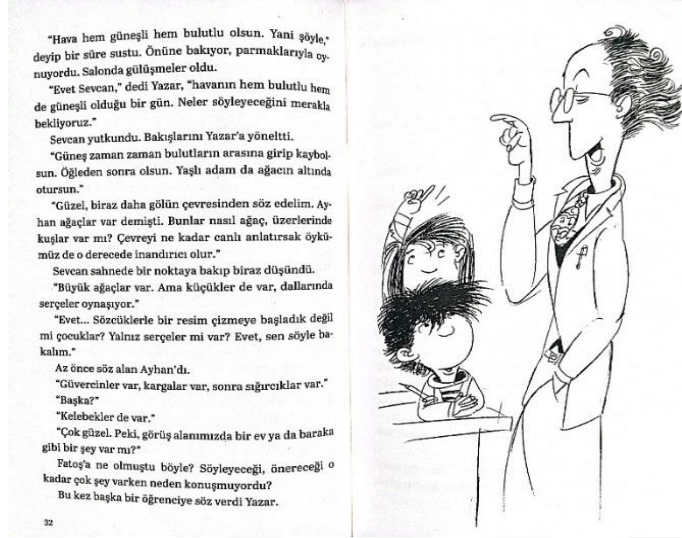
Tablo 15’te yapıtlarda kullanılan resimlerin kullanıldığı yer ile ilgili betimsel değerlere yer verilmektedir. Buna göre doğru konumlandırılmış resimlerin (%85,46) doğru konumlandırılmamış resimlerden (14,54) daha çok olduğu anlaşılmaktadır.

Aşağıda yapıtlarda kullanılan resimlerin kullanıldığı yer ile ilgili kesitlere yer verilmektedir.

Resim 9. Tuğçe'nin bilgisayar başında oturuşu, Tunç'un eve gelişi (İlginç Bir Şey Yapmalıyız s.58-59)

Resim 9'da Tunç'un eve geldiği zaman salonda, ablası Tuğçe'yi tekli koltukta, bilgisayar başında görmesi betimlenir. Resim betimlemenin bulunduğu anlatının sağ yüzündedir, doğru konumlandırılmaktadır.

Resim 10. Yazarın Öğrencilerle Söyleşisi (Bir Öykü Yazalım mı?, s.32-33)

Resim 10 devingen nitelikli bir resimdir. Anlatıda yazarın öğrencilere nasıl öykü yazılması gerektiği ile ilgili konuşmasından, soru sormak isteyen öğrencilere söz hakkı tanınmasından ve Fatoş'un soru sormamasından söz edilmektedir. Anlatıyı somutlayan resim, anlatının sağında olup aynı yüzdedir, doğru konumlandırılmaktadır.

Resim 11. Madam Anahit tavana vururken (Berk'in Gizli Gücü, s. 24-25)

Resim 11 devingen yapılı bir resimdir. Kedisi ile yalnız yaşayan Madam Anahit'in üst kattaki komşularının seslerinden rahatsız olması üzerine bastonla tavana

vurması resmedilmektedir. Resim, bu devingenliği belirten anlatıyla aynı yüzdedir, doğru konumlandırılmaktadır.

Resim 12. Burcu barınak görevlisine gazetede resmi gösterirken (BOPATO 3-Kafeste Bir Topik Havhav Kardeşliği, s. 56-57)

Resim 12 devingen nitelikli bir resimdir. Burcu babasıyla birlikte Topik'i bulmak için barınağa gider ve Burcu, barınak yetkilisi Selda Hanım'a gazetede Topik'in içinde olduğunu söylediği resmi gösterir. Bu devingenliği aktaran resim anlatı ile aynı sayfada veya yüzde konumlandırılmamaktadır.

Resim 13. Selim ve Handan'ın, Fatoş'un köpek isteğini konuşma anı (Yeşilcik 48-49)

Resim 13'te tekli koltukta oturan Fatoş'un babası ile ayakta duran Fatoş'un annesinin birbirleriyle konuşması aktarılmaktadır. Söz konusu resim bir önceki sayfayı somutlamaktadır. Resim ve anlatı aynı sayfada veya yüzde değildir, doğru konumlandırılmamaktadır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde Cemil Kavukçu'nun yapıtlarının çocuk yazınının temel ilkelerine göre incelenmesi ile elde edilen bulgular ve alan yazını araştırmaları sonucunda bu bulgularla örtüşen veya örtüşmeyen çalışmaların saptamaları ortaya konmuştur.

5.1. Tartışma

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını çocuk yazınının temel öğeleri açısından değerlendirmeyi amaçlayan bu araştırmadan elde edilen bulgulardan biri Cemil Kavukçu'nun en çok aile, arkadaşlık, insan-doğa ilişkileri ve sorumluluk sahibi olma konularına yer verdiği yönündedir. İncelemede ele alınan on yapıtın tamamında da bu konular yer almıştır. İnceleme sonucunda en az ele alınan konuların ise insan-uzaylı ilişkileri, ergenlik ve eğitim sistemi olduğu saptanmıştır. Aydın ve Uzun'un (2020) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını incelediği çalışmasında yazarın çocuklara seslenebilecek, çocukların güncel yaşamı ile uyumlu gerçekçi bir konu seçimi yapmış olduğu belirtilmiştir. Okay da (2020) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını incelediği çalışmasında yazarın çocuk okurlara duyumsattığı temaları insan sevgisi, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, dostluk, yardımseverlik ve komşuluk olarak belirtmiştir. Uzun'un (2023) Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım Mı? adlı yapıtını ele aldığı araştırmasında, yapıtta en çok görülen duyarlılıkları sayarken aile bireylerine, hayvanlara, arkadaşlığa, kişiye özgü özelliklere ve dostluğa duyarlılığı saymıştır. Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında en çok aile, arkadaşlık, sorumluluk, insan ve doğa ilişkilerinin ön planda olduğu görülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular ve alan yazınındaki diğer araştırmalar birlikte ele alındığında; Cemil Kavukçu'nun aile,

arkadaşlık, insan ve doğa ilişkilerini ve sorumluluk sahibi olma konularını öncelendiği ve bu öncelenimin çocuk okurun bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimini olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu ise Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında çatışma türlerinden en çok kişi-kişi çatışmasına yer vererek konuyu yapılandırdığı yönündedir. Araştırma sonucunda en az yer alan çatışma türünün ise kişi-toplum çatışması olduğu bulgulanmıştır. Aydın ve Uzun (2020) Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım mı? ve Masal Kurma Oyunu adlı yapıtlarını incelediği çalışmada Cemil Kavukçu'nun, çocuk okurların özdeşim kurabileceği inandırıcı karakterlere yer verdiğini belirtmiştir. Bunu, çocuk okurun kişisel gelişimine uygun olarak karakterlerin yetişkinlere büyüdüklerini kanıtlama çabalarındaki çatışmalar ve yer yer yaşlıları ile yaşadıkları çatışmalar ile sağladığını aktarmıştır. Okay (2020) çalışmasında Cemil Kavukçu'nun Havhav Kardeşliği, Kafeste Bir Topik, Özgürlüğe Kaçış, Berk'in Gizli Gücü ve Masal Kurma Oyunu adlı çocuk yapıtlarının kurgusunun tematik güç-karşı güç çatışması üzerine kurulduğunu belirtmiştir. Bir diğer yandan Okay (2020) yazarın çocuğa görelilik ilkesini göz önünde bulundurarak oluşturduğu bu iki güç arasındaki çatışmanın, çocuk okurda merak duygusunu işe koşması açısından işlevsel olduğunu aktarmıştır. Bu araştırmadan elde edilen veriler ve alan yazınındaki diğer araştırmalar birlikte düşünüldüğünde; Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında konuyu yapılandıran çatışma türlerinin hepsine yer verdiği ancak kişi-kişi çatışmasını öncelendiği söylenebilir. Çatışmaların merak duygusunu canlı tutarak çocuk okura sürükleyici bir okuma serüveni sağlayacağı ve çocuk okurun karakterler ile sağlıklı özdeşim kurmasına katkıda bulunacağı söylenebilir.

Bu araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu, Cemil Kavukçu'nun yapıtlarının konunun yapılandırılmasını zayıflatan öğelerden rastlantısallık ve duygusallık öğelerini içerdiği yönündedir. Yapıtlarda rastlantısallık ögesi daha fazla yer alırken abartılmış merak ögesi bulunmamaktadır. Okay (2020) "Bopato" serisinin Havhav Kardeşliği adlı ilk yapıtında, barınaktan kaçarken sakatlanan köpeğin tekrar yakalanıp kamyonete konulmasının ardından barınağa geri götürülmektense kendini kamyonetten atarak yaşamını sonlandırmasını, çocuğun yaşam deneyimlerinin çok dışında bir tepki olduğunu belirtmiştir. Bu çıkarım, araştırma sonucu elde edilen Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında duygusallık ögesinin varlığı bulgusunu

desteklemektedir. Aydın ve Uzun'un (2020) Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım mı? ve Masal Anlatma Oyunu adlı yapıtlarını incelediği çalışmada bu yapıtlarda abartılmış merak ögesinin ve olayların çözümünde rastlantısallıkların yer almadığı saptanmıştır. Abartılmış merak ögesinin yer almadığının belirtilmiş olması bu araştırma sonucunda elde edilen bulguları desteklerken rastlantısallık ögesinin yer almadığının belirtilmiş olması ise desteklememektedir. Han'ın (2022) Bir Öykü Yazalım mı? adlı yapıtta, yazarla birlikte kurgulanmaya başlayan öykü ile Fatoş'un Leylek Köyü'nde dinlediği öykü arasındaki benzerliğin fazla olmasının rastlantısallık sorununu ortaya çıkardığını belirtmiş olması bu çalışmanın bulgularını desteklemiştir. Aynı biçimde Tekin de (2021) Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım mı? yapıtını rastlantısallık açısından incelemiş; kişilerde, olaylarda, zamanda ve mekânda rastlantısallık görüldüğünü saptamıştır. Alan yazını araştırmaları ve bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular sonucunda; Cemil Kavukçu'nun yapıtlarının konunun yapılandırılmasını zayıflatan öğelerden rastlantısallık ve duygusallık öğelerini içerdiği ve belirtilen durumlar nedeniyle okurun düşün dünyasında yapıtların içeriğinin inandırıcılığını kaybedebileceği, çocuk okur ile yapıt arasında kurulması beklenen bağın zayıflamasına neden olacağı söylenebilir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgulardan bir diğeri, Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında karakterlerin en çok yazarın yorumuyla geliştirildiği en az ise fiziksel özellikler yoluyla geliştirildiği yönündedir. Okay (2020) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını incelediği çalışmasında Cemil Kavukçu'nun, yapıt karakterlerini farklı yollar kullanarak geliştirmesine karşın karakterlerin belirgin niteliklerini vurguladığını bu nedenle kahramanların tekdüzeleştiğini belirtmiştir. Alan yazını araştırmaları ve bu araştırmanın verileri ışığında; Cemil Kavukçu'nun, yapıtlarında çocuk okurun gelişim evrelerine uygun olarak yoğun biçimde bütün karakter geliştirme yollarını kullandığı saptanmıştır.

Bu araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında yer verdiği başkişilerin karakter özellikleri açısından devingen karakterlerden çok durağan karakterler olduklarıdır. Okay (2020) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını incelediği çalışmasında, Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarında başkişilerin genel anlamda düz ve durağan karakter olarak karşımıza çıktıklarını saptamıştır. Aydın ve Uzun (2020) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını ele aldığı çalışmasında, yapıtlarda yer

alan devingen karakterlerin yaşadığı değişimin bir süreç içerisinde, çevrenin olumlu desteğini alarak ve kendi çabaları ile inandırıcı bir biçimde gerçekleştiğini belirtmiştir. Ancak araştırma sonucunda Cemil Kavukçu'nun her yapıtı için bunu söylemek olası değildir. Okay da (2020) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını incelediği çalışmasında yapıtlarda bulunan bazı devingen karakter örnekleri sunarak bu karakterlerin inandırıcılıktan yoksun biçimde ani bir değişim gösterdiklerini belirtmiştir. Bu araştırmadan elde edilen veriler ve alan yazınındaki diğer araştırmalar birlikte düşünüldüğünde; Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında başkişiler açısından durağan karakter kullanımını öncellediği, bu durumun çocuk okurun yapıtlar aracılığıyla sağlıklı özdeşim kurabilmesini engelleyebileceği söylenebilir.

Bu araştırmanın bulgularından bir diğeri, Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında kapalı karakterlerin açık karakterlere göre daha çok yer aldığı yönündedir. Araştırma sonucunda başkişilerin daha çok açık karakter niteliği gösterirken yan kişilerin ise kapalı karakter niteliği gösterdiği bulgulanmıştır. Han da (2022) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını incelediği araştırmasında başkişilerin daha çok açık karakter özelliği gösterirken yan kişilerin kapalı karakter özelliği gösterdiğini saptamıştır. Bu araştırmadan elde edilen veriler ve alan yazınındaki diğer araştırmaların bulguları sonucunda; Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında başkişiler açısından açık karakterlerin, yan kişiler açısından ise kapalı karakterlerin kullanımını öncellediği belirtilebilir. Bu durumun, karakterleri inandırıcı nitelikleri ile öne çıkararak çocuk okurun, kurguda önemli görevler üstlenen başkişiyi birçok yolla tanımasına ve başkişinin dünyasına kolaylıkla girmesine olanak sağladığı söylenebilir.

Bu araştırma verilerinden elde edilen bir diğer bulgu, Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında örtük iletilerin, açık iletilere göre daha çok yer aldığı üzerinedir. Okay (2020) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını incelediği araştırmasında Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarında öğretici olmaktan uzak bir yaklaşım sergilediğini, bilgi aktarmaktan çok sezdirmeyi yeğlediğini belirterek seslendiği çocuk okurların buldukları gelişim evresini gözetererek yapıtlarını kaleme aldığını belirtmiştir. Özçelebi de (2011) Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarını incelediği çalışmasında Cemil Kavukçu'nun iletmek istediklerini doğrudan vermediği bunları küçük ipuçlarıyla, sözcüklerle resim yaparak sezdirmiş olduğunu aktarmıştır. Alan yazınındaki diğer araştırmalar ve bu araştırmadan elde edilen veriler birlikte

düşünüldüğünde Cemil Kavukçu'nun örtük iletilerin kullanımını öncelediği görülmektedir. Bu öncelemenin yapıtı dayatmacı bir konumdan uzaklaştırarak çocuk okurun sorgulama ve çözümlene becerilerini geliştirmesine olanak sunacağı ve bilişsel becerileri ile yapıtın kurgusundaki iletilere ortak olan çocuk okurun yapıt ile arasındaki bağı güçlüleştireceği söylenebilir.

Bu araştırmanın diğere bir bulgusu, Cemil Kavukçu'nun bütün çocuk yapıtlarında Türkçeye henüz yerleşmemiş yabancı sözcüklerin yer aldığı saptanırken Kavukçu'nun İlginç Bir Şey Yapmalıyız, Masal Kurma Oyunu, Siyah Rüya Taşı adlı yapıtlarında diğere yapıtlarına göre daha çok Türkçeye yerleşmemiş yabancı sözcüklerin yer aldığı yönündedir. Okay (2020) Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtlarını incelediği çalışmasında, Cemil Kavukçu'nun yeğlediği bazı öz Türkçe sözcük örneklerini sunarak yazarın öz Türkçe sözcük kullanımını konusunda duyarlı, yetkin olduğunu ve yapıtlarında yer verdiği öz Türkçe sözcüklerin kullanım alanlarının genişlemesine katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Uzun (2023) Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım Mı? yapıtını incelediği çalışmasında yapıtın dilsel duyarlılık iletilerini sık içerdiğini belirtmiştir. Bu araştırmadan elde edilen ve alan yazınındaki diğere bulgular birlikte ele alındığında; Cemil Kavukçu'nun araştırmaya söz konusu olan çocuk yapıtlarında Türkçeye henüz yerleşmemiş yabancı sözcük kullanım sıklığının çocuk okur için olumsuzluk oluşturacak düzeyde olmadığı ve daha çok öz Türkçe sözcük kullanımının yeğlendiği görülmektedir. Bu durumun çocuk okurun ana dil becerilerini destekleyeceği, yapıtın içeriğini kolaylıkla alımlamasını sağlayacağı ve sözcük dağarcığını genişleteceği söylenebilir.

Bu araştırmadan elde edilen bir başka bulgu, Cemil Kavukçu'nun Yolun Başındakiler adlı yapıtında benzetmelerin kullanım sıklığı Kavukçu'nun diğere yapıtlarına göre daha fazla iken BOPATO 2-Özgürlüğe Kaçış adlı yapıtında benzetmelerin kullanım sıklığı diğere yapıtlarına göre daha azdır. Alan yazınına bakıldığında Aydın ve Uzun'un (2020) Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım Mı? ve Masal Kurma Oyunu adlı yapıtlarını incelediği araştırmasında benzetme sanatının sıklıkla kullanıldığı saptanmıştır. Kaçan (2023) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarını incelediği araştırmasında, Kavukçu'nun yüksek yaş düzeylerine seslenen yapıtlarında yer alan benzetmelerin, diğere yapıtlarında yer alan benzetmelere göre daha fazla olduğunu belirtmiştir. Okay (2020) Cemil Kavukçu'nun, çocuk yapıtlarında çocuk

okurun kolaylıkla anlayabileceği somut benzetmelere başvurduğunu, bu benzetmelerin özgün ve çocuk okurların algı dünyasına uygun olmaları yönünden dikkat çekici olduklarını saptamıştır. Bu araştırma sonucunda elde edilen veriler ve alan yazınındaki diğer çalışmalar birlikte ele alındığında Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında çocuk okurların yaş düzeylerine uygun sıklıkta benzetme sanatına başvurduğu saptanmıştır. Bu durumun yapıtlardaki anlatının niteliğini artırdığı, çocuk okurun dil gelişimine katkı sağlayarak düşün dünyasını varsıllaştıracağı söylenebilir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bir başka bulgu, Cemil Kavukçu'nun, yapıtlarında yoğun biçimde deyim kullandığı, Yolun Başındakiler adlı yapıtında diğer yapıtlarına göre deyimlere daha fazla yer verdiği yönündedir. Araştırma sonucunda deyimlerin en az Bir Öykü Yazalım mı? adlı yapıtta yer aldığı görülmüştür. Alan yazını araştırmalarına bakıldığında ise Cemil Kavukçu'nun yapıtlarının deyim yönünden varsıl olduğu saptanmıştır. Bu araştırma sonucunda elde edilen veriler ve alan yazınındaki diğer araştırmalar birlikte ele alındığında; Cemil Kavukçu'nun, yapıtlarında deyimleri sıklıkla kullandığı bu durumun çocuk okurun dilsel yetkinliğine katkı sunacağı ve yapıtlarda bulunan deyimler aracılığıyla Türkçenin varsıllığını duyumsayacağı söylenebilir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen diğer bir bulgu Cemil Kavukçu'nun incelenen çocuk yapıtlarında yalnızca "1" atasözünün yer aldığıdır. Bu atasözü Yolun Başındakiler adlı yapıtta yer almaktadır. Cemil Kavukçu'nun incelenen 10 çocuk yapıtı düşünüldüğünde bu sayı çok yetersiz görülmektedir. Kaçan da (2023) yaptığı araştırma sonucunda Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında kullandığı atasözü sıklığını beklenenin çok aşağısında bir sayı olduğunu belirtmiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular ve alan yazınındaki diğer çalışmalar birlikte ele alındığında; Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında atasözlerinin yeterli ölçüde yer almadığı bu durumun çocuk okuru, ulusal değerlerin aktarılmasında elverişli bir araç olan ve Türkçenin söz varsıllığını yansıtan atasözleri ile buluşma olanağından yoksun bırakacağı söylenebilir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bir başka bulgu, Cemil Kavukçu'nun Yolun Başındakiler adlı yapıtında, diğer yapıtlarına göre betimlemelerin daha çok yer aldığı yönündedir. Okay (2020) yaptığı araştırmasında modern anlatılarda bütün

biçimde kişi ve çevre betimlemelerine pek rastlanmadığını ve modern bir yazar olan Cemil Kavukçu'nun kısa kısa betimlemelerle bir resmin bütününe ortaya koyma yeteneğine sahip olduğunu belirtmiştir. Bu veriler ışığında; Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında betimlemelere ölçülü biçimde yer verdiği, arka arkaya sıraladığı kısa tümcelerle anlatıyı çocuk okurun gözünde canlandırdığı, ortaya koymak istediği büyük resmi okura sezinlettiği bu durumun çocuk okurun anlatıyı alımlamasına katkı sunacağı, yapıt ile çocuk okur arasındaki bağı güçlendireceği söylenebilir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bir başka bulgu, Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında çizilen kapak resimlerinin çoğunlukla yapıtların konusu ile örtüştüğü yönündedir. Okay da (2020) Cemil Kavukçu'nun yapıtlarının kapak resimlerinin yapıtların konusuyla ve başlığıyla uyumlu olduğunu saptamıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgular ve alan yazınındaki diğer araştırmalar birlikte ele alındığında; Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında kullanılan kapak resimlerinin çoğunlukla yapıtların konusu ile örtüştüğü, bu durumun çocuk okura anlatının içeriğine ilişkin tutarlı ipuçları sağlayarak okurun merak duygusunu tetiklediği, çocuk okur ile yapıt arasında kurulması beklenen bağı güçlendireceği söylenebilir.

Bu araştırmadan elde edilen bir başka bulgu, Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında yer alan resimlerin çoğunlukla yapıtlardaki anlatıları somutlayabildiği yönündedir. Aydın ve Uzun (2020) çalışmasında Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında yer alan resimlerin olay örgüsünden kesitler sunduğunu, mekanları ve kahramanları betimleyerek yapıtın çocuk okurun düşün evreninde canlanmasına yardımcı olduğunu ancak resimlerin çocuk okuru tek başına; eğlendirebilecek, resim çizme isteği uyandırabilecek kadar dikkat çekici olmadığını belirtmiştir. Han da (2022) resimlerin çocuk okurların kolayca anlayabileceği yalınlıkta olduğunu ve metinlerin içeriğine uygun olduğunu saptamıştır. Okay (2020) Kavukçu'nun yapıtlarına resim-içerik bağlamında bakıldığında, kimi resimlerin içerikle ilintili olmadığı ya da çizilen kahramanların birbirlerine fazlaca benzedikleri dolayısıyla da bunların yalnızca görsel bir öge olduğunu, içeriğin alımlanmasına pek katkı sağlamadıklarını aktarmıştır. Alan yazını araştırmaları ve bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular düşünüldüğünde Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında yer alan resimlerin anlatıyı çoğunlukla somutlayabildiği, bu somutlamanın çocuk okurun anlatıyı alımlama sürecine katkı

sunduğu ancak bunun yanında yapıtlarda kullanılan bu resimlerin çocuk okurun güzeli duyumsayabilme becerilerini geliştirmek için zayıf kaldığı söylenebilir.

Bu araştırma sonucunda Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında kullanılan resimlerin çoğunlukla doğru konumlandırıldığı bulgulanmıştır. Alan yazını araştırmalarına bakıldığında araştırmaların (Okay, 2020; Aydın ve Uzun, 2020; Han, 2022) daha çok resim-anlatı uyumunu ve resimlerin çocuk okurun sanatsal duyarlılığına etkisini belirlemeye yönelik çalışmalar olduğu görölmektedir. Bu veriler ışığında; Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında kullanılan resimlerin genellikle doğru konumlandırıldığı, bu durumun anlatıya doğru bir bütünlük sağladığı, çocuk okurun anlatı ile resim arasında doğru ilişki kurmasını sağladığı söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde Cemil Kavukçu'nun çocuk yazınının temel ilkeleri açısından incelenen 10 yapıtından elde edilen bulgular doğrultusunda, araştırmanın sonuçları ortaya konularak önerilerde bulunulmuştur.

6.1. Sonuç

Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar şu yöndedir:

Cemil Kavukçu yapıtlarında en çok aile ilişkileri, arkadaşlık ilişkileri, insan-doğa ilişkileri ve sorumluluk sahibi olma bilinci konularına daha çok yer vermiştir. Bunların yanında Kavukçu'nun insan-hayvan ilişkileri, birey-toplum ilişkileri, öğretmen-öğrenci ilişkileri, hayal gücü, özlem ve dayanışma konularını da öncelendiği görülmüştür. Kavukçu'nun söz konusu konuları çocukların gerçek yaşamda karşılaşılabileceği durum ya da olaylardan seçmiş olması çocuk okurun gerçek yaşama hazırlanmasını destekleyeceği düşünülmektedir.

Yazarın konu yapılandırmasında bütün çatışmalara yer verdiği belirlenmiştir. Bu çatışmalardan en çok kişi-kişi çatışmasının (71) yer aldığı sonucuna varılmıştır. Kişi-kişi çatışmasının yanında konuları sırasıyla; kişinin kendisiyle çatışması (29), kişi-doğa çatışması (15) ve kişi-toplum çatışması (3) ile kurgulamıştır. Yazar çocukluktan yetişkinliğe geçiş yapıtı olan Yolun Başındakiler adlı yapıtında daha çok kişi-toplum çatışmasına yer vermiştir. Çatışmaların çocuk okurun yaş düzeyiyle değişkenlik göstermesi yazarın yapıtlarını çocukların gelişimsel dönemlerini dikkate alarak oluşturduğunu akla getirmektedir. Kurgulanan çatışmalar gerçek yaşama yönelik olup herhangi bir tutarsızlık görülmemiştir. Yapıtların, bulgulardan hareketle

çocuk okurun anlatıdaki gerilimi duyumsayabileceği ve çocuğun çatışmayı yaşayan kişi ile özdeşim kurabileceği nitelikte olduğu düşünülmektedir. Bu durum aynı zamanda Kavukçu'nun yapıtlarının çocuk okurda merak unsurunu diri tutarak okuma isteği duyabileceği yapıtlar olduğunu destekler niteliktedir.

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarının, konunun yapılandırmasını zayıflatan öğelerden rastlantısallık (14) ve duygusallık (4) öğelerini barındırdığı görülmüştür. Konunun yapılandırmasını zayıflatan öğelerden abartılmış merak ögesi bulunmamıştır. Abartılmış merak ögesinin bulunmayışı Kavukçu'nun yapıtlarının sürükleyicilik ve akıcılık noktasında iyi yapıtlar olduğunu destekler niteliktedir. Ancak yapıtlarda yer verilen duygusallık ögesinin çocuğun ruhsal gelişimini olumsuz etkileyeceği, rastlantısallık ögesinin ise kurgunun inandırıcılığını azaltarak çocuk okur ile yapıt arasındaki bağı zayıflatacağı düşünülmektedir.

Cemil Kavukçu, yapıtlarında çocuk okurun gelişim evrelerine uygun olarak yoğun biçimde bütün karakter geliştirme yollarını kullanmıştır. Kavukçu, karakter geliştirme yollarından en çok yazarın yorumuyla karakter geliştirme yoluna (155) başvurmuştur. Kavukçu'nun karakterlerini yazarın yorumuyla geliştirmesinin yanında sırasıyla; konuşma yoluyla (101), diğer karakterlerin yorumuyla (79), davranışlarla-eylemlerle (78) ve fiziksel özellikler yoluyla (14) geliştirdiği görülmüştür. Kavukçu'nun karakterleri nitelikli biçimde birçok yolla geliştirmesi, çocuk okurun yapıt karakterlerini çeşitli yönlerden tanımaya böylece yapıttaki karakterlerin dünyasına girebilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte Cemil Kavukçu'nun yapıt karakterlerini farklı yollar kullanarak geliştirmiş olmasına karşın devamlı belirgin niteliklerini ön planda tutması kahramanların tekdüzeleşmesine neden olduğu düşünülmektedir.

Cemil Kavukçu yapıtlarında durağan karakterlere (41) devingen karakterlere (26) göre daha fazla yer vermiştir. Aynı zamanda yapıtlarda yer alan başkışiler, karakter özellikleri açısından devingen karakterlerden çok durağan karakterdedirler. Kavukçu'nun yapıtlarında genel olarak doğru örneği ve yanlış örneği karşılayan karakterler bulunmakta ve bu karakterler iletilerin sunulmasında bir aracı görevi yüklenmektedir. Bu durum çocuk okurun karakterden etkilenip iyiye, doğruya yönelmesini destekler niteliktedir. Bununla birlikte Kavukçu'nun yapıtlarında yer alan

devingen karakterlerin kişilik değişimlerinin inandırıcı bir sürece dayanmadan gerçekleşmesi çocuk okurun karakterlerle sağlıklı özdeşim kurmasını zayıflatacağı düşünülmektedir.

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında kapalı karakterler (146) açık karakterlere (65) göre daha çok yer almıştır. Bununla beraber başkışiler çoğunlukla açık karakter niteliği taşıırken yan kişiler kapalı karakter niteliği göstermiştir. Kapalı karakter olan yan kişiler kurguyu ve başkışiyi daha anlaşılır, daha gerçekçi ve daha belirgin kılmak için görev üstlenmiştir. Bu durum, çocuk okurun kurguda önemli görevler üstlenen başkışiyi yakından tanınmasına, onun dünyasına kolaylıkla girmesine ve özdeşim kurmasına olanak sağlamıştır.

Cemil Kavukçu, okura sezinletilerek dolaylı yoldan verilen örtük iletileri (215), iletilerin doğrudan verildiği açık iletilere (92) göre yapıtlarında daha çok kullanmıştır. Kavukçu'nun örtük iletileri daha çok yeğlemesi, çocuk okurun yapıtı okurken algılama, değerlendirme, çözümlenme, bir kanıya varma gibi düşünsel becerilerini işe koşmasını sağlamaktadır. Bu durum çocuk okuru edilgen bir özne durumundan etken bir özne konumuna getirmiştir. Kavukçu'nun yapıtlarında çocuk okurun kurgudaki iletilere ortak olması, çocuk okurun yapıt ile etkileşimini artıracacağı ve çocuk okur ile yapıt arasındaki olumlu bağı güçlendireceği düşünülmektedir.

Cemil Kavukçu yapıtlarında Türkçe karşılıkları bulunmasına karşın 40 yabancı sözcük kullanmıştır. En fazla yabancı sözcük kullanımı İlginç Bir Şey Yapmalıyız (13) adlı yapıtında görülmektedir. Kavukçu'nun yapıtlarında Türkçe karşılığı bulunmasına rağmen kullandığı yabancı sözcüklerin yer alma sıklığı çocuk okur için olumsuzluk oluşturacak düzeyde değildir. Yazarın öz Türkçe sözcük kullanımını daha çok yeğlediği görülmektedir. Bu durum çocuk okurun dil gelişiminin olumlu yönde etkilenmesine, dil zevkini duyumsayabilmesine ve çocuk okurda ana dili bilincinin oluşmasına katkı sunacağı öngörülmektedir.

Cemil Kavukçu, yapıtlarında benzetme sanatına (401) çocuk okurların gelişim düzeylerine uygun sıklıkta yer vermiştir. Kavukçu'nun dilin varsılığının göstergesi olan benzetme sanatını yapıtlarında uygun sıklıkta kullanması yapıtın niteliğini artırmıştır. Bu durum, yapıtın çocuk okur için ilgi çekici hale gelmesine ve çocuk okurun dil gelişimine katkı sunmasına olanak sağlamıştır.

Cemil Kavukçu yapıtlarında (1650) deyimlere yoğun biçimde yer vermiştir. Kavukçu'nun dilin söz varsıllığını gösteren deyimleri yapıtlarında yoğun biçimde kullanması yapıtı dikkat çekici duruma getirerek çocuk okurun okuma isteğini artıracığı aynı zamanda çocuk okurun soyut düşünmesini sağlayarak bilişsel gelişimine de katkı sunacağı düşünülmektedir.

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında atasözlerinin (1) kullanım sıklığı çok geride kalmıştır. Bu durum, çocuk okurun dilin söz varsıllığının etkili örneklerinden ve aynı zamanda ulusal değerlerin aktarılmasında elverişli bir araç olan atasözleri ile karşılaşamamasına neden olmuştur.

Cemil Kavukçu yapıtlarında betimlemelerin (102) kullanımına uygun sıklıkta yer verdiği görülmüştür. Kavukçu'nun betimlemeleri yapıtlarında ölçülü biçimde kullanması, çocuk okurun anlatıyı daha somut biçimde alımlamasını ve düş evreninin genişlemesini sağlayacağı düşünülmektedir. Bu durum yapıt ile çocuk okur arasındaki bağı kuvvetlendirerek çocuğun okuma kültürü edinebilmesini destekler niteliktedir.

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında seçilen kapak resimlerinin çoğunlukla yapıtların konusuna uygun (8) olduğu görülürken bazı kapak resimlerinin uygun olmadığı (2) görülmüştür. Kavukçu'nun yapıtlarında kapak resmi ile konunun uyumlu olması çocuk okura anlatının konusuna ilişkin doğru ipuçları sağlayarak çocuğun merak duygusunu tetikleyeceği ve çocuk okur ile yapıt arasındaki bağın oluşması adına ilk katkıyı sunacağı düşünülmektedir.

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında kullanılan resimlerin içeriği çoğunlukla somutlayabildiği (144) görülürken bazı resimlerin (17) içeriği somutlayamadığı görülmüştür. Yazarın yapıtlarında daha çok anlatıları etkin biçimde somutlayabilen resimleri yeğlemesi, anlatı içeriği ile resim arasındaki tutarlılığı sağlayarak çocuk okurun metni doğru biçimde alımlamasına ve çocuk okurun estetik algısını olumlu yönde gelişmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarında resimlerin genellikle doğru konumlandırıldığı (153) görülürken bazı resimlerin doğru konumlandırılmadığı (10) görülmüştür. Kavukçu'nun yapıtlarında yer alan resimlerin doğru konumlandırılması anlatı ile resim arasındaki bütünlüğe olumlu katkı sağlamaktadır. Bu durum yazarın

yapıtlarının çocuk okura sanatsal duyarlık kazandırarak çocuk okurun yapıt ile arasındaki bağının güçlenmesini sağlayacak nitelikte olduğunu desteklemektedir.

6.2. Öneriler

Cemil Kavukçu'nun yapıtlarının çocuk yazınının temel ilkeleri yönünden bütüncül biçimde değerlendirildiği araştırma sayısının yeterli olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda Kavukçu'nun yapıtları nitel yöntemler dışında incelenebilir.

Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda Cemil Kavukçu'nun yapıtları araştırmacılar tarafından öğrencilere okutularak onların görüşlerine dayalı araştırmalar yapılabilir.

Cemil Kavukçu'nun çocuk yapıtları çocuk okurların söz varsılığına katkı sunmak amacıyla eğitim materyali olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

- Arıcı, A. F. (2018). *Çocuk edebiyatı ve kültürü*. Pegem Akademi.
- Aydın, İ., Uzun, M. (Ekim, 2020). Çocuk kitaplarının taşınması gereken özellikler: Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım Mı? ve Masal Anlatma Oyunu adlı eserlerine eleştirel bir bakış. *RumeliDE dil ve edebiyat araştırmaları dergisi*. ss. 315- 340.
- Aytaş, G. & Yalçın, A. (2008). *Çocuk edebiyatı*. Akçağ.
- Barutçu, T., Açık, F. (2018). Çocuk edebiyatı ürünlerinde yer alan deyimlerin kültür aktarımındaki rolü ve Türkçe ders kitaplarındaki deyimlerle örtüşme düzeyi. *Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 86, 183-209.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz Ş. & Demirel F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. baskı). Pegem Akademi
- Canlı, S. (2015). Türkçe ders kitaplarına seçilecek metinlerin belirlenmesinde çocuğa görelilik İlkesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 98-123.
- Ciravoğlu, Ö. (1999). *Çocuk edebiyatı* (2. baskı). Esin.
- Çer, E. (2014). *Edebiyatta çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik ilkelerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi.
- Dilidüzgün, S. (2000). Çocuk Kitaplarında Yazımsal Nitelik. *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu*. Sever, S. (Haz.). Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dilbilim Merkezi. Yay. No:1.
- Dilidüzgün, S., Sever, S., Öztürk, A., Adıgüzel, Ö., (2002). *Çocuk edebiyatı*. Anadolu Üniversitesi Web Ofset.
- Dilidüzgün, S. , S. Sever, A. Öztürk, Ö. Adıgüzel (2009) . *Okulöncesinde çocuk edebiyatı*. Anadolu Üniversitesi.

- Dilidüzgün, S. (1996). *Çağdaş çocuk edebiyatı*. Yapı Kredi.
- Dilidüzgün, S., S. Sever, A. Öztürk, Ö. Adıgüzel (2009). *Okulöncesinde çocuk edebiyatı*. Anadolu Üniversitesi.
- Dilidüzgün, S. (2006). Çocuk kitaplarının çocuğun sanat eğitimine katkısı. *II.ulusal çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumu: gelişmeler, sorunlar ve çözüm* 218 önerileri (Yay. Haz. Sever, S. vd.). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. ss.111-115
- Dilidüzgün, S., Sever S., Öztürk A., Adıgüzel Ö. (2009) *Okulöncesinde çocuk edebiyatı*. Anadolu Üniversitesi.
- Dilidüzgün, S. (2010) *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi. Uygulamalı bir yaklaşım*. Morpa Kültür.
- Dilidüzgün, S. (2018). *Çağdaş çocuk yazını* (3. baskı). Tudem.
- Doğan, A. (2009). *Büyük Türkçe sözlük*. Akçağ.
- Ergin, M. (1994). *Üniversiteler için Türk dili*. Bayrak.
- Güleryüz, H. (2002). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. PegemA.
- Gültekin, A. (2011). *Çocuk ve gençlik edebiyatı yazıları*. İstanbul: Erdem.
- Han, Ş. (2022). *Cemil Kavukçu'nun çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Hamzadayı, E. & Çetinkaya G. (2012). Aytül Akal'da ilişkisel kimlikler ve aile içi iletişim: Oğlum Neredesin, Kızım Neredesin. Haz. Sedat Sever. (III. Ulusal Çocuk Edebiyatı ve Gençlik Sempozyumu) içinde. (s. 379-386). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Kaçan, N. (2023). *Cemil Kavukçu'nun çocuk romanlarının simgesel dil açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (3. Baskı), Nobel Akademi.
- Kavcar, C. (1994). *Edebiyat ve eğitim*. (2. Baskı), Ankara Üniversitesi.
- Kavcar, C. (1999) *Edebiyat ve eğitim*. (1. Baskı), Engin.
- Kavukçu, C. (2019). *Berk'in gizli gücü* (5. Baskı). Can Çocuk.
- Kavukçu, C. (2019). *Havhav kardeşliği-Bopato 1* (13. baskı). Can Çocuk.
- Kavukçu, C. (2020). *Özgürlüğe kaçış-Bopato 2* (7.baskı). Can Çocuk.
- Kavukçu, C. (2020). *Masal kurma oyunu* (6.baskı). Can Çocuk.

- Kavukçu, C. (2021). *Kafeste bir topik-Bopato 3* (5. baskı). Can Çocuk.
- Kavukçu, C. (2021). *Bir öykü yazalım mı?* (23.baskı). Can Çocuk.
- Kavukçu, C. (2021). *Yeşilcik* (7.baskı). Can Çocuk.
- Kavukçu, C. (2021). *Yolun Başındakiler* (10.baskı). Gümüşığı Kitaplığı.
- Kavukçu, C. (2022). *Siyah Rüya Taşı* (2.baskı). Can Çocuk.
- Neydim, N. (1998). *Çocuk ve edebiyat-çocukluğun kısa tarihi, edebiyatta çocuk figürler*. Bu.
- N. Neydim, Sever, S., Dilidüzgün, S., C.Aslan (2007). *İlköğretimde çocuk edebiyatı*. Anadolu Üniversitesi.
- Okay, H., (2020). *Cemil Kavukçu –İnsan ve eser-*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Dicle Üniversitesi.
- Özçelebi, H. (2012). Cemil Kavukçu'nun çocuk kitaplarına eleştirel bir bakış. *III. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Kitabı*. Sedat Sever (Yay. Haz.). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. ss. 453-461.
- Özdemir, E. (1983, Temmuz-Ağustos). Ana dili öğretimi, *Türk Dili*, 379-380, 18-30.
- Özdemir, E. (2000). *Eleştirel okuma* (4. baskı). Bilgi.
- Püsküllüoğlu, A. (1994). *Arkadaş Türkçe sözlük*. Arkadaş.
- Sever, S. (1995, Temmuz). Çocuk kitaplarında bulunması gereken yapısal ve eğitsel özellikler, *Abece*, 107, 14-15.
- Sever, S. (2007). Çocuk edebiyatı öğretimi nasıl olmalıdır. *II. Ulusal çocuk edebiyatı ve gençlik sempozyumu*. Sever, S. (Haz.). Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi. Yay. No: 203.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem.
- Sever, S., Aslan, C. (2012). Çocuk edebiyatı yapıtlarında karakter çerçevesinin oluşturulmasında cinsiyet rollerinin sunuluşu. *3. ulusal çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumu* (Yay. Haz. Sever, S. vd.). Ankara Üniversitesi Basımevi. ss. 691-703.
- Sever, S. (2015). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. Tudem.
- Sever, S. (2021). *Çocuk ve edebiyat* (11. baskı). Tudem.
- Şayak, G. (2011). *Cemil Kavukçu'nun öykülerinde insan*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Şimşek, N. (2013). *Çocuk ve hayat*. Akçağ.

- Şimşek, T. (2016). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı*. Grafiker.
- Şirin, M.R. (2007). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış*. Kök.
- Tan, M. (1993). “Çocukluk, diün ve bugün” Toplumsal Tarihte Çocuk Sempozyum Bildirileri. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tekin, A. (Ağustos,2021) Cemil Kavukçu'nun “Bir öykü yazalım mı?” adlı çocuk kitabında rastlantısallık”. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3(6), ss. 965-985.
- Temizkan, M. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikleri algılama durumları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 31, Sayı 2. Ss. 339-357.
- Temizyürek, F. (2014). Çocuk Kitabı Hazırlamadaki Görevlerimiz Üzerine. *Türk Dili, Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı Özel sayısı*, 756, 244-245.
- Turanlıgil, E. (2023). *Cemil kavukçu'nun öykülerinde mekân imgesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Türk Dil Kurumu (2019). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu.
- Uslu, M. (2007). *Türk dili ve edebiyatı terimleri sözlüğü* (1. baskı). Yağmur.
- Uzun, M. (2023). *Ortaokul seviyesindeki çocuk romanlarının duyarlılık eğitimi açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23(112), 7-17.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı).Seçkin.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (3. Baskı). Seçkin.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

ÖZ GEÇMİŞ

Büşra YÜCE, Balıkesir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünden 2010 yılında mezun oldu. 2018 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonunun birlikte yürüttüğü “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi (PİCTES)” projesinde yabancılara Türkçe öğretmeni olarak Gaziantep ilinin Nizip ilçesinde göreve başladı. Aynı yıl Proje kapsamında Gaziantep Üniversitesi TÖMER tarafından gerçekleştirilen “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programı”nı başarıyla tamamladı. 2020-2021 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde yüksek lisans öğrenimi görmeye başladı. “Cemil Kavukçu’nun Çocuk Yapıtlarının Çocuk Yazınının Temel İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi” adlı tez konusu ile akademik kariyerinin ilk basamağını tamamladı. 2023-2024 eğitim öğretim yılı itibariyle Gaziantep ilinin Nizip ilçesinde yabancılara Türkçe öğretmenliği görevini sürdürmektedir.

VITAE

Büşra YÜCE graduated from Balıkesir University, Faculty of Education, Department of Turkish Education in 2010. In 2019, she started to work as a Turkish teacher for foreigners in the Nizip district of Gaziantep province in the "Supporting the Integration of Syrian Children into the Turkish Education System (PİCTES)" project carried out jointly by the Ministry of National Education and the Delegation of the European Union to Turkey. In the same year, within the scope of the project, she successfully completed the "Certificate Program on Teaching Turkish as a Foreign Language" carried out by Gaziantep University TÖMER. In the 2020-2021 academic year, she started her master's degree at Gaziantep University, Department of Turkish Education. She completed the first step of her academic career with her thesis titled "Evaluation of Cemil Kavukçu's Children's Works in Terms of the Basic Principles of Children's Literature". As of the 2023-2024 academic year, she continues to teach Turkish to foreigners in Nizip district of Gaziantep province.